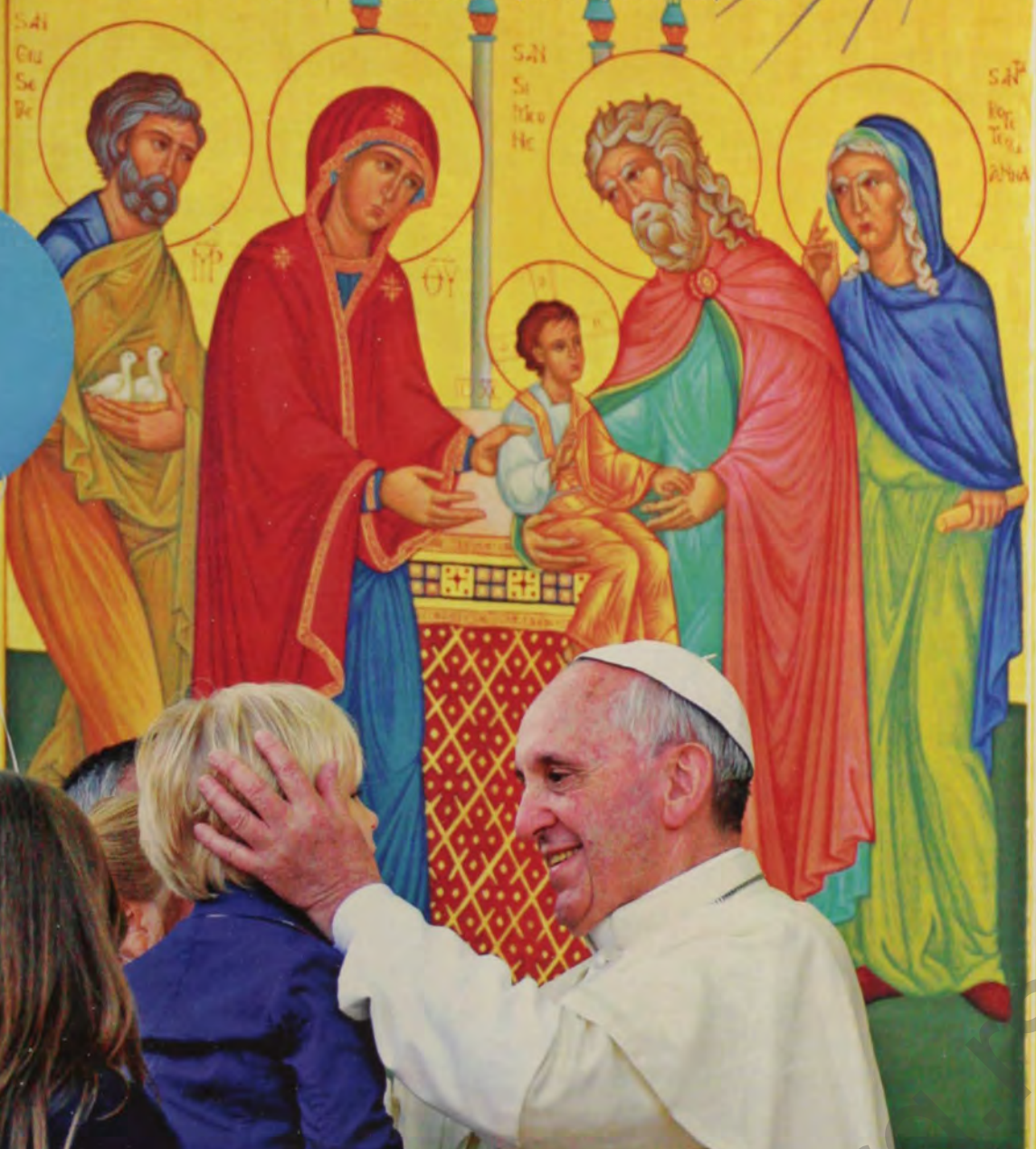

Katolički list

Zvonik

GOD. XXII. BR. 10 (252) Subotica, listopad (oktobar) 2015. 150,00 din

Tema:
Sinoda biskupa u Rimu
Intervju:
Josip Kujundžić, srebromisnik
Reportaža:
Zlatna harfa i HosanaFest

zkvh.org

Zlatni jubilej s. Eleonore u Maloj Bosni

Bračni jubileji u Maloj Bosni

Srebrna misa vlč. Josipa Kujundžića u M. Bosni

Misijska nedjelja u Maloj Bosni

Misijska nedjelja u Sv. Roku

Bračni jubileji u župi Isusova Uskrsnuća

Zavitni dan u Bačkom Monoštoru

Na grobnici svećenika Paje Kujundžića

Pohvala kršćanskoj poligamiji

Tema Sinode koja se ovih dana održava u Vatikanu pod okom pape Franje poprilično je žučna i bučna, a tema joj je upravo brak i obitelj, s naglaskom na rastavljene i ponovno oženjene/udane, kakvih je u Katoličkoj crkvi sve više i više. Govori se o potrebi zauzetije pripreme mladih za ulazak u doživotno bračno partnerstvo. Međutim, kako osokoliti mlado čeljad pred dramom pitanja koje si neminovno postavlja: kako danas ostati vjeran obećanjima danim jednoj osobi dok ih „smrt ne rastavi“? Doživotna obećanja strašnija su od smrti!

Kao mali prilog promišljanjima o ovim temama ističem prinos francuskog filozofa Fabricea Hadjadja, židovskog obraćenika na katoličanstvo. U svojoj knjizi *Dubina spolova – mistika tijela* pita se što učiniti da bude vjernosti? Predstavlja tri modela življenja partnerstva koja opstojе od početka čovječanstva do danas. Prvi model utjelovljen je u mudrom kralju Salomonu. On je imao 700 žena i 300 inoča (1 Kr 11,3). Očito, bio je sportaš. Mir s okolnim narodima ostvarivao je u bračnoj postelji. Spajanje spolova moglo je više nego objava rata ili mirovna konferencija. Međutim, uz tolike žene koje je morao zbrinuti, i tolike narode, samo jedan Bog više mu nije bio dovoljan. Ni samo jedno srce. Nadolaskom noći, koliko promišljanja da vidi koju uzeti? Koliko muke da nijednu ne povrijedi i da ne potakne u svojem domu vrlo opasna duga čekanja! Vjerojatno je morao upotrijebiti svoj glasoviti razbor da se izvuče iz te petljanije; možda jasnim rasporedom u kalendaru, s jednako vremena za svaku. Nije više imao pravo birati. Trebalo je poštovati rokovnik zarad „mira u kući“. Vjerujem da je, iscrpljen, sanjao o celibatu... Kako osuditi mnogoženca? Svoju kaznu već ima.

Drugi model, danas prisutniji, pokušava ispraviti nedostatke prvog. Francuski filozof govori o manje ubojitom i udobnijem mnogoženstvu.

Naime, zašto ići u općinu ili pred oltar? Zašto se opterećivati administracijom? Neprestano se mijenjamo, kao i ostala priroda. Kako prolazni osjećaj ustaliti obećanjem? Dođe dan kad je više ne volim i kad me privuče neka druga. Obećanje koje se daje sklapanjem braka jest posao između nasamarenih. Stranke tu nazočne sutra će biti druge. Razuzdanika prisiljavaju da bude vjeran svojem tako nestalnom srcu. Uostalom, oni koji su u braku mogu biti gori od rastavljenih, a oni u redovništvu, bez Božje milosti, gori od bludnika. Prema tome, ostaje mi biti vjeran jedino svojoj nevjernosti.

Treći model, kojeg predlažemo, pokazuje kako se istim gore navedenim premisama mogu preokrenuti svi ti argumenti. „Ne uranja se nikada dva puta u istu rijeku“, u redu, ali tada ne legne se nikada ni dva puta s istom ženom. Zašto je mijenjati ako se ona sama po sebi mijenja? A jedino ta promjena pravi je rast, bogat novinom. Uostalom, ako se moja supruga mijenja istodobno kada i ja, zašto je ne volim ljubavljju koja je uvijek nova? U njoj, ljubiti ću mladu, zaručenu, ženu, glumicu, majku, gospođu, staricu, ona koja je mrtva, uskrsla... Dok s jednom studenticom, zatim drugom, zatim s mnogima, ne bih imao toliko žena, barem u poretku koji stoji uspravno. Uvijek će to biti jedna te ista, dosadno nepromjenjiva.

„Imao sam prijatelja koji se nije htio ženiti“, pripovijeda J. Paulhan. „On mi je govorio: ‘Kad se oženiš moraš se odreći svih žena, osim jedne.’ Znao sam kako mu odgovoriti: ‘Kada se čovjek ne oženi, odriče se svih žena, plus jedne’“. No, postoji još stvarniji odgovor, kojeg predlaže Hadjadj: „Kada se muškarac oženi, prima sve žene, u jednoj.“ Samo kršćani u sakramentalnom braku su istinski „poligamisti“, ljubeći uvijek drugačijeg, novog i su/vremenog supružnika.

Iz sadržaja

Aktualno:

Svjetski misijski dan5

Tema broja:

Sinoda biskupa u Rimu6

100. obljetnica smrti

Paje Kujundžića.....8

Godišnja slavlja u

subotičkoj katedrali.....15

O kanonizaciji

bl. Alojzija Stepinca19

Intervju:

Vlč. Josip Kujundžić.....24

Reportaža:

HosanaFest 2015.27

Zlatna harfa 2015.38

Ususret Svim Svetima42

Svećenikova zahvala48

Priča o talentima danas

Piše: Siniša Tumbas Lokečić

Dragi prijatelji, dragi mladi! Dragi čitatelji *Zvonika*! Htio bih progovoriti o temi koja predstavlja jedan veliki izazov za sve nas, temi koja izaziva svakog čovjeka, neovisno o tome je li on kršćanin ili nije, je li vjernik ili nije. Razmišljat ćemo o našim talentima, o prisposobi koju često puta znamo čuti u našim crkvama.

Započeo bih s jednom činjenicom, odnosno jednim pitanjem: GDJE SAM JA?! Pokušajmo razmišljati malo kritički, kako o našem vlastitom životu, tako i o životu Crkve, života društva u kojem se nalazimo. GDJE SAM JA!? Imamo društvo u kojem se nalazimo! Krenimo od njega. Moj život sa sobom nosi jednu svrhu, jedan cilj, jedan rezultat! Ovaj život koji mi je dan mogu živjeti onako kako ja mislim da je to za mene najbolje! Mogu biti potpuno u pravu i živjeti najbolje što znam, mogu totalno promašiti smisao svojega života i dane provoditi ne ostvarujući sebe. Ovaj život mogu i vrlo brzo završiti te na taj način prekinuti svako svoje nastojanje u ovome svijetu, i ne ostvariti svoje ciljeve. Ono najbitnije u ovoj prisposobi jest poruka koju Isus upućuje nama danas! Ovo je jako važno! Dakle, prisposoba koja je pisana prije dvije tisuće godina, treba biti tumačena od strane Crkve, za vrijeme u 2015. godini! Dakako, ne možemo umanjiti vrijednost same poruke koju prisposoba nosi. Govorimo o darovima koje svaki čovjek prima od Boga! Htio bih da promišljamo o ovome! Obratimo pozornost na razliku: darove koje smo od Boga dobili i sposobnosti koje u životu razvijamo! Darove koje smo od Boga dobili treba koristiti! To nam je svima jasno! Darove koje smo dobili trebamo koristiti za širenje i rast Kraljevstva Božjega. Ali nemojmo zaboraviti kako se to Kraljevstvo Božje nalazi među nama! Dakle, ne radimo ništa što se ne vidi, ili nešto što će se tek vidjeti! Radimo sada, ovdje, ovoga trena, jer sada živimo, sada trebamo raditi! Imamo tri osobe u ovoj prisposobi koje predstavljaju ljude današnjice! Jednu osobu koja prima najviše, drugu koja manje, i treću koja prima najmanje! Hajdemo pretočiti prisposobu u današnje vrijeme! Zašto je netko liječnik?! Zašto je netko spremačica?! Zašto je netko portir, čistač ulice, prošnjak, zašto netko nema posao, nema obitelj, život mu ne vrijedi ništa?! Zašto netko ima lijepu obitelj, dobar posao, lijep izgled, savršenu figuru, dovoljno nov-

ca?! Napominjem, govorimo o današnjem društvu, preusmjera-
ravamo ovu prisposobu u godinu 2015. Važno je da budemo svjesni kako su svi ovi ljudi primili Božje darove! Gdje su ti darovi?! Dragi prijatelji, važna je činjenica da nam Bog darove daje! Ali onda nastupa ljudska sloboda! Nemojmo se zavaravati da Bog i dalje upravlja tim istim darovima! Ne! Sada nastupa naša ljudska sloboda! Sloboda da svaki talent razvijamo, radimo na njemu, trudimo se biti dobri i kvalitetni ljudi, koristeći se tim darovima koje nam je Bog dao!

Možemo zajedno promišljati o tome koji smo mi od ove trojice u pitanju?! Smatram kako poprilično dobro možemo prosuditi koliko nam je to darova dao Gospodin. Možemo jednako tako dobro promotriti svoj vlastiti život i vidjeti idemo li k tome da te darove koristimo, da ih razvijamo?!

Pitanje koje se ovdje javlja jest što se događa s našim darovima, odnosno talentima kada nas život jednostavno vodi onim smjerom, onim putem, gdje te darove ne možemo iskoristiti?! Što se događa kada je ljudski život prožet promašajima, katastrofama? Rekao bih, onda slijedi ono što vrijedi uvijek i za svakog – čini dobro! Odnosno, budi dobar čovjek! U toj ljudskoj dobroti prožimaju se svi oni talenti koje nam je Gospodin dao! Ili, drugačije rečeno – možeš koristiti sve talente, a u svome srcu neljudskošću sve pokvariti. Sve nas ovo vodi u sljedeće pitanje – koje je moje mjesto u društvu, odnosno u Crkvi? Dragi prijatelji, htio bih Vas potaknuti da budete živi članovi naše Crkve! Što znači biti živi član naše Crkve? Nemojmo samo promatrati život Crkve! Odnosno, nemojmo u Crkvu stavljati samo svećenike, biskupe.... Neki puta, kada naiđemo na „uspavanog“ pastira Crkve, budimo ga svojim idejama, svojim inovacijama, jer Crkva je živa Crkva, a zgrada, materijal, mogu uvijek biti tu! Budimo, dakle, aktivni članovi naše Crkve, djelujmo kroz nju, i to je mjesto gdje možemo sve one talente i darove koje nam je Bog darovao iskoristiti, razvijati! Poteškoće?! Koliko ih hoćete! Na svakom koraku! Ali nemojmo se obeshrabriti! Zajedništvo koje ovdje možemo razvijati može nas ohrabrivati i na našem putu života, života koji i nije tako lagan, jer kad smo s drugim ljudima, uvijek na neki način možemo ostati ili obogaćeni ili osiromašeni.

Talent je Božji dar tebi,
a ono što činiš s njim - Tvoj
je dar Bogu!

Svjetski misijski dan

U nedjelju 18. listopada, u Katoličkoj crkvi diljem svijeta slavi se Svjetski misijski dan, dan osobite molitvene i materijalne potpore misijskim naporima, osobito u zemljama u kojima još mnogi nisu imali priliku čuti navještaj Isusa Krista i njegove radosne vijesti.

Svjetski misijski dan osobita je također prilika za preispitivanje temeljnoga vjerničkoga poziva i za procjenu vlastite poslušnosti Duhu Svetomu. U tome vjernicima pomaže i tradicionalna papina poruka, a papa Franjo već je za svetkovinu Duhova objavio ovogodišnju svoju misijsku poruku, koju prenosimo u cijelosti.

„Draga braćo i sestre, Svjetski dan misija 2015. slavi se u sklopu Godine posvećenoga života, što pruža dodatni poticaj za molitvu i razmišljanje. Naime, ako je svaki krštenik pozvan svjedočiti Gospodina Isusa naviještajući vjeru primljenu kao dar, to posebno vrijedi za posvećene osobe jer između posvećenoga života i misije postoji snažna veza. Želja za nasljedovanjem Isusa izbliza, koja je dovela do nastanka posvećenoga života u Crkvi, odgovara na njegov poziv da uzmemo križ i pođemo za njim, da ga nasljedujemo u njegovu predanju Ocu i njegovu služenju i ljubavi, da izgubimo život kako bismo ga ponovno dobili. A budući da čitav Kristov život ima misijski karakter, muškarci i žene koji ga izbliza slijede moraju posjedovati tu misijsku osobinu.

Misija je velika ljubav prema Isusu i narodu

Misijska dimenzija pripada samoj naravi Crkve te je prirođena također svim oblicima posvećenoga života: ako bi se se zanemarilo, to bi imalo za posljedicu osiromašenje i izobličenje karizme. Misija nije prozelitizam ili puka strategija; misija je sastavni dio „gramatike“ vjere, ona je nešto silno važno za onoga koji sluša glas Duha Svetoga koji tihim glasom govori: „Dođi“ i: „Idi“. Onaj koji nasljeduje Isusa ne može ne postati misionar, i zna da Isus „kroči s njim, govori s njim, diše s njim, radi s njim. Osjeća Isusa živoga uza se usred misionarske zauzetosti“ (apost. pobud. Evangelii gaudium, 266). Misija je velika ljubav prema Isusu Kristu i, istodobno, velika ljubav prema njegovu narodu. Kada zastanemo u molitvi pred Isusom raspetim, vidimo veličinu njegove ljubavi koja nam daje dostojanstvo i podupire nas. Istodobno shvaćamo da se

ona ljubav koja izvire iz Isusova probodenoga srca širi da obuhvati sav Božji narod i cio ljudski rod; i tako osjećamo da se on želi poslužiti nama kako bi se sve više približio svom ljubljenom narodu (usp. isto, 268) i svima onima koji ga traže iskrena srca. U Isusovoj zapovijedi: „Pođite“ prisutni su scenariji i uvijek novi izazovi evangelizacijskoga poslanja Crkve. U njoj smo svi pozvani naviještati evanđelje svjedočanstvom života. Na poseban se način od posvećenih osoba traži da osluškuju glas Duha koji ih poziva da idu na velika rubna misijska područja, onima kojima evanđelje još nije naviješteno.

Krist je središnji ideal misija

Pedeseta obljetnica dekreta Drugoga vatikanskoga sabora *Ad gentes*, o misijskoj djelatnosti Crkve, poziva nas da ponovno čitamo i razmišljamo nad tim dokumentom koji je potaknuo snažan misijski zamah u ustanovama posvećenoga života. U kontemplativnim zajednicama u novom se svjetlu javlja lik svete Terezije od Djeteta Isusa, zaštitnice misija; ona govori s novom rječitošću i nadahnjuje razmišljanje o dubokoj povezanosti između kontemplativnoga života i misije. Na misijski poticaj koji je dao Drugi vatikanski koncil mnoge su redovničke zajednice aktivnoga života odgovorile izvanrednom otvorenosti misiji *ad gentes*, koja je često bila praćena prihvaćanjem braće i sestara koji dolaze iz zemalja i kultura koje se susrelo u evangelizaciji, tako da se danas može govoriti o raširenoj interkulturalnosti u posvećenom životu. Upravo zato je prijeko potrebno ponovno istaknuti da je Isus Krist središnji ideal misija i da taj ideal zahtijeva potpuno sebedarje u naviještanju evanđelja. Oko toga ne može biti kompromisa: tko, s Božjom milošću, prihvati misiju, pozvan je misiju živjeti. Za te osobe naviještanje Krista, u mnogim periferijama svijeta, postaje način njegova nasljedovanja i najveća nagrada za mnoge napore i odricanja. Svaki otklon od toga poziva, pa bio on praćen i plemenitim motivacijama vezanim uz mnoge pastoralne, crkvene i humanitarne potrebe, nije u skladu s Gospodinovim pozivom da se osobno služi evanđelju. U misijskim ustanovama odgojitelji su pozvani i jasno i otvoreno pokazati tu perspektivu života i djelovanja i biti odlučni u razlučivanju autentičnih zvanja za misije.“

Poziv i poslanje obitelji u Crkvi i suvremenom društvu

Privredio: dr. sc. Andrija Anišić

U središtu svih zbivanja u Katoličkoj crkvi već dulje vrijeme je Sinoda biskupa koja je započela s radom početkom listopada ove godine. Teško je u deset tisuća karaktera sažeti sve ono što se događalo na Sinodi i oko Sinode. Skinuo sam većinu izvješća koje je svaki dan vrlo lijepo i pregledno davala hrvatska redakcija Radio Vatikana. Složio sam ukupno trideset stranica A4 formata što je preko 120 tisuća karaktera. Dakle, manje od deset posto od toga trebalo je pripremiti za ovaj listopadski broj *Zvonika*. Ograničio sam se na pozitivni osvrt onoga što se događalo na Sinodi. Bilo bi interesantno osvrnuti se i na ono negativno što se događalo na rubovima Sinode biskupa o obitelji, ali o tom možda nekom drugom prilikom.

Sudionici

Na Sinodi od 4. do 25. listopada sudjeluje 270 sinodskih otaca, 107 iz Europe, 64 iz Amerike, 54 iz Afrike, 36 iz Azije i 9 iz Oceanije. Bila su prisutna i 24 stručnjaka i 51 sudionik bez prava glasa te 14 „bratskih delegata“ iz drugih crkava i crkvenih zajednica.

Održano je 18 generalnih kongregacija. Rad je Sinode podijeljen u tri faze, svaka odgovara jednom od dijelova pripremnog dokumenta (*Instrumentum laboris*): izazovi za obitelj, razlučivanje obiteljskog zvanja i poslanje obitelji danas. Na koncu predstavljanja svakoga od dijelova, sinodski su oci o njima raspravljali i u manjim skupinama po oko 20 članova.

Obitelj je svjetlo u tami svijeta

Na Trgu svetoga Petra u subotu, 3. listopada, okupile su se brojne obitelji na bdijenju sa Svetim Ocem. Bdijenje je organizirala Talijanska biskupska konferencija. Nazočne su bile također udruge i crkveni pokreti zajedno sa svojim voditeljima.

Svaka je obitelj svjetlo, koliko god slabo, u tami svijeta, naglasio je Papa. Sveti je Otac je u homiliji potaknuo na molitvu kako bi Sinoda pokazala da je iskustvo braka i obitelji bogato i ljudski ispunjavajuće; da prepozna, cijeni i naviješta sve ono što je u tom iskustvu li-

jepo, dobro i sveto; da prihvati situacije ranjivosti i teškoća: ratove, bolesti, tuge i ranjene odnose iz kojih proizlaze zamjeranja i rastavljenost... Neka Duh Sveti te obitelji, kao i sve druge, podsjeti da je evanđelje radosna vijest od koje uvijek valja iznova poći.

Papina homilija na misi otvorenja Sinode

U ovom iznimno teškom društvu-nom i bračnom kontekstu – Crkva je pozvana ostvariti svoje poslanje u vjernosti, istini i ljubavi, rekao je Papa. *U vjernosti svome Učitelju kao glas koji se diže u obranu vjernosti ljubavi; u obranu svetosti svakog ljudskog života te jedinstva i nerazrješivosti braka, kao znakova Božje milosti i čovjekove sposobnosti da istinski ljubi. Samo u svjetlu „ludosti“ i besplatnosti Isusove vazmene ljubavi, ludost besplatne, isključive i doživotne bračne ljubavi, nalazi svoj smisao* – rekao je Sveti Otac.

Generalne kongregacije

U radu Sinode do nedjelje 18. listopada održano je ukupno dvanaest od osamnaest generalnih kongregacija. Pokušao sam izviješća sa svake izvući po par rečenica, ali i to je bilo preopširno za ovo kratko izviješće koje mora stati na dvije stranice. Na svakoj kongregaciji raspravljalo se o mnoštvu tema na temelju Radnog dokumenta. Ovdje prenosim samo kratka izvješća s početka Sinode kao i ono što su govo-

rili ekumenski predstavnici i promatrači na Sinodu, a s ostalih kongregacija samo naslove glavnih tema rasprava.

Najveće je milosrđe u ljubavi reći istinu

Prva generalna kongregacija Redovne sinode o obitelji započela je uvodnim izlaganjem kardinala Petera Erdóa, glavnog izvjestitelja skupa. Podijeljen u tri točke – izazovi, zvanje i poslanje obitelji – dokument ističe milosrdno praćenje onih koji žive u teškim obiteljskim situacijama, ne ostavljajući međutim mjesta sumnji u nauk o nerazrješivosti braka. Pozvao je na pomoć siromašnim obiteljima, kao i onima koje su žrtve rata i progona, te opomenuo da se na biskupe ne treba vršiti pritisak na temu homoseksualnosti.

Posljednji je dio govora kardinal posvetio temi života, potvrđujući da je nepovrjediv od začeca do prirodne smrti. Izrazio je jasan „ne“ pobačaju i eutanaziji te snažan „da“ otvorenosti životu, koja je „bitni dio bračne ljubavi“. Podsjetio je i na veliku potporu koju Crkva pruža trudnicama, napuštenoj djeci i drugima, nadoknađujući nedostatke države i pružajući ljudsku i duhovnu pomoć. Na koncu je rekao kako se Crkva treba „obratiti“ ne bi li postala življa, osobnija i još veća svjedokinja Božjeg milosrđa.

Osim kardinala Erdóa, na prvoj je generalnoj kongregaciji govorio i glavni tajnik skupa, kardinal Lorenzo Baldis-

seri. On je kazao je da je obitelj važna tema ne samo za katolike, već i sve kršćane te čitavo čovječanstvo.

Biskupska sinoda nije nekakav parlament

Biskupska sinoda nije parlament, nego izraz Crkve koja stvarnost iščitava s Božjim srcem – istaknuo je Sveti Otac u uvodnom govoru otvarajući radove redovne Biskupske sinode o obitelji, nakon svete mise u bazilici sv. Petra. Papa je potaknuo sinodske oce da apostolskom hrabrošću, evanđeoskom poniznošću i povjerljivom molitvom omogućuje djelovanje Duha Svetoga.

Treba zajedno hoditi s „duhom kolegijalnosti i sinodalnosti“, imajući uvijek pred očima „dobro Crkve, obitelji i spas duša“ – rekao je Papa sinodskim ocima, naglašavajući da na ovom putu treba hrabro usvojiti „slobodu u govoru, doktrinaru i pastoralnu revnost, mudrost i iskrenost“. Podsjetio je pak da Sinoda nije nekakav sastanak, govornica, parlament ili senat, gdje se sklapaju kompromisi.

Sinoda je za razliku od toga crkveno očitovanje, odnosno Crkva koja zajedno hodi kako bi očima vjere i Božjim srcem iščitala stvarnost. Sinoda se propituje o vjernosti pologu vjere, koji nije muzej za razgledanje, nego živi izvor na kojem se Crkva napaja, kako bi napajala i prosvijetila ljudski život.

Glavne teme generalnih kongregacija

Od druge do jedanaeste kongregacije raspravljalo se o niz značajnih tema o životu i budućnosti obitelji u suvremenom društvu i Crkvi. Evo nekih najvažnijih: Važnost crkvenog nauka o sakramentu ženidbe; Sinoda ne dovodi u pitanje katolički nauk o braku i obitelji; Milosni vidik bračne nerazrješivosti; Povezanost milosrđa i crkvenog nauka; O pričesti za rastavljene i civilno ponovno vjenčane; Evanđelje obitelji kucajuće je srce cijele sinode; Rasprava o rastavljenima, sakramentima i važnosti doktrine; O mješovitim brakovima; Potreba spolnog odgoja u sklopu pripreme za brak.

Riječ ekumenskih promatrača i stručnjaka

Na 12. generalnoj kongregaciji Biskupske sinode, 16. listopada – skupu su se obratili tzv. bratski delegati – odnosno 12 predstavnika različitih neka-

toličkih kršćanskih zajednica. Očitovala se konfesionalna raznolikost, kao i razlike u pristupu, ali je zajednički uvid da obitelj treba imati središnje mjesto u crkvenom pastoralu i da je ona temelj društva. Bratski su delegati zatim naglasili da je obitelj „kolijevka Božje ljubavi“. Ona na neki način slični redovničkoj zajednici u kojoj se žive zavjeti čistoće, siromaštva i poslušnosti – utoliko što se u obitelji živi bračna vjernost, dijeljenje dobara i predanje Bogu.

Bilo je riječi i o suvremenim problemima, poput homoseksualnosti, zakona koji pokušavaju redefinirati brak, ratova i selilaštva na Bliskom istoku i siromaštva; drugim riječima, svim čimbenicima koji ugrožavaju instituciju obitelji koju, zbog toga, imamo štiti i o njoj se skrbiti. Na koncu su bratski delegati kazali da cijene rad Sinode i još su jednom izrazili želju za zajedničkim ekumenskim hodom zato što je – kako su ustvrdili – puno veće ono što nas ujedinjuje od onoga što nas dijeli.

Skupu su se također obratili uditori – odnosno drugi sudionici bez prava glasa – među kojima je mnogo bračnih parova i žena. Govorili su o ljepoti obiteljskog života koji polazi od ljubavi, ali su svjesni i mnoštva suvremenih izazova. Istaknuli su potrebu prikladne ženidbene pripreme, sposobnosti vidjeti „sjeme nade“ i u obiteljima koje su u krizi te potrebu pažnje prema žrtvama zlostavljanja, kako bi ih se slušalo i do kraja razumjela njihova patnja.

Izražena je potreba skrbi za starije osobe, koje pogađa kultura odbacivanja, upozoreno je na ideološku revoluciju putem rodne teorije, koja nastoji redefinirati obitelj i ljudsku narav. Isto se može reći i za kulturu smrti, koja dopušta pobačaj, iznajmljivanje maternice, zamrzavanje embrija i umjetnu oplodnju. Izražena je zabrinutost zbog lakoće

odricanja od kršćanskog identiteta u nekim mješovitim brakovima između muslimana i kršćanki.

Istaknuta je bila i tema žene: izlagači su podsjetili na patnju zbog obiteljskog nasilja, ali su ukazali i na ljepotu duha požrtvornosti za obitelj, zajedno sa sposobnošću žena da daruju život i prenose vjeru. *Zbog toga*, rekli su uditori, *Crkva treba više slušati glas žena, s nadom da će one moći steći značajniju ulogu u životu Crkve.*

Neka Crkva živi ljepotu zajedničkoga hoda

Crkva i Sinoda jesu istoznačnice, jer Crkva nije ništa drugo doli zajednički hod Božjega naroda – jedna je od snažnih misli iz ushićenoga govora pape Franje, koji je održao 17. listopada u Dvorani Pavla VI., povodom 50. obljetnice ustanovljenja Biskupske sinode, na poticaj blaženoga pape Montinija. U jednom od najvažnijih govora svojega papinstva, papa je Franjo istaknuo da će u sinodalnoj Crkvi i obavljanje Petrova primata moći primiti veće svjetlo, te joj je poželio „zdravu decentralizaciju“.

Papa se Franjo u govoru usredotočio na pitanje o tomu što rimskom biskupu znači biti Crkva u hodu. Hoditi zajedno – laici, pastiri, rimski biskup; pojam je koji je lako izraziti riječima, ali ne i primijeniti u praksi. U svom govoru osvrnuo se i na Sinodu o obitelji: kako bi bilo moguće govoriti o obitelji ne uključivši same obitelji, i ne slušajući njihove radosti i nade, njihove boli i tjeskobe? – upitao se Papa te istaknuo – Kroz odgovore na dva upitnika poslana partikularnim Crkvama, dobili smo mogućnost poslušati barem neke od njih, o pitanjima koja ih se izravno tiču, i o kojima mogu mnogo reći.

100. obljetnica smrti Paje Kujundžića

U povodu obilježavanja 100. obljetnice smrti svećenika, pedagoga i kulturnog djelatnika Paje Kujundžića, u petak, 9. listopada održana je spomen večer u čast ovome velikanu. Iako je velika većina ljudi čula za ovoga svećenika Bačke ravnice, mali je broj onih koji su upoznati s brojnim značajnim djelima kojima nas je Pajo Kujundžić zadužio.

Program je započeo molitvom i polaganjem cvijeća na svećeničku grobnicu na Bajskom groblju u Subotici. Vijence su položili **dr. Slaven Bačić** u ime Hrvatskoga nacionalnog vijeća, **mons. Stjepan Beretić** u ime Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ i **Katarina Čeliković** u ime Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, a ovom je činu nazočio i generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša** koji je tek stupio na ovu dužnost.

U crkvi Isusova Uskrsnuća slavljena je svečana sveta misa. Misno slavlje predvodio je mons. Stjepan Beretić, katedralni župnik, uz koncelebraciju **mons. dr. Andrije Anišića**, vlč. **mr. Mirka Štefkovića** i župnika domaćina **mons. Bele Stantića**. U prigodnoj homiliji mons. Beretić je istaknuo kako se veliko i značajno svjetlo svećenika i biskupa Ivana Antunovića nije ugasilo njegovom smrću. To je svjetlo

prenosio i čuvao Pajo Kujundžić. Mons. Beretić je naglasio kako se i mi danas nalazimo u istom vremenu: *Molimo večeras za sve one kojima je u duši bunjevački govor hrvatskoga jezika, te da svi budemo jedno srce i jedna duša. Jer svako razdijeljeno kraljevstvo neće uspjeti. Sjetimo se vremena kad je djelovao Pajo Kujundžić, zabranjivalo se u školi govoriti hrvatskim jezikom, i ta su vremena zapravo stalno živa. Kako je malo onih koji u školi slušaju hrvatski jezik, a imaju za to mogućnost. Govore, mi razumijemo i onaj drugi jezik. Tako je bilo i u Austrougarskoj, nije bilo druge škole nego do mađarske i nisi mogao birati, čak su naši učeni ljudi govorili kako oni nisu manji Mađari ako govore bunjevačkom ikavicom. Ista su vremena i danas, nemamo školu na svome jeziku. Molimo Blaženu Gospu da čvrsto zbijemo redove oko oltara, te da Bog blagoslovi svakoga koji i danas čuva i njeguje što nam je 'nana' mlijekom i riječju svojom darovala.* Misno slavlje upotpunili su članovi zbora sv. Cecilija koji su pjevali pod ravnanjem s. **Mirjam Pandžić**.

Učenik biskupa Antunovića

Predavanje o velikanu Paji Kujundžiću nakon misnog slavlja održao je mons. dr. Andrija Anišić. Prigodom proslave 200. obljetnice rođenja biskupa Ivana Antunovića više puta je istaknuto kako sve ovo što sada imamo u hrvatskoj zajednici kao i u Crkvi u Hrvata počiva na djelu biskupa Antunovića. On je pokrenuo duhovnu, vjersko-moralnu obnovu našega naroda. Pokrenuo je narodni pre-

porod, postavio je temelje prosvjetno gospodarskog napretka i političkog djelovanja, a njegovo djelovanje nastavili su njegovi učenici među kojima je najistaknutiji bio i Pajo Kujundžić, naglasio je mons. Anišić i dodao kako je u ovome slučaju učenik nadmašio učitelja. Pajo Kujundžić rođen je uglednoj subotičkoj obitelji u Subotici 15. svibnja 1859. a preminuo je 10. listopada 1915. godine. Osnovnu školu, kao i VI razreda Gimnazije pohađao u rodnom gradu, a školovanje je nastavio u sjemeništu u Kalači. Iz osnovnog školovanja, kako je iznio predavač, zapisan je zanimljiv događaj o Pajinom školovanju. Naime, u četvrtom razredu Pajo je imao slabije ocjene, a iz mađarskog jezika nedovoljan uspjeh. To ga je ogorčilo i htio je napustiti školu i baviti se poljoprivredom. Međutim otac mu je strogo zapovjedio da položi popravni ispit. Pajo je poslušao oca i u daljem školovanju sve više napredovao. Posebno je dobro učio hrvatski jezik, a u tome ga je izazvao prof. mađarskog jezika Antun Farkaš koji je tvrdio da Bunjevci nemaju ni stotinu riječi. Kada se Pajo požalio svojoj braći Iliji i Nikoli, sva

trojica su počela marljivo sakupljati hrvatske riječi i začas su napisali po 500 riječi. Tada su se grohotom nasmijali i ustvrdili da taj profesor laže. Ispit zrelosti Pajo je položio 1878. godine i upisao studij teologije na Kalačkoj bogosloviji. Također u svom predavanju mons. Anišić je istaknuo kako je Pajo Kujundžić svoju svećeničku službu započeo u Bikiću, a potom i u Monoštoru gdje je župnik bio **Ivan Paviš** školski nadzornik za sve škole rimokatoličke vjeroispovijesti. Od njega je Pajo puno naučio i naslijedio vrline uzornog svećenika i dobrog pedagoga. Punih 25 godina Kujundžić je bio ugledni profesor vjeronauka u subotičkoj Gimnaziji. Sudjelovao je u mnogim društvima, kao i u osnivanju Kola mladeži, koje je bilo namijenjeno služiti prosvjeti i pomagati u školovanju na hrvatskom jeziku. Također sudjelovao je u osnivanju Pučke kasine, a pokrenuo je i kalendar *Subotička Danica*. Za administratora župe sv. Jurja u Subotici izabran je 1909. godine, a kasnije ga je gradski senat izabrao za tamošnjeg župnika.

Karitativno i socijalno djelovanje

U svom kasnijem djelovanju Pajo Kujundžić imenovan je za nadbiskupskog povjerenika za vjeronauk, te je nadzirao kako se predaje vjeronauk u školama u čemu je bio izuzetno odlučan. Poznato je njegovo karitativno, socijalno djelovanje. Osnovao je zakladu Dobrotvor za pomaganje siromašnih učenika. Izradio je nacrt pravila pokopnog društva Familija i društva Sveti Križ. Htio je osnovati i zakladu Marija, no što god da je radio, Pajo nije nailazio na odobravanje, zbog čega je puno patio, te mu je i zdravlje stradalo. Osnovao je prvu školsku zadругu 1913. godine, koja je trebala poslužiti za otvaranje prve

škole na hrvatskom jeziku. Nažalost ni to mu nije uspjelo, rekao je mons. Anišić.

Program je održan u okviru „Godine hrvatskih velikana u Vojvodini“, a organizatori ovoga programa bili su Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata u suradnji s Katoličkim društvom za kulturu, povijest i duhovnost Ivan Antunović i župom Isusova Uskrsnuća. Rad Paje Kujundžića i briga za svoj rod bunjevački i narod Hrvatski su neizbrisivi tragovi u hrvatskoj zajednici. Nakon predavanja i saznanja o Pajinom životu i radu, možemo zaključiti kako su mnoga pitanja i problemi u našoj zajednici prisutna i danas nakon stotinu godina. Smijemo li onda postaviti pitanje: trebamo li i mi danas Paju Kujundžića? Vjerujem da će se mnogi složiti da bi nam borac, poput Paje, dobro došao.

/HR, Ž. Vukov/

Gospa Guadalupska Acheropita i stari narodi Srednje Amerike

U vjeronaučnoj dvorani župe sv. Roka u Subotici, u subotu 10. listopada održana je zanimljiva Kršćanska tribina. Na tribini je o Gospi Guadalupskoj i starim narodima srednje Amerike govorio dr. sc. Ivan Dulić, liječnik iz Vinkovaca.

On je hodočastio u Meksiko i zabilježio je razumom, srcem, fotoaparatom i kamerom ono što je vidio i to nam prenio. No, on se, osim toga, potrudio pa je dobro proučio povijest starih naroda srednje Amerike pa je tako i nas upoznao svojim doista velikim znanjem o toj povijesti. Naravno, dva sata nisu bila dovoljna da nam prenese sve ono što je vidio i čuo i naučio. Pa ipak, i ono što nam je govorio i pokazao bilo je vrlo zanimljivo i poučno.

Na kraju tribine neki od prisutnih su mu postavili nekoliko pitanja a jedno zanimljivo pitanje je bilo i kamo namjerava putovati

odnosno hodočastiti u budućnosti, aludirajući tako na tribinu koju je imao o Indiji i Majci Tereziji. Nadamo se da će dr. Dulić željeti i svoje buduće putopise podijeliti s nama. Ovdje stavljam samo par osnovnih podataka o Gospi Guadalupskoj jer je povijest te slike koja okuplja milijune hodočasnika doista zanimljiva i prebogata. I kako je predavač istaknuo ta čudotvorna, „nerukotvorena“ (acheropita) slika nije prestala „govoriti“. Ona ima poruku i za suvremenog čovjeka i kršćane trećega tisućljeća: *Povijest Slike Gospe Guadalupske nije završena – Ona prati povijest čovječanstva, o Njoj još uvijek nije, a sasvim sigurno niti nikad neće biti rečeno sve – nitko ne zna kakve će nam tajne još otkriti u budućnosti.* /A. Anišić/

Zavitni dan u Monoštoru

Zavitni dan obilježava se u Monoštoru svake godine svetom misom 13. listopada, a od svog osnutka 2001. godine obilježava ga i Kulturno-umjetničko društvo Hrvata Bodrog manifestacijom *U susret Zavitnom danu*. Ove je godine program uz sudjelovanje nekoliko udruga održan 10. listopada. Bila je to prigoda na podsjećanje na listopad 1944. godine i na zavjet koji su dali mještani sa svojim svećenikom.

U utorak, 13. listopada, crkva puna vjernika, a starije žene i djeca obučeni u tradicijske nošnje. Muškarci na balkonima koji su prekriveni raznobojnim ponjavama. Svečanu svetu misu uz monoštorskog župnika **Gorana Vilova** služili su svećenici iz Sombora, Subotice i Bezdana. Pričaju mještani kako se nekada, u vrijeme kada se mnogo više radilo ručno, na njivama toga dana posao uoči podneva ostavljao i spremalo se za crkvu. Danas se u njivama manje radi, pa Zavitni dan dođe kao svetac u selu, a za odlazak na misu priprema se s posebnom pažnjom.

Dokaz entiteta nisu samo činjenice vezane uz pisanu povijest, to je naš divan, igra i sve ono što čini svakodnevni život Hrvata Šokaca iz Monoštora, rekao je na početku priredbe *U susret Zavitnom danu*, 10. listopada, predsjednik „Bodroga“ **Željko Šeremešić**. *Vaši su preci, a možda i netko od vas, svjedočili 1944. godine kada je 'visila' opasnost nad selom, kako se postupa na pravi način, da bi se sačuvalo svoje mjesto. Vjerojatno je providnost imala udjela i kada je u pitanju tadašnji župnik Matiša Zvekanović, smogavši snage, vjerojatno uzdan u Gospodina, djecu i žene okupiti na molitvi da se Monoštor sačuva. I Monoštor je sačuvan. To nama današnjima kazuje*

kako uvijek kada je opasnost u pitanju trebamo biti zajedno. Moramo u Monoštoru trajno sačuvati uspomenu na taj hrabri, odvažni i za nas uzorni čin dokaza kako se čuva svoje, kako se bez obzira na opasnosti trebamo okupljati i zajedno moliti, kako bi ono vrijedno što imamo, a to su naši životi i imovina, bili sačuvani, kazao je ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov**. On je podsjetio kako je to bilo vrijeme kada su Hrvati u Bačkoj bili pod okupacijom fašističkog režima i kada su svjedočili svoju antifašističku nastojenost. *Istina, ona se ovih dana želi dovesti u pitanje, ali moramo znati kako je za Hrvate ovdje antifašizam bio prirodan*, kazao je **Žigmanov**. U programu su osim domaćina KUD Hrvata Bodrog sudjelovali HKPD „Silvije Strahimir Kranjčević“ iz Berega, KUD „Jasen“ iz Šaptinovaca (Hrvatska) i gajdaš **Augustin Žigmanov** iz Subotice. Dvorana Doma kulture bila je prepuna, a gledatelji su svaki nastup pratili pljeskom.

/Prema: HR, Z. Vasiljević/

Jesen 1944. godine. Izgledno je da se rat približava kraju i upravo se u toj završnici rata, na putu vojsci, onoj okupatorskoj koja se povlačila iz Bačke, našao Monoštor. Monoštorce je u zoru 13. listopada te 1944. godine probudila pucnjava njemačkih vojnika, a u selu su se čuli galama i plač. Muškarci iz sela su na konjima ili pješice hitali u polje ili preko Dunava, a djeca i žene su se sklonili u crkvu svetog Petra i Pavla. Tamo su sa svojim svećenikom Matijom Zvekanovićem molili pred oltarom Gospe Fatimske da spase selo i zavjetovali se, ako ih mimođu ratna razaranja, da će svake godine 13. listopada u podne održati misu, u znak zahvalnosti Presvetom srcu Marijinom. Selo nije razoreno u ratu, a Monoštorci su održali svoj zavjet do današnjih dana. Ne samo da svakog 13. listopada na Zavitni dan nazoče svejtoj misi, već se od osnutka hrvatske udruge održava i prigodna manifestacija *U susret Zavitnom danu*.

Sestra Eleonora proslavila svoj jubilej u Maloj Bosni

Sestra Eleonora Merковиć proslavila je 27. rujna u Maloj Bosni svoj jubilej, 50 godina redovništva. Svetu misu predslavio je biskup Ivan Pénzes uz koncelebraciju mons. **Andrije Anišića**, mr. **Mirka Štefkovića**, **Josipa Miočsa**, **Željka Augustinova**, **Lazara Novakovića** te domaćeg župnika **Dragana Muharema**.

Prigodnu homiliju održao je župnik domaćin, **Dragan Muharem**. Župnik je pred kraj mise čestitao slavljenici te se našalio s njom rekavši da mu je ona bila profesorica u školskim danima te da se nije proslavio kod nje. Na samom kraju obratila se i slavljenica koja je u svojem svjedočenju istaknula kako u redovništvu ima puno odricanja, lijepih i manje lijepih

trenutaka. Također, pozvala je sve mlade da služe Bogu. U ime Pastoralnog vijeća dar slavljenici uručila je **Matilda Pelhe**. Nakon svete misi uslijedilo je čašćenje u župnoj dvorani. /**Larisa Skenderović**/

Obnova bračnih zavjeta

Svečanom svetom misom u crkvi sv. Marka u Žedniku, 20 rujna dvadeset i jedan bračni par je pred župnikom zajednicom obnovio svoja bračna obećanja, te na taj način posvjedočio vrednote bračnog i obiteljskog života.

Na svečanom misnom slavlju okupio se lijepi broj vjernika a bračni parovi, koji ove godine obilježavaju od 5 do 55 godina bračnog zajedništva u crkvu su ušli u procesiji. Euharistijsko slavlje predslavio je župnik **Željko Šipek**, koji je na samom početku pozdravio sve jubilarce i izrazio radost zbog njihova odaziva da obnove svoje bračne zavjete. Bračni par, **Elizabeta i Pere Ostrogonac**, ovogodišnji su najstariji jubilarci s 55 godina braka, dok su zlatni jubilej obilježili **Cila i Blaško Vojnić Hajduk**. Djeca jubilaraca, **Marija Džavić i Tatjana Poljaković** pročitale su misna čitanja, a molitvu vjernika su čitali bračni parovi – jubilarci. Slavlje je pjesmom uzvećao zbor pod vodstvom kantora **Nikole**

Događanja u Subotičkoj biskupiji

Ostrogonca. Na samom kraju misnog slavlja, **Karolina Šarčević** je u čast jubilaraca pročitala meditaciju „Priča jedne svijeće“, a tamburicama su je pratili naši mali tamburaši.

Nakon pjesme „Tebe Boga hvalimo“ i svečanog blagoslova, uslijedilo je fotografiranje i izlazak u procesiji, a ispred crkve jubilarce su dočekale „Đurđinske cure“, te se uz zvuke tambure zaigralo kolo. Druženje jubilaraca, njihove rodbine, prijatelja i župljana nastavljeno je u prostorijama vjeronaučne dvorane uz zvuke tamburice. /**Ljubica Vukov**/

Dan bolesnika

Na prvi petak 2. listopada, u crkvi sv. Marka u Žedniku održan je, drugi po redu ove godine, susret starih i bolesnih.

Okupljanje naših najstarijih i bolesnih župljana započelo je već od 16 sati, i od tada su na raspolaganju za ispovijed bili đurđinski župnik vlč. **Miroslav Orčić** i domaći župnik

Željko Šipek. Za sve one koji nisu bili u mogućnosti organizirati prijevoz do crkve, pobrinuli su se članovi Pastoralnog vijeća **Imre Vujkovity Lámitý, Šime Davčik i Zoltan Vincer**. Od 16,30 sati molitvom krunice započela je listopadska pobožnost. Euharistijska služba je bila u 17 sati, a predslavio ju je preč. **Željko Šipek**, koji je na samom početku izrazio radost zbog ovog susreta i lijepog odaziva. Sakramentu bolesničkog pomazanja pristupio je veliki broj nazočnih ovom misnom slavlju. Dvojezično pjevanje (hrvatski – mađarski) pod svetom misom animirao je kantor **Nikola Ostrogonac** i zbor „Sv. Marko“. Nakon svete mise upriličeno je druženje s našim najstarijim župljanima u vjeronaučnoj dvorani, gdje su ih dočekali naši najmlađi župljani koji su za njih s vjeroučiteljicom **Natašom Perčić** i animatoricom **Nadom Poljaković** napravili cvjetice kao znak sjećanja na ovaj susret. Djeca su preuzela ulogu dobrih domaćina, cijelo vrijeme su nudila kolače i sokove i brinula da svatko bude počašćen, a nakon ovog susreta svi smo otišli kućama sretni i zadovoljni, ponajprije stariji jer netko misli i na njih, a mlađi jer su nekoga toga dana, uz malo uložnog truda, učinili sretnim. /**Ljubica Vukov**/

Proštenje sv. Male Terezije na Verušiću

Proštenje u čast svete Male Terezije od Djeteta Isusa proslavljeno je u nedjelju, 4. listopada, u Šiš-taku na Verušiću, nadomak Subotice.

Kao i prijašnjih godina misno slavlje okupilo je mještane i njihove goste da zajednički proslave zaštitnicu ovog dijela subotičke župe Marije Majke Crkve. Misno slavlje kod križa predvodio je mons. **dr. Andrija Anišić** uz koncelebraciju domaćina župe preč. **Slavka Večerina** i župnog vikara vlč. **Dražena Dulića**.

Aktivnosti Karmelskog svjetovnog reda

Trodnevne duhovne vježbe članova Karmelskog svjetovnog reda pod vodstvom duhovnog asistenta o. Zlatka Žuvele održane su od 2. do 4. listopada u karmelskoj crkvi u Somboru.

Uz liturgijsku molitvu Časova, koju smo po rasporedu slijedili i zajedno molili, imali smo priliku i za svetu ispovijed. Zajedno smo kroz ova dva dana slavili euharistiju s propovijedi i odabrane teme nagovora svjetlosti vjere kroz koje nas je proveo o. Stjepan Vidak. O životu i radu Zajednice kroz prethodno razdoblje proveo nas je o. Zlatko Žuvela, a također smo imali priliku čuti i jedni druge, posavjetovati se, reći što nam je na srcu i kada nismo skupa, čuti kako su naši stariji i bolesni članovi. U subotu, 3. listopada, kao kruna naših duhovnih vježba uslijedilo je prema Obredniku primanje naših

članova u novicijat kao i polaganje doživotnih obećanja i zavjeta. U poslijepodnevnom satima imali smo Kapitul, kojom prilikom je izabrano i novo vodstvo Karmelskog svjetovnog reda-Sombor: predsjednica Svjetovnog reda je s. **Karmela Malenić** (s. Marijana od Kraljice Karmela) OCDS, I. savjetnica je s. **Valerija Utaši** OCDS, II. savjetnica i magistra novaka je s. **Monika Molnar** OCDS, III. savjetnica i blagajnica je s. **Ana Antunić** OCDS a tajnik je br. **Patrik Robert Pašti** OCDS. Duhovni asistent Svjetovnog reda je o. Zlatko od sv. Josipa Žuvele OCD. Na kraju duhovne obnove i kapitula, u nedjelju 4. listopada svečanu svetu misu predslavio je o. Stjepan Vidak, prior. *Živimo u svijetu za koji kažemo da se ne da ništa učiniti! Karmelski svjetovni red stari, izumire! Ako se ništa ne zasije neće ni rasti, ali ako baciš sjeme onda će i niknuti. Trebamo sijati Božju riječ na tvrdu i betonsku zemlju, a odustanemo li, sjeme neće proklijati. Naša zajednica će se, ako ne radi, zatvoriti. Mi smo često dostupni u svijetu, tamo gdje redovnici i redovnice ne mogu prodrijeti. To isto trebamo imati u vidu i u našim obiteljima, kao i u našoj Kristovoj obitelji.*

Dok dišemo trebamo pozivati na svetu misu, ispovijed, Božić, Uskrs. Pozivati samim tim i na sastanke OCDS-a. Ako nas poslušaju dobili smo brata! Ne smijemo biti fanatični, ali „Molitva otvara sva vrata i Božje srce“, rekao je propovjednik.

Euharistijska slavlja je svojim umijećem na flauti uzveličala **Daliborka Malenić**, mlada glazbenica i studentica Muzičke akademije u Beogradu, dok je za orguljama bio **Predrag Ivanić**. Ministrantica na sv. misama je bila **Nikoleta Malenić**, učenica prvog razreda somborske gimnazije „Veljko Petrović“.

/s. **Karmela Malenić**/

Novi bogoslovi u Đakovačkom sjemeništu

U nedjelju, 27. rujna u Bogoslovnom sjemeništu u Đakovu okupila su se četrnaestorica novih bogoslova, kako bi prigodnim trodnevnim uvodnim programom započeli svećeničku formaciju. Jedanaestorica od njih s ovom godinom započinju i prvu godinu studija na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu, a jedan od njih je i kandidat Subotičke biskupije.

Novi bogoslovi su: **Nikola Andrić** (Kuševac), **Bruno Diklić** (Slavonski Brod 7), **Robert Erk** (Osijek 2), **Krešimir Iljazović** (Slav. Brod 6), **Matej Jurišić** (Bukovlje), **Matej Krešo** (Tenja), **Antun Nikolić** (Otok), **Matej Vereš** (Josipovac 2), **Josip Vuksanović** (Semeljci) i oni su kandidati Đakovačko-osječke nadbiskupije, te **Dejan Komjat** (Šid), kandidat Srijemske i **Bogdan Rudinski** (Subotica) kandidat Subotičke biskupije. Tu su i dvojica koji su već završili studij

teologije – **Gabrijel Prekrtić** (Ivanovac) i **Blaž Jokić** (Privlaka), te jedan koji je pri završetku studija – **Zlatko Hnatešin** (Odvorci). Uvodni program predvidio je više sastanaka sa svećenicima odgojiteljima, raznolike molitvene točke, pohod Župi Presvetog Trojstva u Tordincima i župniku vlč. **Dejanu Bubalu**. Program je predvidio i susret s nadbiskupom **Đurom Hranićem** u Nadbiskupskom domu, koji se dogodio u utorak, 29. rujna. Nadbiskup je ohrabrio okupljenu mladost na predano nasljedovanje Krista i pažljivo i otvoreno oslušivanje Božje volje za svakoga pojedinoga. Ovom su se susretu priključili i umirovljeni nadbiskup **Marin Srakić**, generalni vikar **Ivan Ćurić** te svećenici koji rade u nadbiskupskim uredima./IKA/

Nedjelja zahvalnosti u Plavni

Bože, hvalimo Te i zahvaljujemo Ti, bio je moto svete mise zahvalnice u župi sv. Jakova u Plavni, koju je 18. listopada predslavio vlč. Josip Štefković. Crkva je za tu prigodu bila osobito ukrašena, a lijep broj župljana došao je zahvaliti Bogu za sve milosti i darove, bez čega se ne može ništa postići u ovom životu.

U sklopu Godine posvećenog života to je bila i misijska nedjelja, te je vlč. Josip podsjetio župljane o potrebi kršćana da šire svoju vjeru i evanđelje i da je svjedoče svojim životom. Toga dana slavio se i spomendan sv. Luke i to je bio dodatni motiv da crkva bude ispunjena više nego što je uobičajeno. Misi zahvalnici ove godine je nazočilo desetero djece, od kojih je većina bila u narodnom ruhu, a i nekoliko starijih župljana bilo je odjenuto u narodnu nošnju. Kao i uvijek svima je lijep dojam ostavio simbolični prinos darova koje

su djeca donosila pred oltar na blagoslov: križ, svijeću, Bibliju, cvijeće, voće, povrće, kruh, vino, hostiju... Svečanu ugođaju svete mise zahvalnice pridonio je i župni zbor kojeg čine ponajviše članice mjesne udruge kulture HKUPD „Matoš“.

/Z. Pelajić/

Mladi s kapelanom pružali pomoć izbjeglicama

Izbjeglička kriza traje već dulje vrijeme. Svakim danom se obavještavamo o tome – putem televizije, interneta, novina. Slike užasa, nemoći su nam svaki dan pred očima. A kako mi reagiramo? Zažmirimo li i okrenemo glavu ili tražimo način kako pomoći? Stoga je malena skupina mladih, predvođena kapelanom crkve Imena Marijina u Novom Sadu, vlč. Sinišom Tumbasom Loketićem, odlučila pomoći. Bili su hrabri, us-trajni. Nisu znali kamo točno idu... Uputili su se na granicu pružiti pomoć.

Napunili su auto hranom i vodom kupljenom od priloga vjernika župe i krenuli u nepoznato. Ali vjerovali su da će im Bog pokazati put. Vjera koju su nosili u srcima učinila je da im srca od radosti procvjetaju. Od radosti što su barem malo uspeli pomoći. Svaka pomoć tim je ljudima potrebna. Ako svatko pruži maleni dio sebe, kada se sve skupi – i preteći će. Kažu, poslije kiše uvijek dođe sunce ili svjetlo je uvijek na kraju tunela. Bog preko nas djeluje. Preko nas čini velika djela. Tko smo mi da osuđujemo te ljude, da im nešto zabranimo? Bog nam daruje život, liječi naše boli, pobjeđuje tamu i donosi svjetlo. Zašto se onda mi stavljamo na Njegovo mjesto? Zašto mi drugima oduzimamo živote, nanosimo boli i guramo ih u tamu? Unesimo svjetlo vjere u naše okruženje, među ljude oko nas. Nemojmo zažmiriti na probleme i potrebe drugih. Hrabro koračajmo naprijed, putem obasjanim Božjim svjetlom. I kada ne znamo kamo idemo, što možemo učiniti – On će nas voditi, On će upravljati našim putovima. Budimo hrabri, odvažni, puni vjere, povjerenja, pouzdanja, strpljivosti, radosti. Uvijek će biti poteškoća, kušnji, borbe, križeva, straha, boli. No, uz Njegovu pomoć premještat ćemo planine, obasjani svjetlom vjere bit ćemo glasnici Božje radosti, milosti i ljubavi. */Jelena Pinter/*

Napunili su auto hranom i vodom kupljenom od priloga vjernika župe i krenuli u nepoznato. Ali vjerovali su da će im Bog pokazati put. Vjera koju su nosili u srcima učinila je da im srca od radosti procvjetaju. Od radosti što su barem malo uspeli pomoći. Svaka pomoć tim je ljudima potrebna. Ako svatko pruži maleni dio sebe, kada se sve skupi – i preteći će. Kažu, poslije kiše uvijek dođe sunce ili svjetlo je uvijek na kraju tunela. Bog preko nas djeluje. Preko nas čini velika djela. Tko smo mi da osuđujemo te ljude, da im nešto zabranimo? Bog nam daruje život, liječi naše boli, pobjeđuje tamu i donosi svjetlo. Zašto se onda mi stavljamo na Njegovo mjesto? Zašto mi drugima oduzimamo živote, nanosimo boli i guramo ih u tamu? Unesimo svjetlo vjere u naše okruženje, među ljude oko nas. Nemojmo zažmiriti na probleme i potrebe drugih. Hrabro koračajmo naprijed, putem obasjanim Božjim svjetlom. I kada ne znamo kamo idemo, što možemo učiniti – On će nas voditi, On će upravljati našim putovima. Budimo hrabri, odvažni, puni vjere, povjerenja, pouzdanja, strpljivosti, radosti. Uvijek će biti poteškoća, kušnji, borbe, križeva, straha, boli. No, uz Njegovu pomoć premještat ćemo planine, obasjani svjetlom vjere bit ćemo glasnici Božje radosti, milosti i ljubavi. */Jelena Pinter/*

Mali, ali značajni, jubilej

Velečasni Siniša Tumbas Loketić je početkom listopada obilježio godinu dana svog pastoralnog rada u Novom Sadu u župi Ime Marijino.

Točno prije godinu dana subotički biskup, mons. Ivan Pénczes, poslao je vlč. Sinišu, još kao đakona, da pomogne preč. Robertu Erhardu, župniku i novosadskom dekanu, u radu na njivi Gospodnjoj. Nakon listopadske pobožnosti i sv. Mise 7. listopada ove godine, vlč. Siniša je obilježavanje ovog malog, ali značajnog, jubileja s povjerenom mu zajednicom nastavio u vjeronaučnoj dvorani župe uz okrepu i prijateljski razgovor. Okupljeni puk je iskazao zahvalnost i poštovanje

novosadskom kapelanu. Neka vlč. Sinišu i dalje prati Božji blagoslov u njegovom životu i radu!

www.svjetlo-vjere.com

Vespere na lemeškoj Kalvariji

Šeste po redu pučke večernje pobožnosti, vespere, na lemeškoj Kalvariji za mjesne poštovatelje Gospine krunice završene su u nedjelju 27. rujna.

Kroz sedamnaest susreta dvanaest pobožnih vjernika Lemešana častilo je dvojezično Gospu nedjeljom tijekom četiri mjeseca u kapeli BDM posrednice milosti moleći na taktus. U lipnju, mjesecu Srca Isusova, molila su se radosna otajstva Gospine krunica i krunica Srca Isusova. U sedmom mjesecu, srpnju, uz otajstva svjetla molila se iznimna krunica za mir u cijelom svijetu. Kroz kolovoz vjernici su se utjecali sv. Roku, pa su uz krunicu njemu na čast molili i otajstva slavne krunice, da bi u rujnu povodom blagdana Žalosne Gospe, razmat-

rali boli Blažene djevice Marije kroz otajstva žalosne i molili iznimnu krunicu na čast sedam žalosti BDM. Svaki susret bi započinjao prigodnom pjesmom a **Marija Zelić** i **Etelka Kovács** bi povele molitvu. **Manda Vidaković**, **Juliana Krizsak** i **Jolanka Kufner** bi nastavile, a druge po redu **Dominika Đurković**, **Teréz Kanyó** i **Vera Stifelmajer** bi molile treću desetinu. Četvrtu deseticu kazivali su **Željko Zelić** i **Mária Pletikosić**, da bi ružarij završavali **Péter Klinovszki** i **Juliana Gyurcsik**.

Po završetku otajstava krunice kazala bi se zavjetna molitva judskoj Gospi, posvetna molitva Krvi Kristovoj, otpjevala antifona s molitvom, molilo za sve vjerne mrtve i završilo opet prigodnom pjesmom.

Na posljednjoj pobožnosti nazočni su izabrali među sobom dvanaest svijeća koje je na zapovjedni blagdan društva, 7. listopada, kada smo se spominjali BDM od Krunice, **vlč. Antal Egedi** blagoslovio na svetoj misi. Te će svijeće biti zalag zagovora BDM a na trajnom čuvanju u kapeli, sve do trenutka kada će ih poštovatelji krunice ponaosob ponijeti sobom na vječni put u dom Gospodnji. Vespere na lemeškoj kalvariji počele su skromno 2009. a od tada umnogome obogaćene razvile su se u posebni oblik razmatranja molitve i štovanja Gospe. Počinju koncem svibanjskih i traju do listopadskih pobožnosti, nedjeljom. /**Željko Zelić**/

Listopadske aktivnosti u Lemešu

Blagdan sv. Male Terezije proslavljen je 1. listopada, prijepodnevnom euharistijom koja je okupila skromni broj vjernika, nadasve istinskih štovatelja. O iznimno lijepom kipu svete i kićenju već godinama unatrag brine bračni par **Klinovszki**, **Péter** i **Ágnes**. Podaci govore da je kip svete nekada bio u kapeli na Kalvariji ali se ne može točno ustvrditi gdje i kada. Istog dana u 18 sati započele su listopadske svakodnevne večernje pobožnosti Gospina ružarija.

U nedjelju 4. listopada prikazana je sveta misa i zazvan blagoslov Duha Svetoga na vjeroučenike i nastavnike čime je obilježen početak vjeronaučne godine u OŠ „Bratstvo-Jedinstvo“ u Lemešu. Odziv djece na svetu misu preko godine je iznimno mali. Škola je osnovana po svoj prilici kad i župa i gruntovno se vodila kao rimokatolička škola. Prvi puta je nacionalizirana 1921. bez promjena u

gruntovnici a drugi puta 1961. kada je i administrativno prepisana na općinu. Već sljedeće nedjelje, 11. listopada prikazana je večernja sveta misa i upriličen dan zahvalnosti za plodove zemlje. Unatoč sušnoj godini i drugim nedaćama, skromni aranžman pred oltarom plod je ljudskog rada a Božjega blagoslova. Svečanost uz simbolično blagovanje kruha i prigodnu molitvu ima opisni zadatak, zahvaliti dragom Bogu na svim plodovima, radostima, uspjesima i darovima kojima smo tijekom godine bili nadareni. Misijska nedjelja obilježena je 18. listopada. **vlč. Beneš** svojedobno je zabilježio da su misije u Lemešu počele 12. prosinca 1971. a da ih je vodio pater **Jenő Bóday**, isusovac iz Budimpešte. Za tu prigodu unutrašnjost crkve je dotjerana a postavljen je i veliki misijski križ. Svaki dan prikazivane su svete mise u 8 i 17 sati, s posebnim konferencijama, utorkom za muškarce a srijedom za žene. Prvoga četvrtka Lemeš je posjetio biskup **Zvekanović**, koji je celebrirao večernju misu a u petak su organizirana predavanja za mlade bračne parove. Pretpostavlja se da su misije tekle do 1950. kada je pater Bóday otputovao za Kanadu. /**Željko Zelić**/

Godišnja slavlja u subotičkoj katedrali

Subotička je katedrala sv. Terezije Avilske proslavila dvije lijepe svetkovine: 14. listopada proslavljena je svetkovina obljetnice posvete a 15. listopada obilježena je svetkovina zaštitnice grada Subotice, stolne bazilike i stolne župe.

U srijedu, 14. listopada proslavljena je svetkovina obljetnice posvete subotičke stolne bazilike svete Terezije. Dvojezičnom svetom misom s vrlo lijepim i skladnim pjevanjem obilježena je ta lijepa svetkovina. Svečanu svetu misu je slavilo dvadesetak svećenika. Propovjednik je bio župnik župe Mala Bosna, **Dragan Muharem**. On je govorio na hrvatskom, a franjevački mladomisnik, **fra Ottó Bárány** na mađarskom jeziku. Velečasni gospodin Muharem je između ostalog podcrtao: *Večeras se spominjemo 242 godine od polaganja kamena temeljca ovoga zdanja, 121 godina od prve posvete, 47 godina kako je ova crkva uzdignuta na rang stolne crkve – katedrale i 41 godina kako ju je papa Pavao VI. promaknuo na rang manje bazilike. Ne samo od milja, nego s pravom – teološki utemeljeno – zovemo ovu crkvu majkom svih crkava naše biskupije. Majkom je po tome jer rađa, ali ne svojom snagom, već snagom posvećenja... najvažnije je i najčasnije hodočasničko*

Događanja u Subotičkoj biskupiji

mjesto i svetište naše biskupije... tu je prvotno ognjište – svetište – vrelo posvećenja. Tu je utroba koja je posvećenjem postala plodna i koja rađa...

U četvrtak, 15. listopada obilježena je svetkovina zaštitnice grada Subotice, stolne bazilike i stolne župe. Ovo je prošćenje proslavljeno u znaku 500. obljetnice rođenja svete Terezije od Isusa, kao i u znaku godine redovnika. Opet se oko glavnog žrtvenika stolne bazilike okupilo dvadesetak svećenika. Pjevanje je lijepo podiglo pobožnost i sabranost sabranog puka. U bazilici je bilo i desetak redovnica. Kako na obljetnicu posvete, tako je i na prošćenje, sveto misno slavlje prenosio i Radio Marija. Mađarski i hrvatski je propovijedao katedralni župnik **Stjepan Beretić**, koji je u propovijedi istaknuo da je 16. stoljeće, kad je sveta Terezija živjela, obilježeno seljačkim bunama, turskim pustošenjem čitave južne Mađarske, pa tako i naše Bačke. U isto vrijeme je na zapadu Europe nastao zapadni raskol. Svojom pokorom, molitvom i spisima sveta Terezija je pokrenula obnovu čitave Crkve. Rekla je: *Za našu dušu i duhovni život potrebna je svakodnevna molitva, koja je disanje naše duše. Slaba i neredovita molitva gasi Božji život u nama.* Svatko od nas može svojom molitvom pridonijeti obnovi naše svakidašnjice, koja je tako snažno obilježena stradanjem mnogih, ratovima, ali i depresijom.

Zv

Misijska nedjelja u župi sv. Roka u Subotici

Župa sv. Roka u Subotici u nedjelju, 18. listopada svečano je proslavila Misijsku nedjelju. Pred oltarom je bila slika kugle zemaljske s pet kontinenata.

Umjesto propovijedi djeca su izvela prigodni program. Mali župni zbor otpjevao je par pjesama među kojima i onu koju je pjevao na ovogodišnjoj Zlatnoj harfi u Baču. Pet djevojčica predstavljalo je pet kontinenata. **Zoltan Baka** i petero djece pročitali su dijelove Papine ovogodišnje poruke za Svjetski misijski dan. A pod misom krštene su i dvije male buduće „misionarke“ – **Ema** i **Tara**.

Hvala djeci i s. **Silvani**, vjeroučiteljici **Vesni**, orguljašu **mr. Ervinu Čelikoviću** i pjevačima koji su ovu misu učinili dosita posebnom.

Hvala i mamama i časnim sestrama koje su ispekale kolače. Sve kolače smo prodali, a prikupljeni novac poslat ćemo za školovanje jednoga djeteta u Africi. /A. A./

Preminuće sv. Franje – Transitus

Subotički franjevci i poštovatelji sv. Franje proslavili su u subotu 3. listopada, u predvečerje Transitus – preminuće sv. Franje.

U životopisu sv. Bonaventure stoji: *Kad se napokon približio čas njegova preminuća, dao je k sebi sazvati svu braću koja se našla ondje. Utješnim ih je hrabrio riječima s obzirom na svoju smrt, očinskim ih je osjećajima poticao na ljubav*

Božju. Dok su braća naokolo sjedila, povrh njih je u obliku križa ispružio prekrížene ruke, jer je taj znak uvijek volio, te je svu i nazočnu i odsutnu braću blagoslovio snagom i imenom Propetoga.

Ovaj čin sv. Franje razlog je i danas okupljanja braće franjevac pred svečevim oltarom u svim crkvama gdje oni vrše službu, pa tako i u našoj „Staroj crkvi“ sv. Mihovila u Subotici.

Osim franjevac samostana u Subotici, ovo slavlje su i uzveličali i svećenici Subotičke biskupije, koji su nakon svete euharistije, u tajanstvenom mraku franjevačke crkve, upaljenih svijeća s ostalom prisutnom braćom i sestrama pristupili svečevom oltaru, kako bi bdjeli i slavili svečevo preminuće.

Nakon manje od 800. godina od svečeve smrti vjernici dolaze kako bi u pjevanju božanskih pohvala slavili tu Božju milost kojom je svetac nagrađen, a preminuće svetog Franje ne izgleda kao mrtvačko, nego kao anđeosko bdijenje. Životopis nam još donosi. *Časni se otac s ovoga svijeta preselio 4. listopada 1226. godine od utjelovljenja Gospodinova, u subotu navečer, a pokopan je u nedjelju.*

U nedjelju su s braćom franjevcima članovi OFS-a i sa svim prisutnim vjernicima na znakovit način proslavili nebesko rađanje sv. Franje. Naime, u Franjevački svjetovni red je na mjesečnoj skupštini pred večernju svetu euharistiju ušao u godinu pripreve za ulazak u OFS dva nova člana, a sedam članova je pod svetom misom položilo zakletvu i tako postalo članom Franjevačkog svjetovnog reda. I opet kao da se povijest ponavlja, životopis nam govori. *A jedan od njih (asiški građanin), neki obrazovani i umni vitez imenom Jeronim, čovjek čuven i glasovit, u te svete rane posumnja i poput Tome nije vjerovao. Kad je opipao i dotaknuo one nesumnjive znakove Kristovih rana, iz svoga je srca kao i iz svijui ostalih uklonio ranu svake sumnje. Dotaknuvši se svetog evanđelja, potvrdio je to i zakletvom.*

priredio: Silvester Bašić OFS

Jubileji bračnih parova i Misijska nedjelja u Maloj Bosni

U nedjelju, 18. listopada, u župi Presvetog Trojstva u Maloj Bosni proslavljen je Dan bračnih parova koji slave jubilej svoga zajedništva.

Ove godine na zajedništvu „u dobru i u zlu, u zdravlju i bolesti“ Bogu su zahvalili: **Stipan i Eva Gabrić** – 54 god., **Deže i Marija Matković** – 50 god., **Ivan i Ana Ivić** – 40 god., **Lazo i Ana Stantić** – 40 god., **Mate i Lozika Olka** – 40 god., **Đorđe i Mira Gašpar** – 35 god., **Tomislav i Marija Kujundžić** – 25. god., **Istvan i Slavica Mezei** – 25 god., **Robert i Blaženka Merковиć** – 20 god., **Perica i Mira Romoda** – 20 god., **Marinko i Snežana Vujković Lamić** – 10 god., **Ivica i Dijana Matković** – 10 god., **Krunoslav i Biljana Horvat** – 10 god., te **Josip i Josipa Đukić** – 10 god.

Misno slavlje vodio je **preč. Andrija Šipek**, umirovljeni svećenik u Kanadi i nekadašnji župnik u Maloj Bosni koji ove godine proslavlja 50 godina misništva. Nakon svete mise pri-

sutni su mogli kupiti kolače koje su pripravili župljani a prikupljena sredstva idu za misije. Druženje za jubilarce, njihovu rodbinu i sve prisutne nastavljeno je u prostorijama vjeronaučne dvorane. /Zv/

Jesenska događanja u Irigu

Dvadeset i peta nedjelja kroz godinu, 20. rujna proslavljena je u župi Vrdnik, gdje je s nama opet bila draga **s. Jasna** iz Subotice. A župnikova poruka glasila je: *Isus pokazuje put kroz život, u kojem nema gubitka, ako je kršćanin spreman na služenje. Što nas sve nosi je ljubav. Veličina je ljubavi: srce puno ljubavi, ruka puna pomoći, usta puna utjehe i pogled pun topline.* U ponedjeljak, 21. rujna župnik **Blaž Zmaić** nazočio je redovitoj duhovnoj obnovi za srijemske svećenike koju je i ovoga puta vodio **vlč. Dragan Muharem**. Uz četiri pravoslavna svećenika 26. rujna župnik nazoči u Rumi ukopu **Željka Gojkovića** (49), sina našeg dugogodišnjeg majstora **Đorđa Gojkovića**, koji je nesretno stradao, a zajedno s ocem radio je na crkvama, manastirima i drugim objektima. U XXVI. nedjelju kroz godinu, 27. rujna slavimo svete mise u naša tri mjesta. Najljepše je bilo u filijali Dobrodol, gdje je kršten jednogodišnji **David Koler**. Molitvom prve krunice i na misi 1. listopada sjetili smo se i zahvalili Bogu za 35 godina plodnog djelovanja našega župnika **Blaža**. U subotu, 3. listopada župnik je nazočio tradicionalnoj, 11. manifestaciji „Guščijada“ u filijali Šatrinci. XXVII. S mnoštvom nazočnih u Irigu 4. listopada slavili smo krštenje **Irine Petej** (1), razmišljajući o braku: *Najjača veza na svijetu je ljubav između muža i žene: u sakramentu ženidbe. Veza što se rađa iz ljubavi jača je od veze porijekla, vrijedna je svake žrtve, jamstvo života i Bog se raduje ljubavi dvoje ljudi a čovjek nalazi svoje ispunjenje u sretnoj ljubavi*, poručio je župnik. Sutradan, 5. listopada rastali smo se od **Andrije Vizmega** (84), uz zaslužene riječi župnika, kojega je posebno cijenio i volio. U petak 9. listopada smo se okupili na misi uz 10. godišnjicu smrti **Antala Mulaja** uz župnikovu poruku: *Bog nas ljubi iznad svega. Susret s Isusom može ljude promijeniti, da bi 10. listopada opet bili u lijepom broju na misi za pokojnog Andriju Vizmega.* Dvadeset i osmu nedjelju kroz godinu, 11. listopada slavimo u tri naša mjesta, tako da smo po drugi put ovdje okupljeni u lijepom broju slaveći misu za pok. **Bežiku Prikel** (misu je dala služiti sestra **Ana Terebeši**). Između dvije smjene u školi, 12. listopada upričena je u okviru školskog programa predstava školske djece u svrhu prikupljanja novca za bolesnu **Tijanu Badrić** (5). Župnik zbog slavlja Miholjdana u pravoslavnoj obitelji **Radojčić** nije mogao biti nazočan, pa je svoj dar predao ravnateljici **Sanji Nikolić** koja je dar uručila roditeljima djeteta. Dana 14. listopada oprostili smo se od **Dragane Stončik** (50), pravosl. vjere, koja je ispraćena uz veliko mnoštvo nazočnih i župnikovu poruku da je *život vječni ono za čim svaki čovjek najviše čezne jer je za to stvoren.*

f. f.

Vjernici Zemuna i Surčina na kirbaju u Starčevu

U starčevačkoj župnoj crkvi sv. **Mauricija** u utorak 22. rujna svečano je proslavljen crkveni god. **Svetoj misi na hrvatskom jeziku nazočilo je mnoštvo vjernika iz Starčeva, a ove su godine s njima bili i gosti iz Zemuna i Surčina.**

Misno slavlje uzveličalo je nekoliko svećenika Zrenjaninske biskupije u koncelebraciji sa zemunskim župnikom **Jozom Dusparom**, koji je u svojoj prigodnoj homiliji nazočne podsjetio na bitne trenutke iz životopisa sv. **Mauricija**, ranokršćanskoga mučenika. Blagdansko ozračje upotpunio je katolički zbor župe Presvetoga Trojstva iz Surčina na čelu s voditeljicom **Katicom Naglič** i uz glazbenu pratnju **Kristiana Gojanija** i **Renate Gašpar** na klavijaturi.

Na samome kraju, **vlč. Gyula Pósa**, starčevački župnik, zahvalio je svima koji su pridonijeli proslavi i upozorio vjernike na važnost redovitog prisustvovanja svetim misama i aktivnog sudjelovanja u vjerskom životu.

Dalibor Mergel

Blagdan sv. Gerharda u Zrenjaninu

Na dan sv. **Gerharda**, zaštitnika Zrenjaninske biskupije, svetu misu predslavio je biskup dr. **Ladislav Német SVD** sa svećenicima **Banata**.

U okviru svete mise **mons. János Fisher**, novoimenovani generalni vikar Biskupije, položio je prisegu. Sveta misa ujedno je bila i zaziv Duha Svetoga za štíćenike internata u Zrenjaninu i Mužlji.

Szöszill Kovács

Govor pape Franje u američkom Kongresu

Četiri predstavnika američkoga naroda; četiri pojedinca i četiri sna: Abraham Lincoln i sloboda; Martin Luther King i sloboda u pluralnosti i uključivosti; Dorothy Day sa socijalnom pravdom i ljudskim pravima; te Thomas Merton sa sposobnošću za dijalog i otvorenošću prema Bogu bili su jezgra govora pape Franje u američkom Kongresu 24. rujna.

Spomenuvši se 150. obljetnice ubojstva američkog predsjednika Abrahama Lincolna, „čuvara slobode“, Papa je izrazio zabrinutost zbog sve većega nasilja u svijetu, koje se izvršava čak i u ime Božje. Potrebna je budnost i „osjetljiva ravnoteža“ u borbi protiv nasilja počinjenog u ime vjere, ideologije ili gospodarskog sustava. No, valja se jednako tako čuvati pojednostavljenja, koje vidi samo dobro i zlo, odnosno pravdnike i grešnike. Umjesto poticanjem mržnje i nasilja, odgovoriti nam je mirom i pravdom. Potrebno je obnoviti nadu i surađivati za opće dobro, raditi zajedno, u poštivanju međusobnih razlika i savjesti.

Spomenuvši se Martina Luthera Kinga, slavnog borca za društvenu jednakopravnost, Papa je skrenuo pozornost na useljništvo. Mi, narod ovoga kontinenta, ne bojimo se stranaca, jer smo većinom i mi jednom bili stranci. To kažem kao sin useljenika, znajući da su mnogi od vas također potomci useljenika. Tragično je što se prava onih koji su ovdje bili davno prije nas nisu uvijek poštovala, rekao je Papa poručujući: „Počinjene se pogreške ne smiju ponoviti kad stranac među nama zatraži pomoć. Potrebno je odgojiti nove naraštaje da bližnjemu ne okreću leđa.“

Suočavamo se s najvećom izbjegličkom krizom od II. svjetskog rata, rekao je Papa, podsjećajući da je bolji život, koji traže izbjeglice, isto ono što želimo za svoju djecu. Ne treba nas prestrašiti njihov broj, već ih valja vidjeti kao osobe i odgovoriti ljudski, pravdom i bratski. Moramo izbjeći opće iskušenje da odbijemo svakoga tko nam se učini problematičan. Zlatno nas pravilo podsjeća na našu dužnost da branimo i štitimo ljudski život u svakom dijelu njegova razvoja, istaknuo je Sveti Otac. Zbog toga od početka svojeg papinstva zagovara opće ukidanje smrtno kazne jer, kako je objasnio, svaki čovjek ima neotuđiva prava, a društvu može samo koristiti rehabilitacija osuđenika. U tom je vidu izrazio podršku takvim nastojanjima američkih biskupa.

Spomenuvši se, pak, službenice Božje Dorothy Day, utemeljiteljice Katoličkoga radničkog pokreta, Papa je potaknuo na borbu protiv siromaštva i gladi na svim područjima. To uključuje stvaranje i raspodjelu dobara, ispravno korištenje prirodnih bogatstava i tehnologije te gajenje poduzetničkog duha. Istaknuo je da je poduzetništvo plemenito zvanje, osobito kad stvara radna mjesta.

Papa je potom istaknuo lik cistercita Thomasa Mertona, nazivajući ga prije svega čovjekom molitve i dijaloga, koji je promicao mir među narodima i religijama. Sa stajališta dijaloga, spomenuo je povijesno zблиžavanje Kube i Sjedinjenih Američkih Država. Moja je dužnost graditi mostove i pomoći ljudima da čine to isto. Kad zemlje koje se nisu slagale nastave put dijaloga – put koji je mogao biti prekinut zbog najopravdanijih razloga – otvaraju se nove mogućnosti za sve, rekao je Papa, istaknuvši: „Dobar politički vođa uvijek izabire pokretanje procesa, a ne zauzimanje prostora“.

Biti u službi dijaloga i mira znači također biti odlučni u sprečavanju brojnih oružanih sukoba u svijetu, upozorio je papa Franjo te potaknuo da se upitamo zašto se oružje prodaje onima koji kane nanijeti nezamislivu patnju pojedincima i društvu? Odgovor je poznat: novac, često natopljen krvlju nevinih. Pred sramotnom i suodgovornom šutnjom naša je dužnost da se suočimo s tim problemom i zaustavimo trgovinu oružjem, naglasio je Sveti Otac.

Govor u američkome Kongresu papa Franjo zaključio je riječima „Neka Bog blagoslovi Ameriku!“ /IKA/

Papa proglasio svetima roditelje sv. Male Terezije

U tijeku biskupske sinode na kojoj se raspravlja o obitelji i na Svjetski dan misija te 90 godina nakon proglašenja svetom Terezije od Malog Isusa, papa Franjo je proglasio svetima njezine roditelje Louis Martina i Mariu Zeliu Guerin, očiti primjer obiteljske svetosti, poziva i duboke vjere.

I oni su prvotno željeli stupiti u redovničke zajednice, ali ih je život doveo do braka. Imali su devetero djece, ali ih je samo petero preživjelo. Ovo je prvi slučaj kanonizacije jednog bračnog para.

Zajedno s njima Papa je kanonizirao i svećenika Vincenza Grossia, utemeljitelja Družbe kćeri oratorija i majku Mariju od Bezgrešnog začeca, vrhovnu poglavaricu Kongregacije sestara Družbe presvetog križa. Sv. Vincenzo Grossi bio gorljivi svećenik, uvijek pozoran na potrebe ljudi, osobito krhkih i mladih. Želio je razlomiti kruh Riječi i biti dobar Samarijanac najpotrebnijima. Marija od Bezgrešnog začeca bri-

nula je o djeci i siromašnim bolesnicima, a supružnici Louis Martin i Maria Zelia Guerin su kao kršćani živjeli u obitelji i svakodnevno u svoje okruženje generirali vjeru i ljubav. U tom okruženju odgojili su svoje kćeri, među kojima je i sv. Terezija od Djeteta Isusa.

Papa Franjo u intervjuu o siromaštvu, klimatskim promjenama i izvanzemaljcima

Klimatske promjene, mogućnost postojanja života na drugim planetima, međunarodne krize, siromaštvo i progoni kršćana – neke su od tema o kojima je papa Franjo govorio u intervjuu za francuski tjednik Paris Match.

Na pitanje kako spriječiti uništenje čovjeka, Papa je odgovorio: „Odričući se idolatrije novca, vraćajući u središte ljudsko biće, njegovo dostojanstvo, opće dobro i budućnost naraštaja koji će nastaniti Zemlju nakon nas“. U suprotnom će nove generacije morati živjeti na „gomili smeća i otpada“.

Također je istaknuo povezanost iskorjenjivanja siromaštva i skrbi za stvoreno. Kršćani su – kako je rekao – skloni realizmu, a ne katastrofičnosti. Zbog toga ne možemo sakriti dokaze: sadašnji je svjetski sustav neodrživ.

Papa je zato izrazio nadu da će skori sastanak na vrhu o klimi u Parizu konkretnim odlukama doprinijeti općem dobru. Naš je zajednički dom zagađen i ne prestaje pogoršavati se. Zbog toga je potrebno da se svi založe, valja zaštititi čovjeka od samouništenja – ustvrdio je papa Franjo.

Upitan o tragediji koja pogađa kršćanske zajednice na Bliskom istoku, kojima prijete nasilje islamističkog fundamentalizma, Sveti Otac je odgovorio kako se ne možemo pomiriti s činjenicom da su te zajednice prisiljene napustiti svoj dom i zemlju. Imamo ljudsku i kršćansku dužnost djelovati. Ne mogu se zaboraviti uzroci tog stanja, kao ni – kako je rekao – licemjerje moćnika koji govore o miru, a u sjeni prodaju oružje.

Kako bi se riješila tragedija izbjeglica, valja se zalagati za mir i konkretno raditi na strukturalnim uzrocima siromaštva – kazao je papa Franjo, dodajući da kapitalizam i zarađivanje nisu od zloga ako ih se ne pretvara u idole, već ostaju sredstva. Društvo se međutim ugrožava ako novac i profit postanu fetiši koje se obožava ili ako je u temelju našeg društvenog i gospodarskog sustava pohlepa.

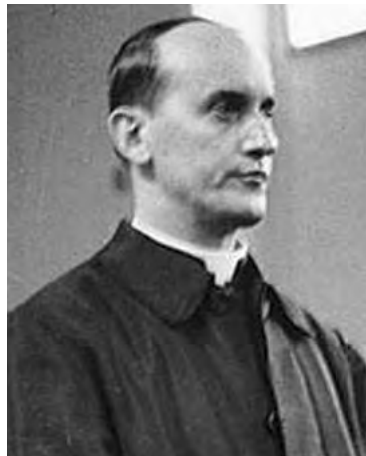
Upitan misli li da na drugim planetima u svemiru ima života, papa je Franjo odgovorio da iskreno ne zna, dodajući kako su dosadašnje znanstvene spoznaje isključivale mogućnost drugih mislećih bića u svemiru. No – kako je rekao – ni dok Ameriku nismo otkrili, nismo mislili da postoji, a ipak je postojala. U svakom slučaju, mislim da se trebamo držati onoga što nam znanstvenici o tome kažu, svjesni međutim da je Stvoritelj beskrajno veći od naše spoznaje – ustvrdio je Papa. /IKA/

O kanonizaciji bl. Alojzija Stepinca

Apostolski nuncij u RH nadbiskup Alessandro D’Errico, povodom obljetnice beatifikacije kardinala Alojzija Stepinca (3. listopada 1998.) za Hrvatski katolički radio protumačio je Papinu odluku o osnivanju Mješovitog povjerenstva sastavljenog od pravoslavnih i

katoličkih stručnjaka koji će ponovno proučiti dokumente o Stepinčevu djelovanju u razdoblju NDH.

„Znam da je ovaj prijedlog izazvao veliko iznenađenje u Hrvatskoj, ali osobno nisam iznenađen, jer dobro poznajem Svetog Oca. Mislim da bi taj prijedlog trebao biti uokviren smjernicama Papina pontifikata koje je izrekao u pobudnici ‘Radost evanđelja’, a to su nastojanja o kojima Sveti Otac svakodnevno govori – potreba promjene mentaliteta“, ističe nuncij D’Errico i pojašnjava: „To znači Crkva koja se otvara, s vedrinom i povjerenjem, nadahnuta Duhom Svetim, i koja privilegira kulturu dijaloga i susreta. Ovo mi se čini osobito važnim. Čini mi se, tko dobro čita ‘Radost evanđelja’, ili tko ispravno čita ono što Papa govori svakoga dana, vjerujem da mu neće biti apsolutno ništa čudno u tom prijedlogu. On ne čini ništa protiv Hrvata, već je jednostavno vođen ekleziološkom vizijom koju predlaže od prvoga dana svoga pontifikata.“

Mješovito povjerenstvo još nije formirano. Određeno je da će imati 6 članova, 3 s pravoslavne i 3 s katoličke strane kojima će se, na zahtjev pravoslavnih, dodati još dva neovisna člana. Još nije utvrđeno tko će biti predsjednik Povjerenstva. Njegov rad bit će pod pokroviteljstvom Svete Stolice, točnije dikasterija Rimske kurije. Kako je najavio nuncij D’Errico, prvo zasjedanje bit će u Rimu i na njemu će se definirati dnevni red, ciljevi, a posebno vrijeme rada, jer neki kažu kako postoji rizik da ona nikada neće završiti s radom. Nuncij D’Errico izražava žaljenje kada čita neke tekstove u kojima se kaže da Papa želi novo suđenje kardinalu Stepincu, i to u Beogradu: „Nije tako. Vjerujem da Papu dobro poznajem. On ima vrlo veliko poštovanje prema hrvatskom narodu, Hrvatskoj i prema svetosti kardinala Stepinca. Kada je predsjednica Kolinda Grabar Kitarović bila kod Pape, rekao joj je upravo to. Rekao je, a ona je to ponovila novinarima – da za njega nema rasprave o tome je li Stepinac svet, jer je rad Kongregacije za kauze svetih o tome završen. Tu nema sumnje. Nedoumica je samo oko toga želimo li odmah nastaviti dalje svojim putem ne slušajući ono što dolazi od Srpske pravoslavne Crkve, ili želimo time učiniti jednu ekumensku gestu? Papa je izabrao gestu ekumenske ljubavi koja ne znači raspravu o Stepinčevoj svetosti. To je završeno i nema rasprave. Radi se samo o ponovnom čitanju onoga što je Kongregacija za kauze svetih učinila s povijesnim dokumentima, te u smirenom prezentiranju svega. Dakle, nije na ispitu Stepinčeva svetost.“ Nuncij ujedno izražava nadu da će to pomoći još više cijeniti lik i svetost kardinala Stepinca, a također može poslužiti i poboljšanju odnosa dviju Crkava – Srpske pravoslavne Crkve i Katoličke Crkve u Hrvatskoj, i – konačno – može poslužiti kao proces potpunog pomirenja između dva naroda koje je, kako nam se čini, apsolutno potrebno u ovom trenutku teških ekonomskih i društvenih problema“, ističe nuncij D’Errico u razgovoru za HKR i zaključuje: „Siguran sam da, osim emocija koje su razumljive i sada su u prvom planu kada se govori o Papinu prijedlogu, da će Crkva Božja u Hrvatskoj i u ovim okolnostima dati još jedan znak vjernosti i odanosti Apostolskoj Stolici i našem voljenom papi Franji.“ /IKA/

Nek' povrvi vodom vrema živih stvorova

Piše: Marko Tucakov

Stvoriteljeve riječi iz Post 1, 20 idealan su uvod za razmišljanje o živom svijetu koji naseljava naše vode, kao i o vodi samoj, kao mediju za razvoj života. Snaga stvaranja, gromoglasan odjek Božje riječi, izgovorene netom prije nego li će se pojaviti *morske grdosije i svakovrsni živi stvorovi što mile i vrve vodom i ptice krilate svake vrste* (Post 1,22) potresna je svakom čitatelju Biblije, iz kojeg god miljea, kulture i društvene stvarnosti dolazio. Ustvari, tek kada je proizvod stvaranja na sebi i unutar sebe osjetio pokret, kada je voda *provrvjela vrevom živih stvorova*, kako to genijalno onomatopejski veli pisak Knjige postanka, tek tada su ogromna prostranstva novog prostranog, vlažnog medija zaista postala sasvim drugačija od ostatka Svemira. Postala su živa! Kada čitamo ovaj dio izvještaja o stvaranju, čini nam se da stojimo na obali nekog jezera, mora, rijeke, i da čujemo glasanje dupina koji iskaču iz vode ili izbacivanje iz vode bolena koji napada jato malih ribica, ili bučnog glasanja velikih jata divljih gusaka koje se spuštaju noću na vodu, ili zbor žaba u smiraj kasnoproletnog dana. To su samo neki od zvukova žive vode. I samo prvo od bezbrojnih spominjanja vode, i za nju vezanog života, u Svetom pismu.

Sada ćemo morati iznijeti jedan broj statističkih tvrdnji u vezi vode. Te tvrdnje su snažne. Njihovo razumijevanje bitno je za naš život. To što smo ih sigurno negdje čuli ne umanjuje njihov značaj – što više: kršćani ih moraju biti svjesniji od ostaloga čovječanstva.

Više od milijarde i pol ljudi nema pristup čistoj vodi.

Gotovo 4 milijuna ljudi umire svake godine od bolesti koje su vezane za vodu.

Prosječni zahod koristi 8 l vode pri samo jednom puštanju vode.

U svakom času više od polovice siromašnih na Zemlji je bolesno zbog nedovoljnog pranja, vode ili higijene.

Potebno je oko 11.000 l vode da bi se proizvelo pola kilograma kave.

Polovica svjetskih škola nema dostupnu čistu vodu niti odgovarajuću pijaću niti sanitarnu vodu.

Potrebno je oko 300 l vode kako bi se proizvelo papira samo za jedan tjedni magazin.

Poljoprivreda je odgovorna za oko 70% svjetske potrošnje vode, a industrija troši dodatnih 22%.

443 milijuna školskih dana se godišnje izgubi zbog bolesti vezanih za vodu.

Žena u Africi i Aziji mora pješaćiti prosječno 6 km kako bi skupila vodu za piće.

Prosječna perilica koristi preko 100 l vode u jednom pranju.

Potrebno je oko 5000 l vode kako bi se proizvela 1 kg riže.

80% svih bolesti u zemljama u razvitku potječe od bolesti koje se razvijaju u vodenim sredinama.

Kopanje bunara za pitku vodu može koštati od nekoliko stotina eura pa do čak 40.000 eura.

Preko 2,6 milijardi ljudi nema pristup sanitarnoj vodi.

90% otpadnih voda u zemljama u razvitku ispušta se u rijeke ili potoke bez ikakvog pročišćavanja.

Oko 1,8 milijuna djece umire godišnje od dijareje (proljeva).

18 l vode može biti teško 20 kg.

Oko polovice kreveta u svjetskim bolnicama zauzeto je pacijentima koji se liječe od bolesti vezanih za vodu.

Za petominutno tuširanje jedna osoba u kućanstva na

Zapadu koristi više vode nego li osoba koja živi u zemljama u razvoju tijekom cijelog dana.

Trećina ljudi koji nemaju pristup čistoj vodi živi od manje od jednog dolara dnevno. Više od dvije trećine živi od manje od dva dolara dnevno.

Potrošnja vode u američkim kućanstvima je osam puta veća nego u indijskim.

U Indiji bolesti vezane za vodu koštaju gospodarstvo 73 milijuna radnih dana godišnje.

U potsaharskoj Africi vjerojatnoća da će dijete oboljeti od proljeva veća je 500 puta nego u Europi.

Oko 2,5 milijarde ljudi nema pristup prostorijama i potrepštinama za higijenu.

Tijekom tipične godine, u Africi 5-10 puta više ljudi umire od proljeva nego od posljedica rata.

Jednostavno pranje ruku može umanjiti vjerojatnoću obolijevanja od proljeva za oko 35%.

Planetarna prodaja vode u bocama donosi prihod od 60 do 80 milijardi dolara godišnje.

Dijete umire od bolesti vezane za vodu svakih 15 sekundi. To je oko 15-ero djece od kako ste počeli čitati ovaj članak. U ovo vrijeme na sutrašnji dan umrijet će ih još 2.500.

Samo jedan dolar može omogućiti čistu vodu za jedno dijete tijekom cijele godine.

Potresno? Kada bi se sve mastilo ovoga svijeta (ili tinta u računalnim pisačima), koje je potrošeno na objašnjavanje značaja vode za život ljudi, skupilo na jedno mjesto, bila bi to samo mala kap u svjetskom oceanu koji dominira našim planetom, a samo nešto veća u ukupnoj količini pitke vode koja nam je preostala. Većina tog mastila bi bila potrošena uludo da ne znamo da je samo oko 3% globalne količine vode ona voda koju možemo koristiti, dok ostalu količinu (slane) vode za sada ne možemo koristiti.

I dalje potresno? Kada bi se sve riječi iz svih svjetskih govora o vodi skupile na jedno mjesto, one bi napravile samo jedva vidljivi mjehurić u moru naše neodgovornosti prema Božjem daru vode.

Tek ako razumijemo nešto toliko banalno kao što je značaj vode za nas same, moći ćemo shvatiti koliko je ona potrebna ostalom živom svijetu. Za to će nam poslužiti razmišljanja koja slijede o živom svijetu koji naseljava vode oko nas samih i, uopće, o tim „našim“ vodama koje zaista „vrve vrevom živih stvorova“.

25. 10. 2015.

30. nedjelja
kroz godinu

Jr 31,7-9; Heb 5,1-6; Mk 10,46-52

Evandeoski ulomak koji je pred nama predstavlja jedan od mnogih Isusovih susreta s ljudima koje je doživio hodajući Palestinom, ali ovaj susret je pun iznenađenja i novosti života. Bartimej, slijepi prosjak, odmah je razumio da je prilika da se obrati Mesiji njegova velika životna šansa. Stoga se na ne plaši vikati nasred ulice. Na Isusov poziv on mu trči ususret bacajući svoj jedini posjed, svoj ogrtač, znajući da jednom slijepcu neće biti lako ponovno ga pronaći. Susret s Isusom nadilazi njegova očekivanja. Slijepac moli za vid, a Isus mu daruje spasenje, sinovsko dostojanstvo, zajedništvo s Bogom i mir. Isus mu daruje i vid, no to je tek blijedi simbol darovanog spasenja. Bartimejeva vjera dotiče Isusovo srce. Taj čovjek ima povjerenja u Isusa, zna se pouzdati u njegovu svemoć. Isusa zove „Učitelju moj“, i možda je upravo ta riječ puna skromnosti i ljubavi bila Bartimejevo pobjedničko oružje.

1. 11. 2015.

Svi sveti

Otk 7,2-4.9-14; 1 Iv 3,1-3;
Mt 5,1-12a

Blago siromasima duhom, ožalošćenima, krotkima, gladnima i žednima pravедnosti, milosrdnima, čistima srcem, mirotvorcima, progonjenima zbog pravедnosti... Blago vama...

Evandjelje je puno obećanja blaženstva. Ona su ustvari svojevrsni lajtmotiv evandjelja. Ta riječ navještaja radosti i veselja, skriva ostvarenje našeg kršćanskog usuda. To je istodobno poziv i navještaj, obećanje i početak novog života, konstatacija onoga što kao logična posljedica slijedi. Listajući evandjelja mogli bismo napraviti „sadržaj blaženstava“, pa bismo otkrili koliko ustvari evandeoske krvi teče našim venama. Nema evandjelja bez blaženstva, nema kršćana bez radosti, nema melankoličnih svetaca. Isus ne poznaje beznadnu tugu, On ju preobražava u sjeme radosti, pa zato veli: *blago vama!*

8. 11. 2015.

32. nedjelja
kroz godinu1 Kr 17,10-16;
Heb 9,24-28;
Mk 12,38-44

Što evandeoskom smislu znači puno ili malo, sve ili ništa, biti bogat ili siromašan? Isus nas uvodi u novu logiku, u kojoj središnje mjesto ne zauzima količina, nego kvaliteta. Ta logika jest duboka usmjerenost srca koju svatko od nas nosi u sebi. Tako se događa da „mnogo“ koje ubacuju bogati u hramsku riznicu, u stvarnosti biva „malo“, jer je tek suvišak. A s druge strane ona beznačajna dva udovičina novčića, pred Bogom zapravo jesu „sve“. Ona nije dala ono što joj je preteklo, nego *ubacila sve što je imala, sav svoj žitak*. Tako je dakle siromašna udovica „bogata“, jer otkrila je pravo blago, a da bi ga postigla bila je spremna uložiti sve što je imala, sav svoj život.

22. 11. 2015.

Krist Kralj

Dn 7,13-14; Otk 1,5-8;
Iv 18,33b-37

Isus jest kralj! Nije to tek način govora, izraz pučke pobožnosti ili ostatak kakve srednjovjekovne vjerske predaje. Sam Isus se definira kraljem i prihvaća taj naslov kojeg mu Pilat daje da ga provocira. Isus jest kralj! Ustvari, on je jedini Kralj, samo on može nositi taj naslov, koji po Njemu i u Njemu poprima uzvišeno značenje. Isus se mnogome razlikuje od kraljeva koje poznajemo iz povijesti. Njegovo kraljevstvo nije odavde, nema granica, nema teritorija niti vojske, a ipak je stvarno kraljevstvo. Isusovo kraljevstvo polagano raste od maljušnog sjemena u veliko drvo, koje će u punini vremena sve obuhvatiti. Nama je pak dano biti njegovim dijelom već sad, te pridonositi njegovom nezaustavivom rastu. Jedini uvjet jest da prihvatimo njegov unutarnji zakon, onaj koji u Isusovu kraljevstvu pokreće, harmonizira, čini sve stvari, a to je ljubav, milosrdna ljubav.

15. 11. 2015.

33. nedjelja
kroz godinuDn 12,1-3; Heb 10,11-14.18;
Mk 13,24-32

Nebo će i zemlja uminuti, ali riječi moje ne, neće uminuti. Sve prolazi, sve jedanput ima svoj kraj. Malo je izvjesnih stvari u životu, ali ovo je jedna od tih: sve će jednom proći. O tomu su pisali i umovali toliki filozofi, a pisci i pjesnici napisali uzvišene riječi. To je jedna od stvarnosti koju je svaki čovjek prije ili kasnije prisiljen naučiti. Sve nam neumoljivo izmiče iz ruku. Čak i nebo i zemlja na kojoj živimo imat će svoj kraj. Ipak, u krhkoj panorami života, mi kršćani imamo veliku sigurnost: Isusove riječi neće proći! Da, jer Isus je Riječ Božja, Riječ ljubavi koju je Bog od vječnosti izgovorio. Postoji dakle jedno uporište na kojem možemo graditi naše živote, oslonac koji nikad ne popušta. Vječna Riječ, evandjelje života koje nam je darovano, iz nje izvire život koji nikad ne prestaje, to je naša sigurnost.

11. listopada

Sveti Ivan XXIII. – papa

(* 25. studenog 1881. † 3. lipnja 1963.)

- Seljački sin ● svećenik ● vojni kapelan ● biskup ● u diplomatskoj službi Svete Stolice ● venecijanski patrijarh ●
- sazvao je Drugi vatikanski sabor ● zauzet za širenje vjere i jedinstvo kršćana ● u 78. godini postao papa ●
- rimski biskup ● obilazio župe ● posjetio tamnicu ● čovjek dijaloga ● pomiratelj zavađenih ●
- graditelj svjetskog mira ● čovjek velike poniznosti ● velikog povjerenja u Boga ●

Sveti papa Ivan je rođen 25. studenog 1881. godine u mjestu Sotto il Monte kraj Bergama u Italiji. Kršten je na ime Angelo Giuseppe (Anđelko Josip). Bio je sin skromne seljačke obitelji Roncalli. Školovao se u Bergamu i u Rimu, gdje je 1904. godine bio zaređen za svećenika. Kao biskupski tajnik postao je pastoralno osjetljiv, držao je do lijepe liturgije, ekumenizma i socijalnih poteškoća. Bio je u vojnoj zdravstvenoj službi i vojni kapelan, duhovnik bergamskoga sjemeništa. Od 1921. je bio suradnik Papinskog zbora za širenje vjere. Poslije biskupskog ređenja, 1925. godine je postao apostolski vizitator i poslanik Vatikana u Sofiji. Od 1933. godine je obavljao istu službu u Turskoj i Grčkoj, a stolovao je u Istanbulu. Zastupao je posebne stavove prema kršćanima drugih Crkava, ali i prema fašizmu u Italiji, pa je dolazilo i do napetosti s Rimom. Izgradio se u velikog promicatelja jedinstva. Od 1937. godine je stolovao u Ateni, gdje je podržavao narod u otporu protiv njemačke okupacije, a pomagao je i bijeg prognjenih Židova u Grčkoj i u Mađarskoj. Od 1945. godine je bio nuncij u Parizu, gdje se susreo s francuskim marksistima. Tamo je doživio i alžirski rat. Godine 1953. je postao kardinal i mletački patrijarh.

Sa 77 godina, 28. listopada 1958. godine izabran je za papu. Uzeo si je ime Ivan. Nije prošlo ni mjesec dana od njegovoga izbora kad je proglasio sazivanje Drugoga vatikanskog sabora, a otvorio ga je 11. listopada 1962. godine. Ivan XXIII. je bio pravi rimski biskup. Obilazio je župe u Rimskoj biskupiji. Pohodio je i državni zatvor tražeći više milosrđa nego strogosti.

Imao je Ivan XXIII. Deset pravila za smiren život u svakidašnjici. Evo nekih.

- Danas ću pokušati živjeti samo za ovaj dan, bez namjere da sve svoje životne probleme odmah riješim.

- Danas ću najveću pozornost posvetiti svojim nastupima: skromno se oblačiti, neću biti glasan, u ophođenju s drugima bit ću uljudan, nikoga neću kritizirati, ispravljati ili upućivati. Nikoga osim sebe samoga.

- Danas ću se radovati zato što sam siguran da postojim zato da budem sre-

tan ne samo na onome svijetu već i u ovome.

- Danas ću se prilagoditi prilikama, bez da očekujem da će se prilike prilagoditi meni.

- Danas ću bar deset minuta odvojiti za lijepo čitanje. Kao što je hrana potrebna za život tijela, tako je lijepo čitanje potrebno za život duše.

- Danas ću učiniti samo jedno dobro djelo i nikome neću pričati o tome.

- Danas ću obaviti najmanje jedan posao koji mi se ne mili. Ako osjetim da su moji osjećaji pri tome povrijeđeni, neću dopustiti da to itko primijeti.

- Samo za danas ću napraviti točan plan. Ma ga i ne ostvario doslovno, ipak ću ga postaviti i čuvat ću se od ova dva zla: da ne budem grozničav i neodlučan.

- Danas ću se unatoč onom što vidim predati uvjerenju da se dobrotiva Božja providnost stara o meni tako kao da na svijetu nema nikog drugog osim mene.

- Danas se neću ničega bojati. Neću se bojati ni zato što se neću moći radovati svemu lijepom, ni što neću moći uvijek vjerovati u dobro. I kad bi me spopala misao da ću cijeli život morati tako postupati, dvanaest sati bih to mogao izdržati.

Za obnovu Crkve su važne njegove enciklike, među kojima se posebno ističe Mater et Magistra, iz 1961. godine, a razlaže katoličku društvenu znanost, kao osnovu za društvene institucije. Papa se zalaže za to da se problemi rješavaju po mogućnosti na mjesnoj razini, među pogođenim ljudima. Sve bi trebali rješavati ljudi iz mjesta, da se tako izbjegne centralizam. Ivan XXIII. je osuđivao socijalnu nepravdu i nepravednu politiku bogatih zemalja prema siromašnima. Tražio je da i radnici donose odluke važne za pogon u kojem rade. Encikliku *Pacem in terris* objavio je 1963. godine. U njoj traži međunarodnu suradnju za mir i pravednost. Zalagao se za uvažavanje ljudskih prava. Godine 1960. je osnovao Tajništvo za jedinstvo. Promicao je kontakte s pravoslavnim crkvama, s Ekumenskim savjetom crkava s protestantskim zajednicama, ne zanemarujući ni kontakte sa Židovima i muslimanima. Bitna i osnovna promjena u odnosima iz-

među Rimokatoličke i drugih crkava je početak pravog dijaloga.

Papa Ivan XXIII. prihvaća Ujedinjene narode kao Bogom dani znak vremena.

Ivana XXIII. su uvažavali svjetski političari kad je posredovao za pomirenje i slogu. Susretao se s vodećim državniciima velikih sila. Kubanska se kriza riješila zahvaljujući zalaganju Ivana XXIII. Nije se miješao u talijansku politiku. Više nije podržavao samo konzervativne stranke. Dokinuo je izopćenje iz Crkve za članove Komunističke stranke. Ivan se bavio i znanostima. Izdao je studije o Karlu Boromejskom u pet svezaka. Njegov duhovni dnevnik i ostali duhovni spisi su objavljeni poslije njegove smrti, 1965. godine. I njegova pisma obiteljima objavljena su 1969. godine. Iz svih njegovih djela zrači jednostavnost i poniznost njegovoga duhovnog života. Na njegovo zalaganje za mir, njegovu toleranciju i optimizam je bila ponosna Katolička crkva, ali i cijeli svijet. Njegov život i djelovanje je pridonijelo da u svijetu izbljedi nepovjerenje prema papi. I to je pridonijelo povjerenju naroda. Nije htio biti veliki govornik, niti diplomat, niti znanstvenik. Htio je biti sam dobar pastir po uzoru na svetoga Petra. Nije poučavao o papinstvu već je životom pokazao novi oblik papinske službe.

Ivan XXIII. je umro 3. lipnja 1963. godine. Ni jedan papa sve od 11. nije uživao toliki ugled i poštovanje u kršćanskom svijetu. Papa ga je Ivan Pavao II. 3. rujna 2000. godine proglasio blaženim, a 27. travnja 2014. proglasio ga je svetim papa Franjo.

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Strpljivost (7)

Piše: o. Mato Miloš, OCD, vicepostulator

Svetom Davidu i Petru bio je koristan i veliki grijeh, zbog čega da se bojimo male falinge? Ako se netko nehotice rasrdi ili pak druge smuti, neka se odmah ponizi. Bogu je ovaj cio slučaj miliji nego da se nije dogodio. Ta Bog je naš slikar. Neka nas slika i moluje kako hoće, dok ova slika ne bude gotova.¹

Istinski kreposni ljudi nisu se bojali svojih ljudskih slabosti niti samih grijeha. Oni su se borili protiv svojih grijeha i slabosti, ali su bili svjesni da još nisu savršeni i da je svaki pad prilika za krepost poniznosti i pokajanja vjerujući milosrđu Božjemu koji se smilovao proroku Davidu i Petru, koji su učinili veliki grijeh, ali su se ponizili, priznali i kajali se za grijeh. *Bogu je ovaj cio slučaj miliji, nego da se nije dogodio*, kaže o. Gerard, da se očituje Božje milosrđe koje je veće nego naše sve krivine, kako pjevamo u korizmenoj pjesmi: „Ja se kajem Bože mili...“. Svakako da grijeh trebamo izbjegavati, boriti se protiv grijeha, ali se ne trebamo, kako kaže o. Gerard, bojati *male falinge* kroz koje neminovno prolazimo. Svci su nam u tome živi primjer i utjeha. Uvijek su sebe smatrali grešnicima, nesavršenima, kojima je potrebna Božja milost ustrajnosti kako bi mogli rasti u svetosti. *Nisu oni najveći svci koji su najmanje sagriješili, nego oni koji su najveću ljubav imali, u naglosti mnogo puta posrnuli, al odmah su ustali.*² Otac Gerard govori iz svoga vlastitog iskustva. Bio je svjestan svoje nagle naravi i burnog reagiranja, ali je ponizno priznao svoju naglost, svoj negativni karakter, pjevajući sa svetom Terezijom Avilskom: *Milosrđe Tvoje Gospodine, pjevat ću dovijeka!* Istinska krepost poniznosti kuca na vrata srca milosrdnog Boga ljubavi kojemu je miliji jedan raskajani grešnik, nego li devedeset i devet pravednika. Kada u najboljoj nakani moliš i tražiš od Gospodina milost da se ne srdiš, ipak se dogodi da se i nehotice rasrdiš, pa i druge smutiš. Gdje naći lijeka? *Al odmah se ponizi*, preporuča o. Gerard. Poniz-

nost, najučinkovitiji lijek. Do kreposti poniznosti i ljubavi, kao i svih ostalih kreposti, dolazi se neprestanim i ustrajnim vježbanjem. To je dugi put koji iziskuje strpljivost i upornost. A ona nam dolazi od Boga.

Nedavno je papa Franjo svetima proglasio četiri redovnice, od kojih dvije iz Palestine, među kojima je sv. Mirjam Baouardy (1846.- 1878.), karmelićanka, zvana „mala Arapkinja“. Živi primjer istinske kršćanske poniznosti. Nije znala ni pisati ni čitati. Imala je izvanredno čisto i ponizno srce, vidjela je Boga već na ovom svijetu. Gledala je nebeske stvarnosti, koje su u konačnici puno opipljivije, nego one koje možemo vidjeti i dodirnuti preko svojih osjetila. Gledala je božanske stvarnosti i svjedočila o njima. Ona nas podsjeća na poniznost Boga koji je postao Čovjekom, utjelovivši se u utrobi Djevice Marije, ponizan do smrti na križu. Sveta Mirjam Baouardy nas podsjeća da smo rođeni za nebo, da smo stvoreni kako bismo bili sjedinjeni u vječnoj ljubavi s Gospodinom. Ona nam poručuje da dokle god smo na zemlji, još uvijek imamo vremena odlučiti se za Gospodina i predati mu se, te sudjelovati u djelima Gospodnjim i tražiti njegovu slavu. Bila je potpuno poslušna onome što joj je Isus svaki dan govorio da čini, premda joj je to zadavalo velike žrtve i boli. Bila je svjesna da ljubiti znači trpjeti. Biti slična svome poniznom Učitelju Isusu, prigrliti križ kao ljubav i izgarati za duše. Isus ju je nagradio milostima od kojih je milost svetih rana Isusovih koje je nosila na svojem tijelu. Sebe je doživljavala kao najmanju od sestara, najgoru grešnicu, te je smatrala velikom ljubavlju svojih sestara to da su je primile u svoj samostan. Svatko od nas ima svoj „ja“ i ne bismo bili osobe da ga nemamo. No, kada naš „ja“ postane oholost i nadutost, onda je to naša nesreća. Sveta Mirjam je izrekla nekoliko jezgrovitih riječi o našem „ja“: „Ja“ je ono što kvari svijet. Oni koji imaju „ja“

nose tugu i tjeskobu sa sobom. Ne može se imati „ja“ i Bog skupa. Ako imamo „ja“ nemamo Boga, ako imamo Boga, nemamo „ja“. Nemate dva srca, imate samo jedno. Sve uspijeva onome koji nema „ja“. Sve ga zadovoljava. Tamo gdje je „ja“, nema poniznosti, blagosti, nikakve kreposti. Moli se, preklinje, a molitva se ne uzdiže, ne stiže k Bogu“. Dakle, naš „ja“ treba biti usklađen s Božjim „ja“, poruka je svete Mirjam. Čitajući život sv. Mirjam Baouardy i spise oca Gerarda uočavam mnoge sličnosti našega sluga Božjega sa sv. Mirjam o poniznosti, o egoizmu koji nam prijeći put do Isusa, intimnoj molitvi koja preobražava čovjeka, ljubavi prema križu i smislu trpljenja. Kada je 1878. sv. Mirjam umrla u Betlehemskom Karmelu, naš sluga Božji o. Gerard je imao dvije godine života, razvijao se u dobi i milosti pred Bogom i ljudima na đurđinskim salašima, da bi milošću Božjom izrastao u kreposnog čovjeka koji nam poručuje. *Tko je srdite naravi, neka se dade često grditi.*³ Bog je naš umjetnik (slikar). Dopustimo da nas slika i oblikuje kako hoće, dok ova slika ne bude gotova.

¹ *Naslađivanje duše*, 003724.

² *Isto*, 003723.

³ *Isto*, 003731.

Lijepo je biti Isusov svećenik

Razgovarao: Ivan Andrašić

Župnik vlč. Josip Kujundžić, rođen je 9. studenoga 1959. godine u Maloj Bosni, u brojnoj obitelji kao jedanaesto od petnaestero djece. U Subotici je završio srednju stručnu školu, a nakon dužeg i zreljeg razmišljanja, s 23 godine, upisao je bogoslovne studije na Filozofsko teološkom institutu Družbe Isusove u Zagrebu. Nakon svršetka studija na Petrovo 1990. u subotičkoj katedrali biskup Ivan Pénzes ga je zaređio za svećenika. Kapelansku službu vršio je u Bačkoj Topoli, te Bačkoj Palanci, a od srpnja 1992. župnik je u župi Vajska i Bođani. Svoju župničku službu 2014. godine nastavlja u župi sv. Lovre u Sonti.

Zvonik: Kada i kako ste osjetili ljubav za svećenički poziv?

□ Odgojen sam u brojnoj obitelji, gdje se znalo što je dobro, a što ne koristi za duhovni rast. Uz pobožne i kreposne roditelje moj duhovni poziv rastao je i sazrijevao.

Zvonik: Koliko i kakvog traga su u vašoj duši ostavile godine obrazovanja za svećenički poziv?

□ U Zagrebu sam proživio krasne i nezaboravne godine. Budući da sam se za svećenički poziv odlučio u kasnijim godinama, studij mi je malo teže išao, ali svaku žrtvu Bog nagrađuje, tako je i moju ljubav prema svećeničkom pozivu Bog obilno blagoslovio i nagradio. Upravo u znoju lica svoga prepoznao sam svećenički poziv kojega sam zagrlilo i zavolio.

Zvonik: Kako pamтите svoje ređenje i svoja službovanja kao svećenik?

□ Za svećenika sam zaređen u subotičkoj katedrali 29. lipnja 1990. godine. Nakon Mlade mise prva župa u svojstvu kapelana bila je Bačka Topola, a nakon par mjeseci dobio sam premještaj u Bačku Palanku. Tamo sam se zadržao nešto više od godinu dana. Potom sam 19. 07. 1992. godine dobio Dekret i postavljen za upravitelja župe Bođani i Vajska. Na župu Bođani i Vajska došao sam u vrijeme veoma neugodnih događanja, previranja i stradavanja. Moram priznati kako mi je, iz dva razloga, bilo teško nastupiti u toj župi. Prvi razlog je da dolazim kao mladi svećenik bez iskustva. Trebalo je nastaviti ondje gdje je vrsni i kreposni župnik Andrija Đaković s bogatim darovima, koje je primio od Gospodina i svojom svećeničkom ljubavlju „zapalio župu“. Drugi razlog bilo je vrijeme i

prostor u kojem sam se tada našao. Dobro znamo što se događalo tih godina...

„Pa zar imaš toliko u mene povjerenja da me postavljaš ovdje i sada?“, postavljao sam pitanje Gospodinu. Odgovor je bio vrlo kratak, ali za mene vrlo jasan. „Dosta ti je moja milost...“. Kroz dvadeset i dvije godine pastoralnoj djelovanju u Bođanima i Vajskoj stekao sam raznovrsna iskustva koja su mi dakako bila doprinos mome svećeničkom rastu i sazrijevanju, kao i ljubavi prema Raspetome Kristu. Koristim priliku da se zahvalim mojim sada već bivšim župljanima, ali uvijek dragim prijateljima za sve vrijeme provedeno s njima kroz protekle 22 godine zajedničkog hoda.

Zvonik: Dolaskom u Sontu okrećete novu životnu i svećeničku stranicu. Kako ste prihvatili tu promjenu?

□ Dolaskom u Sontu ne okrećem novu stranicu, već samo nastavljam svoj pastoralni rad na Njivi Gospodnjoj. Zaista, svaka župa je specifična, tako i Sonta. Dolaskom u Sontu susreo sam se s mnogim izazovima za koje možda nisam bio spreman, iako sam svećenik s „iskustvom“. Svakako, svaki novi izazov je bogatstvo za izgradnju vlastite osobnosti. I stoga sam zahvalan Bogu i za ovo iskustvo.

Zvonik: U vrijeme kad se većina poziva na nedostatak sredstava za bilo kakve radove, vi ste realizirali veliki zahvat u renoviranju crkve u Vajskoj i Bođanima, a sada već i u Sonti. Kako u tome uspijevate?

□ O financijama vrlo rijetko govorim, jer su „kost u grlu“ mnogima, a posebice kada o njima govore svećenici. No, na Vaše pitanje ću odgovoriti. Na samim počecima obnove svojih bivših župa bilo je nemoguće išta započeti ljudski gledajući. Uvijek sam se oslanjao na Boga. Znao sam da Bog providi i tada kada je po ljudskoj logici nemoguće. Poslužiti ću se Abrahamom i njegovom vjerom. Kada ga je sin Izak pitao gdje je janje za žrtvu, Abraham odgovara svome sinu da će Bog providjeti janje. Nekako, s takvom vjerom i povjerenjem u providnosnu ljubav Božju, i ja sam krenuo s obnovom svojih sada već bivših župa. Tako i sada činim i vjerujem da će Bog providjeti. I doista Bog provida. Bezbroj puta sam bio upitan od svojih vjernika: Župniče,

smijete li započeti? Moj odgovor je uvijek isti. Bog će providjeti „janje“. To ne znači da trebamo skrštenih ruku čekati Božju ljubav. Naše je da zasučemo rukave i u znoju lica svoga radimo. Uvijek mi je Isusova riječ u srcu, koja nas upozorava: *Ako Gospodin kuće ne gradi, uzalud se trude graditelji* (Ps 127,1).

Zvonik: Kako ste uspjeli da se vašoj župi vrati crkvena zemlja, kada znamo da još mnogima nije vraćena.

□ Kada se radi o restituciji, cijela biskupija je bila u istoj poziciji. Trebalo je puno toga poduzeti da se dođe do željene cilja. Davne 2006. započeli smo proces kojemu, činilo se da neće biti kraja. Nakon osam godina mukotrpnog hodanja i traganja za rješenjem župa je došla do rezultata. Bogu hvala.

Zvonik: Renovirali ste i blagosloville najistaknutije kipove u selu, nekima ste promijenili lokaciju. Iz kojih razloga?

□ Kao desetogodišnji dječak maštao sam kako obnoviti križ, kojega je zub vremena uništio, a koji se nalazio blizu roditeljske kuće. Dobro se sjećam da sam često odlazio do križa, koji je bio izliven od betona, ali koji je bio posve odronjen. Htio sam ga obnoviti, ali što može desetogodišnjak? Nisam ništa mogao drugo učiniti osim što sam ga krečom objelio. Jednakom ljubavlju prema Raspetome nastavio sam, kao svećenik, obnavljati križeve u Bođanima, a tako i u Vajskoj. Mojim dolaskom u Sontu križevi su već postavljeni, ali nešto u župnome dvorištu nedostaje. Nedostaje nebeska Majka, koja će nas zaštititi. Na spomen-dan Fatimske Gospe 13. svibnja Gospin kip je postavljen i blagoslovljen. Sv. Florijan koji je do tada bio na tome mjestu dobio je novu lokaciju. Dakako da premještanjem kipa sv. Florijan nije degradiran. Naprotiv, okrenut prema centru sela, štiti nas od vatre i požara. Tako je župno dvorište danas bogatije, jer ga štiti sv. Florijan a sve pod okriljem naše nebeske Majke.

U mome dvadesetpetogodišnjem pastoralu bilo puno „Njiva“ koje nije bilo lako obrađivati, ali uvijek sam mukotrpan pastoral iskoristio za svoj duhovni rast i korist svoje pastve.

Zvonik: Poduzeli ste i akciju uređenja mjesnog groblja koje je u vlasništvu Subotičke biskupije. Koliku ste podršku imali od vjernika, koliko od mjesne zajednice, koliko od sestrinske crkve?

□ Ovo pitanje koje ste mi postavili vrlo je kompleksno. Opet bih se morao doticati financija, što ne želim. Ukratko ću reći samo da vrlo teško iznalazim rješene održavanja groblja, ali ne odusta jem...

Zvonik: Ušli ste u zrele godine. Ove godine zahvaljujete Bogu za 25 godina misništva. Kako biste rezimirali svoj dosadašnji život i rad?

□ Točno, ove godine obilježavam jubilej 25 godina svećeništva. Svjestan sam da je Gospodin mogao pozvati u svoj vinograd tolike druge, sposobnije, kreposnije i vrjednije no, *Lude svijeta Bog izabra da posrami mudre* (1Kor 1,27).

Na drugi dio Vašeg pitanja odgovorio bih lako, jer vrlo je lijepo biti radnik u Božjem vinogradu, biti svećenik. Dakako da je u mome dvadesetpetogodišnjem pastoralu bilo puno „Njiva“ koje nije bilo lako obrađivati, ali uvijek sam mukotrpan pastoral iskoristio za svoj duhovni rast i korist svoje pastve.

Zvonik: Na kraju što bi poručili čitateljima lista Zvonik?

□ Mnogi vjernici smatraju da su svećenik, redovnik ili redovnica posebna bića, „operirana“ od grijeha. Ne zaboravimo, Bog je svećenika izabrao iz naroda

I svećenik je nažalost podložan istim padovima, pogreškama i grijesima baš kao i svi ostali. Razlika je samo jedna: svećenička odgovornost je veća, jer je primio sv. Red, ne svojom zaslugom, već Božjom dobrotom i ljubavlju.

za narod. Drugim riječima, to znači da je i svećenik nažalost podložan istim padovima, pogreškama i grijesima baš kao i svi ostali. Razlika je samo jedna: svećenička odgovornost je veća, jer je primio sv. Red, ne svojom zaslugom, već Božjom dobrotom i ljubavlju. Zato ne brijemo se tjeskobno da je Bog nepravedan. Svakome daje po mjeri, i s tim darom kojega smo dobili, jednoga dana morat ćemo stati pred lice Božje. Isus tako malo od nas zahtijeva. *Tko napoji jednoga od ovih najmanjih samo čašom hladne vode zato što je moj učenik, zaista, kažem vam, neće mu propasti plaća* (Mt 10,42). Dakle, pronađimo čašu vode, ali i više od toga učinimo za svoga brata. Bog će nas i za najmanju uslugu nagraditi, ako je ona učinjena u ime Njegovo. Neizmjerne sam zahvalan Bogu što svaki dan, kao svećenik, imam priliku nekome pružiti čašu vode...

Četvrt stoljeća svećeništva vlč. Josipa Kujundžića

Euharistijskim slavljem u crkvi Presvetog Trojstva u Maloj Bosni vlč. Josip Kujundžić je obilježio četvrt stoljeća misništva. U slavlju je sudjelovao veliki broj njegovih kolega svećenika, brojna rodbina i prijatelji iz župa Mala Bosna, Bačka Topola, Bačka Palanka, Vajska, Bođani i Sonta.

Na početku misnoga slavlja jubilarac je riječima punim zahvalnosti pozdravio sve nazočne i zahvalio Bogu na svemu darovanom.

„Danas smo se okupili u drugačijem sastavu nego na Mladoj misi. Neki su na nebu, neki su novi, tada još nerođeni, puno toga se promijenilo. Međutim, nešto je ostalo isto. Bogu hvala, to je moj zanos, moja ljubav prema svećeništvu. Mnogi me pitaju zbog čega nisam uzeo novu misnicu. Ovu sam odjenuo prije 25 godina, često sam ju nosio, nosim ju i danas, kao znak zanosa koji me ni danas ne napušta. Znam da se mnogi od vas i sada mole za mene i zbog toga sam i vama zahvalan. Upravo zbog zahvale Bogu za 25 godina svećeničkoga života danas smo skupa.

Bilo je na tom putu i padova i dizanja, sve je to ljudski. Bitno je ostati čovjek, ostati Božji miljenik. Evo, doživljam to iz dana u dan, Bog me drži na dlanu svoje ruke ne samo kad je lijepo i ugodno, nego i u vrijeme padova i po-

Zlatko Klecin iz Sonta

teškoća. Svi smo mi samo ljudi, koji pripadamo svojem Stvoritelju. Stoga mu za sve zahvalimo skupa, a imam potrebu reći još nešto. Bože, oprosti mi. Ja sam kao geslo svojega jubileja stavio *Ne zanemari dar koji ti je dan*. Oprosti mi moje padove, oprosti mi svaki dar kojega sam zanemario“, rekao je među ostalim slavljenicima.

Vrlo upečatljiva i jezgrovita bila je i propovijed domaćina, župnika Male Bosne, vlč. **Dragana Muharema**.

„Tijekom svojega života vidio sam mnoge kaleže. Kaleže od zlata i srebra, raskošne i jednostavne, kičaste i umjetničke, a od kojega god materijala bili, kakogod izgledali, koji god oblik imali, služili su jednoj svrsi: davati prostor Kristu“, rekao je u najavi teme propovijedi vlč. Dragan. Biranim riječima, toliko poetskim, toliko emotivnim, a toliko istinitim, govorio je o vrstama kaleža, o svrsi njihovih dijelova, o namjeni pojedinih vrsta, a osobito je naglasio ulogu svećeničkog kaleža u životima vjernika.

Na koncu mise pročitane su pozdravne poruke sestre-majke **Ljiljane Prelić** iz samostana Đakovačka Breznica, isusovca **Mirka Nikolića** iz Zagreba i **mons. Andrije Kopilovića**, koji su izrazili veliko žaljenje što nisu mogli osobno nazočiti slavlju.

Dirljivim riječima slavljenuka su osobno pozdravili **Jelica Kujundžić** u ime njihove generacije iz srednje škole, **Zlatko Klecin** u ime vjernika župe

Elizabeta Balog iz Lovasa - R. Hrvatska

Sonta, a **Elizabeta Balog** onako kako najbolje umije, veličanstvenom pjesmom, u ime vjernika iz Lovasa, Republika Hrvatska.

Nakon misnoga slavlja, u velikoj dvorani HKC „Bunjevačko kolo“, uz svirku tamburaškog sastava „Hajo“, organizirana je svečana večera za slavljenukove uzvanike: kolege svećenike, uredništvo *Zvonika*, brojnu rodbinu i prijatelje iz župa u kojima je do sada službovao.

Ivan Andrašić

„Snagom ljubavi“ završio se X. jubilarni HosanaFest 2015.

Piše: Dario Marton

Deseti jubilarni Festival hrvatskih duhovnih pjesama HosanaFest, pod geslom „Snagom ljubavi“, održan je 18. listopada 2015., ovoga puta u sportskoj dvorani Tehničke škole „Ivan Sario“ (nekadašnji MEŠC) u Subotici.

U natjecateljskom dijelu festivala nastupilo je 15 izvođača. Pobjednici ovogodišnjeg X. Jubilarnog festivala su po drugi puta za redom VIS „Trinity“ iz Čepina kraj Osijeka, s pjesmom „Trag“. Pobjedničku pjesmu napisao je **Josip Josipović**, dok **Daniel Hojsak** potpisuje obradu, a glazbu je napisala **Marina Hojsak**.

Nagradu Stručnog povjerenstva dobio je **Marko Milas**, također iz Čepina za pjesmu „Moj Gospode“. **Ana Ostojić** iz Zagreba osvojila je nagradu za tekst za pjesmu VIS-a „Anima Una“ koja nosi naslov „Rastimo u ljubavi“. Nagrada bivših ovisnika pripala je **Mariji Kovač** iz Subotice koja je izvela pjesmu „Ljubim te do kraja beskraja“, a uoricu teksta **Mirjane Stantić** a pjesmu je uglazbio **Filip Čeliković**.

Unatoč tome što je festival bio odgođen za 10. mjesec, ovoga puta je program za same izvođače bio malo izmijenjen. Izvođači su u Suboticu pristizali u subotu u popodnevnim satima i imali slobodno vrijeme sa svojim domaćinima do 20 sati, kada je uslijedila Generalna proba u sportskoj dvorani Tehničke škole.

U nedjelju, tijekom prijepodneva na dan festivala najveći dio mladih sudjelovao je na misi u župnoj crkvi Isusova Uskrsnuća u Subotici, koju je predvodio **p. Ilija Grgić**, misionar zajednice Krvi Kristove iz Zagreba.

Kako je ovo Godina posvećenog života, a redovnici i redovnice su stupovi crkve, na pozornici je bilo 12 različitih veličina stu-

pova koji simboliziraju redovnike, od kojih su neki veći, a neki manji redovi.

Festival su vodila tri voditelja: **Suzana Gagić**, **Matiša Dulić** i **Nevena Mlinko**, koja se tijekom festivala družila s izvođačima u greenroomu i razgovarala s njima.

Pobjedničkom pjesmom s prošlogodišnjeg festivala „Kad gori pod nogama“ skupina „Trinity“ iz Čepina kraj Osijeka, otvorila je festivalsku večer, te scenu predala natjecateljima. Od 28 skladbi, koje su bile upućene na natječaj za sudjelovanje na festivalu, odabrano je prema pravilniku HosanaFesta 15, te su one bile izvedene. Zanimljivo je da su čak devet skladbi izveli gosti iz R. Hrvatske, dva gosta iz Bosne i Hercegovine, a četiri izvođača su s teritorija naše biskupije.

Tijekom stanke za zbrajanje glasova od strane stručnog povjerenstva, u revijalnom dijelu programa, učenici hrvatskih odjela OŠ „Ivan Milutinović“ iz Subotice izveli su koreografiju pobjedničke pjesme „Kad gori pod nogama“ pod ravnanjem svojih učiteljica **Biljane Vojnić Hajduk** i **Danijele Romić**.

O HosanaFestu rekli su ...

Predsjednik Organizacijskog odbora ovoga Festivala, **vlč. dr. Marinko Stantić**

je u izjavi za Program Radio Marije na hrvatskom jeziku rekao kako je neugodno iznenađen brojem publike, jer treći put u povijesti nije nadmašeno tisuću gledatelja. Je li tomu razlog odlazak studenata, koji prate i rado dolaze na festival, ili je razlog pomicanje festivala s devetog na deseti mjesec. Na pitanje novinara, kako organizatori zamišljaju festival za sljedeću godinu, vlč. Marinko je rekao kako već sutra počinju pripreme za HosanaFest 2016. godine i dodao da će za narednu godinu organizaciju festivala vršiti novi članovi Organizacijskog odbora, budući da ističe mandat na pet godina sadašnjim članovima organizacije.

Svoje dojmove podijelila je s nama i predsjednica Stručnog povjerenstva **Dalija Mock**, koja je rekla kako je ovoga puta na festivalu bilo dosta kvalitetnih izvođača i pjesama, te da su se mladi dobro pripremali za svoje nastupe: *Ono što valja istaknuti je da se vidi da ti mladi žive svoju vjeru, svjedoče Isusa Krista i u svojim životima, školama i u obiteljima, jer da to nije tako ovaj festival duhovne glazbe ne bi uspio. Mladima je stalo, mladi vole glazbu, vide se neki novi oblici glazbe, stilovi pjevanja, što je također dobrodošlo na festivalu ne samo na ovom, nego i na ostalim festivalima.*

Radost nije krila ni **Marina Hojsak**, frontmen skupine „Trinity“ koja je rekla da se čovjek uvijek nada pobjedi, ali budući da su prošle godine pobijedili nije vjerovala da će i ove, ali dodaje kako su se svi članovi benda pomolili Nebeskom Ocu pred nastup i tako posvjedočili na samom kraju festivala, kako je doista Bog velik u molitvama.

A sami gledatelji na festivalu su rekli sljedeće...

Veoma dojmljiv i vrijedan festival. Šteta što ima tako malo kategorija za nagrade, jer je ova godina bila izuzetno kvalitetna. Imao

sam pet favorita za glavnu nagradu. Glasanje je osobito bilo zanimljivo. – **D.B.**

Prvi put sam prisustvovala Hosanafestu i bila sam prijatno iznenađena i impresionirana organizacijom. Od prvog momenta je atmosfera bila puna radosti kakva se može osjetiti samo kad je u pitanju slavljenje Boga pjesmom. Efekti svjetla, prekrasno ozvučenje i prateći filmovi doprinijeli su da sve bude vrhunsko. Oduševio me izvanredan program i glasovi voditelja koji su nas približavali izvođačima kroz stanke. Uživala sam u svakoj pjesmi i slavljenju Boga kako kroz riječi, glazbu i radost samih izvođača. – **Vesna Gatar**

HosanaFest ne propuštam već petu godinu, iako sam dva puta na Hosanafestu bio među izvođačima. Ovogodišnji HosanaFest je na mene ostavio jako lijepe dojmove... Bio sam pozitivno iznenađen prije svega velikom pozornicom i svjetlosnim efektima, također mnoštvo sudionika neprestano me oduševljavalo svojim nastupima. Pjesme „Ljubim te do kraja beskraja“ i „Dan pun nade“, skladbe su koje su mi se posebno svidjele, a što se tiče pobjednika, mislim da je VIS „Trinity“ ovu pobjedu zaslužio, iako isprva oni nisu bili moji favoriti. – **Stipan Jurić**

Nije mi prvi put da sam odlučila biti na Hosanafestu. Ima različitih izvođača i glazba je modernog tipa. Sviđa mi se što je to nešto što crkvi daje svježinu i ljepotu. Sve pjesme su imale svoj poseban ritam i bile su dobre za čuti, ipak to je u natjecateljskom duhu i neke od njih su bile nagrađene. Ako bih trebala nekoga izdvojiti, tko mi se najviše dopao, to bi bile sestre Grubišić s pjesmom „Tražim ljubav“. Vjerujem da ovaj festival ima svoju budućnost i da će generacije koje dolaze podržati ga svojim sudjelovanjem ili pak prisustvom kao publika. Super je imati ovakvo događanje u gradu. – **Danijela Nuspl**

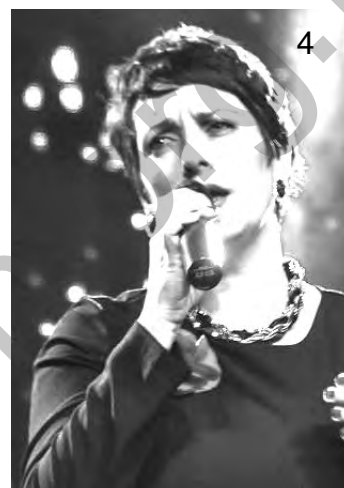

Moja obitelj već godinama prima goste za HosanaFest. To nam svake godine pruža mogućnost za nova poznanstva. Ovaj put naši gosti su bile dvije cure iz benda „Anima Una“. Ovaj jubilarni festival bio je poseban, bilo je mnogo divnih pjesama. HosanaFest je uvijek prilika da se ponovno vidimo s prijateljima koje smo upoznali prethodnih godina.
– *Tatjana Lendvai*

Sudionici HosanaFesta 2015.

1. Rastimo u ljubavi – „Anima Una“ (Zagreb); stihovi: Ana Ostojić; glazba: Ana Ostojić i Domagoj Brlečić
2. Ljubim Te do kraja beskraja – Marija Kovač (Subotica), stihovi: Mirjana Stantić; glazba: Filip Čeliković
3. Kao rijeke – vič. Anđelko Cindori (Čepin-Osijek), stihovi i glazba: Marina Hojsak
4. Pjesmom Te slavim – Tamara Babić (Subotica), stihovi i glazba: Snježana Kujundžić
5. Moj Bog – „Unitas“ (Osijek), stihovi i glazba: Josip Blažević
6. Amor est victoria – „Imakulata“ (Gromiljak-Sarajevo), stihovi: Boris Dragojević; glazba: Josip Joco Vukoja i Anamarija Dragičević
7. Dan pun nade – „Novo Nebo“ (Zenica), stihovi i glazba: Domagoj Sajter
8. Providnost – Antonija Odeljan (Zagreb), stihovi i glazba: Ivan Justin
9. Oče naš – Ana Ivanković Radak (Subotica), stihovi i glazba: Marina Hojsak
10. Trag – „Trinity“ (Čepin-Osijek), stihovi: Josip Josipović; glazba: Marina Hojsak
11. Svetim imenom – „Matheus“ (Bizovac-Osijek), stihovi i glazba: Jakov Filipović
12. Tražim ljubav – sestre Grubišić (Dugo Selo-Zagreb), stihovi i glazba: Đuro Ravenščak
13. Traži – Miljana (Subotica), stihovi i glazba: Snježana Kujundžić
14. Moj Gospode – Marko Milas (Čepin-Osijek), stihovi i glazba: Marina Hojsak
15. Vidikovac ljubavi – Jelena Barić (Tugare-Omiš), stihovi i glazba: Jelena Barić

Paulinci u Vajskoj i u Bođanima

Početak listopada doživjeli smo jedan veoma lijepi i uspomenama nezaboravan dan u Vajskoj i u Bođanima. **Vlč. Vinko Cvijin**, već kada je bio imenovan župnikom, pozvao je zajednicu Paulinuma u posjet njegovoj župi. To smo ostvarili 4. listopada. Na putu prema odredištu zastali smo u Ruskom Krsturu, gdje smo pogle-

Paulinuma pod vodstvom odgojitelja sjemeništa **Marijana Kujundžića**. Nakon propovijedi rektora, svjedočio je i govornik maturant **Denis Dađ**. Za vrijeme pričesti **Mihaly Oros** je izveo solo skladbu na flauti J. S. Bacha „Jesu meine Freunde“. Stalne misne dijelove pjevali su naizmjenice župni pjevači i sjemeništarci.

Poslije svete mise, u velikoj dvorani župe bio je susret paulinaca s ministrantima, mladima i vjernicima, a nakon toga je bio agape u obližnjem restoranu.

dali grkokatoličku katedralu. Tu nam je kapelan **vlč. Mihajlo Šanta**, nekadašnji paulinac, pokazao katedralu i govorio o povijesti župe. Nakon toga smo preko Bača stigli do Vajske gdje nas je oduševljeno čekao mladi župnik, ministranti, domaćica i članovi Pastoralnog vijeća.

Svečanu svetu misu je predvodio **mons. Jozsef Miocs**, a s njim je koncelebrirao mjesni župnik. Čitanja su čitali **Vladimir Gubaš** i **Tamas Lipot**, a molitvu vjernika je molio **Atila Katona**. Sv. misu je uzveličao zbor Schola Chantorum i Vokalno instrumentalni sastav

U grkokatoličkoj katedrali

U pravoslavnom manastiru

U poslijepodnevnom satima prešli smo u Bođane. Tu smo pogledali obnovljenu crkvu i župni stan, a zatim smo posjetili starodrevni pravoslavni manastir. Crkva manastira je iz XV. stoljeća, prepuna lijepih fresaka i ikona, s prekrasnim ikonostasom. Crkva i manastir se nalaze u botaničkom vrtu, kojeg krase više od stotinu vrsta drveća i žbunja. Obnovljeni samostan je otvoren za posjetitelje, a u njemu se nalaze barokne prostorije s ikonama i namještajem.

Nakon nezaboravnih dojmova, obogaćeni povijesnim i kulturnim uspomenama veselo smo se vratili u Paulinum. Za taj nezaboravan dan zahvalni smo organizatoru rektoru i vlč. župniku Vinku Cvijinu i njegovim suradnicima za srdačni prijam i gostoprimstvo.

Sat povijesti u kući županije

Učenici i profesori gimnazije „Paulinum“ na proputovanju kroz Sombor posjetili su zgradu županije. Prije svega obišli su zgradu i vrtove županije, a zatim su ušli u svečanu dvoranu vijećnice. U ovoj vijećnici se nalazi glasovita slika domaćeg autora Franza Eisenhuta (1857.-1903.). Eisenhut je rođen u Bačkoj Palanci, a kasnije se preselio u München gdje je stekao glas europskog slikara. Njegova slika u vijećnici predstavlja glasovitu Senčansku bitku i najveća je na našim prostorima, koja je naslikana na platnu. U spomenutoj dvorani i pred ovom slikom profesor naše gimnazije, **Arpad Kiralj** je održao predavanje o Senčanskoj bitci.

Berbanski Dani na Paliću

I ove su godine na Paliću održani Berbanski dani. Priređivači su primijetili da su, u usporedbi s prijašnjim danima, ovogodišnji bili najuspješniji. Više od sedamdeset proizvođača je prezentiralo svoje proizvode. Osim grožđa i vina, posjetitelji su mogli vidjeti i ostale vrste voća i povrća. Paulinci gotovo svake godine posjećuju Berbanske dane. Ponajprije radi rekreacije, te da vide razne proizvode, a zatim, jer na toj priredbi budu uvijek počašćeni. Tako je bilo i ove godine. Nakon obilaska izložbe, državni tajnik **Imre Kern** je počastio sjemeništance hamburgerom i pićem. Bila je to prigoda da se vide i različite priredbe na Velikoj terasi. Za ugodno i lijepo poslijepodne zahvalni smo našem profesoru **Ottó Csorbi** i Imreu Kernu.

Proštenje na subotičkoj kalvariji

Subotička kalvarija je izgrađena 1879. godine i posvećena na dan Žalosne Gospe, 15. rujna. Zato je svake godine na taj dan proštenje na kalvariji. Svake godine za proštenje se okupljaju vjernici u veoma lijepom broju kako bi obavili križni put i sudjelovali u svetoj misi. Ove godine su svetu misu predvodili i propovijedali naši mladomisnici, **vlč. Siniša Tumbas Loketić** i franjevac **vlč. Ottó Baranyi**. Kao i prijašnjih godina i mi smo sudjelovali na proštenju i pomogli svojim čitanjima i asistiranjem na svetim službama.

Noć istraživača

U Subotici kao i u još 300 europskih gradova priređena je Noć istraživača. Ta manifestacija se održava u Europi već 10 godina, a u Subotici treći put. Ova priredba okuplja mnogobrojne učenike, osnovnih i srednjih škola, te studente u društvu svojih mentora i istraživača. Kroz zanimljive prezentacije, eksperimente i radionice, pokazuju posjetiteljima svoja istraživanja. Pošto je ova godina proglašena Godinom svjetlosti, tema ovogodišnje manifestacije je elektrika i svjetlost te su posjetitelji mogli proširiti svoja znanja o istraživačima: **Edizonu Rentgenu, Bunsenu, Kirhofu** i drugim velikanima. Noć istraživača bila je jako zanimljiva i interesantna, jer smo posjetom ovoj priredbi proširili naša dosadašnja znanja.

Susret vjeroučitelja na početku nove školske godine

Po uzoru na mnoge druge biskupije i naša, Subotička biskupija odlučila je ove godine upriličiti susret vjeroučitelja na početku nove školske godine. Ovaj susret održan je 3. listopada u pastoralnom centru Augustinianum od 10 do 16 sati. Na susret su bili pozvani svi vjeroučitelji naše biskupije, a odazvalo ih se tek 40-ak. Ovaj termin inače je tradicionalno rezerviran za seminar i stručno usavršavanje vjeroučitelja, ali kako smo imali već jedan seminar u svibnju, djelatnici Katehetskog ureda su odlučili da se okupimo i razmijenimo par riječi, informacija i iskustava.

Prvo predavanje na temu „Povezanost biskupije i vjeroučitelja“ imao je tajnik biskupije **mr. Mirko Štefković**. On je istaknuo kako je biskup taj koji povjerava službu a svaki vjeroučitelj u školi predstavlja Crkvu. Svoj posao vjeroučitelja trebali bismo doživljavati kao poslanje i put svjedočenja. Posvijestio nam je koliko je teško biti katolik u Srbiji rekavši kako razne poteškoće na koje mi nailazimo u školama kao manjina i kao „opciono“ samo su slika stanja na kakav tretman nailaze i naši svećenici i biskupi. Iako je ponekad teško, na nama je da djelujemo kako i koliko možemo. Katehetski ured u okviru svojih mogućnosti organizira i nudi već dugi niz godina seminare, u čije su osmišljavanje pozvani i sami vjeroučitelji, a nikako se ne smiju zaboraviti i drugi vidovi okupljanja koji se nude u vidu tribina i duhovnih obnova.

Preč. Josip Pekanović izvjestio je okupljene vjeroučitelje o radu Komisije za vjersku nastavu te o najnovijim zbivanjima unutar Ministarstva prosvjete. Komisija za vjersku nastavu ponovno je okupljena i počela je s radom prije godinu i pol dana. Članovi Komisije su predstavnici sedam tradicionalnih crkava i vjerskih zajednica, pet predstavnika iz Ministarstva prosvjete i troje predstavnika zaduženih za odnose s vjerskim za-

jednicima. Jedno od pitanja o kojemu Komisija već duže vrijeme razmišlja je kako riješiti status vjeroučitelja. Prema dosadašnjem zakonu vjeroučitelji sklapaju jednogodišnji ugovor sa školom, koji im se onda svake školske godine obnavlja. Pitanje je kako i u kom obliku sastaviti ugovor prema kojemu bi vjeroučitelji bili zaposleni na neodređeno radno vrijeme, ali da Crkva i dalje ima nadležnost njihovog poslanja, raspoređivanja i ako je potrebno uskraćivanja mandata. Također, Ministarstvo vrši veliki pritisak na smanjenje broja zaposlenih, kako u prosvjeti tako i u ostalim javnim ustanovama, što na poseban način opet pogađa vjeroučitelje, jer je teško u tri ili četiri škole skupiti normu od 100%. Još jedan problem na koji se reagiralo u okviru Komisije je stručna uputa o formiranju odjela koja naglašava kako se grupe mogu formirati ako ima 15 učenika, što je za određene sredine jako velik broj kada su u pitanju vjeronaučne grupe, koje zahtijeva spajanje čak i nekoliko razreda, tj. godišta, koje nam praktično komplicira ili čak onemogućava normalan rad u školi.

Nakon skoro 14 godina otkad je vjeronauk ponovno uveden u škole, pristupit će se izradi novih planova i programa za školski vjeronauk. U tu

svrhu bit će oformljene ekipe vjeroučitelja kojima će, nakon obuke koju će provesti Ministarstvo, biti povjeren ovaj zadatak.

Na susretu su podijeljene neke ideje i razmišljanja o eventualnom doškolovanju vjeroučitelja budući da se u posljednje vrijeme u nekim sredinama javlja problem neprihvatanja diploma stečenih na Katehetsko-teološkom institutu. Otprije je poznato da diplome stečene na vanjskim sveučilištima, bilo papinskim bilo svjetovnim, također nailaze na problem priznavanja usljed komplicirane procedure nostrifikacije. Zajednički stav oko kojeg se većina složila je da se sada ništa ne poduzima, nego ćemo vidjeti kako će se stvari u budućnosti odvijati.

Nakon kratke pauze uslijedio je rad u jezičnim skupinama u kojima su vjeroučitelji imali priliku razmijeniti svoja razmišljanja, ideje, planove i očekivanja. Od svekolike rasprave izdvajamo samo potrebu veće suradnje i povezanosti vjeroučitelja među sobom, povezanosti vjeroučitelja s Katehetskim uredom, sudjelovanje i angažiranost u okviru župnih zajednica, te odazivanje i sudjelovanje vjeroučitelja na ovakvim susretima, seminarima i duhovnim obnovama.

Jelena Zečević

Knjiga Propovjednika

Piše: dr. Tivadar Fehér

Ova starozavjetna knjiga prouzrokuje među teolozima najveće rasprave i kontroverze. Prisjećam se svoga profesora, koji je svojevremeno rekao: „Propovjednik je dospio u Bibliju samo zbog jedne jedincate rečenice, a to je: */Čovjek/ se vrati u prah zemlje kao što je iz nje i došao, a duh se vrati Bogu, koji ga je dao* (12,7). Nigdje više se ne spominje Jahve, kao utočište za stvorenje, niti duša, koja ide Bogu“. Zašto?

Propovjednik živi poslije babilonskog sužanjstva, na duhovnom preokretu Židovstva. On iz svojeg svaki-dašnjeg iskustva niječe staru božansku pravdu, po kojoj dobri na zemlji primaju za svoja djela nagradu, a zli kaznu. To iskustvo se ne razlikuje od našega. Međutim, kada se pročita 12 poglavlja ove knjige, onda primjećujemo da Propovjednik ne vidi jasno čovjekovu sudbinu iza smrti. To je neki nedefinirani Šeol, podsvijet, koji nije Božje kraljevstvo (9,10). Tamo su ljudi jednako nesretni: i pravednici i zli. Tamo nema nikakve nagrade niti kazne. U anarhiji zemaljskog života, gdje pokvareni ponekad vrlo dobro žive, a dobri loše, i u pozadini s donjim svijetom koji guta ljudske živote, Propovjednik u svojoj vjeri ni jedan korak ne zna učiniti naprijed. Staro – zbog svagdašnjeg iskustva – ne važi u njegovim očima. Novoga pak nema, jer Bog je dalek od ovoga života, i nije utočište poslije smrti. Propovjednik gubi orijentaciju u događajima ljudske egzistencije: *Ispraznost nad ispraznošću. Sve je ispraznost!* – ponavlja više puta (1,2; 2,26, itd.).

Još nešto moramo primijetiti čitajući ovu knjigu. Ovaj pisac je živio u relativno mirnom i bogatom periodu nakon babilonskog sužanjstva. Predstavlja se kao kralj (1,12), ali na svršetku knjige nema više govora o takvom dostojanstvu (12,9). U ono vrijeme je bilo uobičajeno da su pripisivali neka djela velikim imenima, kao npr. Salamonu, kako bi tekst dobio po ugledu. Propovjednik razmišlja kao kralj, mada nije bio kralj; nigdje se ne primjećuje da bi imao ili prihvatio osobnu odgovornost za nekoga. Ima

odgovornost, ali ne osobnu, jer za koga radi kralj? Svi njemu služe, a on u navodnicima „brani“ svoj narod. I onda su znali i danas da ovo nije istina. Propovjednik živi relativno dobro, ali ni za koga nije prihvatio osobnu odgovornost. Jer da je prihvatio, onda bi osjetio – imao iskustvo i radost – kako je divno podići nekoga, utješiti, možda i materijalno pomoći. I u globalnom shvaćanju anarhije – barem u njegovim mislima – i tamo bi bilo smisla bližnjeg obradovati osobnim dobrim djelima. Ali Propovjednik iz svog uglednog staleža, „kraljevskog razmišljanja“, zbog raspaloga starog teološkog sustava „zasluge i kazne“, zbog nastalih teoretskih problema – ne samo da u svojoj vjeri nije učinio ni jedan korak naprijed, nego je i praksu zapostavio. Nikome nije pristupio pomoći. Samo onda se može reći: „Sve je ispraznost“ – kada je čovjek napustio bližnjega. Može se njemu pripisati kao isprika, da pred sobom nije imao kraljevstvo Božje, nego Šeol, i ta misao ga je dokrajčila do kraja. Jednu stvar je zadržao unatoč svim pomutnjama: vjeru u Boga i u njegovu pravdu (12,14).

Vrednotu ove „prelazne knjige“ upravo jedino u ovome možemo pronaći. Anarhiju morala, različitih ideologija, politike, raspalih obitelji, radnog mjesta ni mi ne možemo zanijekati. Svaki dan susrećemo događaje,

koji vane za pravdom, da se isprave, da se nadoknadi šteta. No, Isus Krist je po svome Duhu ojačao vjernike u duši. Nema veće anarhije od umiranja na križu, gdje čovjek samoga sebe gubi. Nazarećanin je dokazao da kršćani i tamo imaju moć, jer patnja pod teretom uzavrelih misli, teških egzistencijalnih trenutaka nije put prema ništavilu, nego prema Bogu Ocu. *Ja sam put, istina i život* (Iv 14,6). Uskrsli, koji je pobijedio najveću anarhiju života, smrt – On nikoga ne ostavlja u mraku: jer i patnja ima smisla, jer izdržati na nekom križu nije stagniranje, zaglaviti se u blatu, nego veliki i duboki korak naprijed, prema Ocu.

Propovjednik je svjedok jednog perioda moralne i vjerske nesigurnosti. No, ostao je vjeran Jahvi. On nije iskusio pakleni bol pribijanja na križ. Naš Gospodin je to doživio na svome tijelu, i zbilja je kraljevski razmišljao, još više: na božanski način – jer je sve svoje muke prikazao za bližnjega. Propovjednik je to zaboravio učiniti u duhovnoj boli nerazumijevanja cjelokupne svrhe božanske aktivnosti na zemlji. Zato on pripada prošlosti. A vjernik, koji ima isto iskustvo anarhije, ali s unutrašnjom sigurnošću Isusa, koji ga vodi preko svake teškoće, on ostaje sabran, prilazi bližnjemu i stvara radost bratu svome, kako bi se stišala anarhija srca, i preko njega anarhija društva.

Prvenstvo duhovnog života u redovništvu

Piše: o. mr. Mato Miloš, OCD

Neka zato svi članovi ustanova neprestanim marom njeguju duh molitve i samu molitvu, crpeći iz pravih izvora kršćanske duhovnosti (PC 6).

Molitveni život bitna je sastavnica redovničkog života. Pozvani smo ne samo biti vjerni molitvi, nego trebamo usvojiti prije svega duh molitve. Prije nego se molitva izrazi duhovnom vježbom, ona treba proizlaziti iz srca, bitnog držanja duše, u čežnji da se dođe u dodir sa živim Bogom. Nije dostatan samo duh molitve, potrebna nam je i sama molitva. Za očuvanje i razvitak duhovnog života potrebna je vjernost konkretnom molitvenom ritmu, kako ga propisuju Pravilo i Konstitucije pojedinih redovničkih zajednica. Naša se molitva treba temeljiti na izvorima kršćanske duhovnosti, prije svega na Svetom pismu i kršćanskoj tradiciji. Ne smijemo zanemariti svoj povlašteni čin redovničke molitve, a to je meditacija koju svaka redovnička zajednica ima po svojim Konstitucijama. Meditiramo Sveto pismo, Božju riječ, kako bismo došli do spoznaje Isusa Krista. Nemojmo se opravdavati da imamo aktivnijeg posla i ne stišemo izvršavati meditaciju. Sjetimo se da je Isus Krist trideset godina boravio u meditaciji i kontemplaciji, a samo tri godine je vršio svoj apostolat ili poslanje kojeg mu je povjerio Otac. Sveta liturgija zauzima prvorazredno mjesto u životu redovničkih osoba. Ona je duhovna hrana u kojoj se krije neprocjenjivo blago. Euharistijsko otajstvo sadržava čitavo djelo spasenja pod sakramentalnim prilikama, a to pomaže da nam se molitva temelji na Kristu, da se što dublje sljubimo s Crkvom.

U posvećenom životu postoje čisto kontemplativne redovničke zajednice, koje Crkva osobito cijeni. Bitan zadatak ovih redovničkih zajednica jest *baviti se samo Bogom*, što znači imati slobodne ruke, slobodno srce, slobodnu dušu da bi u Bogu usredotočili sve svoje ljudske moći, sve misaone i djelatne sposobnosti. Život *potpuno usmjeren na kontemplaciju* pokazuje svjedočanstvo vanjske, vidljive zauzetosti u okretanju prema Bogu ostavljajući sve ostalo. Papa u mi-

ru, Benedikt XVI. u prvoj godini svoga pontifikata, 21. studenoga, vrlo se lijepo izrazio o kontemplativnim zajednicama, da su kontemplativni redovi *oaze kisika* u zagušljivim gradovima smoga ovoga svijeta. Četiri su značajke kontemplativnih zajednica u Crkvi: **samoća, šutnja, unutarnja molitva i radosna pokora**. Samoća omogućava da se više traži Boga uvijek prisutnoga, kako je to Isus vlastitim primjerom pokazao (Mt 4,1), te kako su živjeli pustinjaci prvih stoljeća sve do danas. Šutnja je povezana s traženjem samoće po uzoru na Krista koji je u Nazaretu trideset godina proveo u osluškivanju onoga što mu Otac govori. Značajka molitve je da bude ustrajna. Ona je kontemplativnim osobama glavno zanimanje i zauzima znatan dio vremena. Ona nas podsjeća na Isusove duge molitve, na njegovu povezanost kroz četrdeset dana kušnje u pustinji, kao i na one časove za vrijeme javnoga života koje je proveo u kontemplativnoj molitvi. Radosna pokora uzdiže ljudsko biće na viši nadnaravni stupanj, gdje se žrtva vrši radosno. Pokora proizlazi iz Isusove otkupiteljske žrtve. Kontemplativne redovničke zajednice posjeduju otajstvenu apostolsku plodnost koja doprinosi rastu Crkve i njezinu širenju. Zato su kontemplativne redovničke zajednice i danas vrlo privlačne mladim ljudima koji se oduševljavaju za čisto kontemplativni način života.

Velik je također i broj redovničkih zajednica posvećenih apostolskom ži-

votu. Posvećeni život u svoj svojoj raznolikosti i svom jedinstvu, slika je Crkve. Crkva se bolje razumije, cijeneći raznolikost redovničkih ustanova, njihovu raznolikost i vlastito bogatstvo. Apostolska djelatnost nije samo plod posvećenja Gospodinu. Ona pridonosi punini same posvete. Raditi za dobro duša temeljni je način predanja Bogu. S jedne strane postoji aktivnost koja se postavlja kao cilj apostolata u pravom smislu riječi, koja traži duše da im *saopći Kristov život*. S druge strane, postoji *dobrotvorna djelatnost*, koja ide prema ljudskim bijedama da im olakša i pomaže svima kojima je pomoć potrebna. I takva vrsta apostolata proizlazi *iz intimnog jedinstva s Kristom* (PC 8). Ona se sastoji u tome da se *služi Kristu u njegovim udovima*, posvemašnjom odanošću Spasiteljevoj osobi. Ljubav se uvijek odnosi na Krista, jer *tako raste ljubav prema Bogu i prema bližnjemu*. Malo prije smo izrazili prednost kontemplativnom načinu života. Ovdje se radi o apostolatu koji proizlazi iz intimnosti s Učiteljem, odakle se crpi snaga i vrijednost nasljedovanja Krista. Crkva je nazočna u svakoj pojedinoj djelatnosti posvećenih osoba, provjerava apostolsku službu i jamči im pravovolanost. Mladiću, djevojko, osjećaš li u svom srcu da te Gospodin poziva na jedan od ovih opisanih načina posvećenog života u redovničkim zajednicama, ne oklijevaj, odazovi se radosno Kristu!

„Slučajno“ redovnica?

Razgovarao: *Bogdan Rudinski*

Zvonik: S radošću u Godini posvećenog života predstavljamo mladu redovnicu...

□ Ja sam s. Rafaela Jozić. Imam 24 godine. Dolazim iz Slavenskog Broda, župa Krista Kralja, Brodski Varoš. Već je pet godina otkako sam stupila u samostan Milosrdnih sestara svetoga Križa u Đakovu. Ove godine 18. travnja položila sam Prve zavjete.

Zvonik: Kada ste dobili poziv i kako je krenuo vaš redovnički život?

□ Poziv sam osjetila još kao mala. Govorila sam da ću biti časna sestra iako nisam znala tko su one. No, prava spoznaja se dogodila kad sam bila u posjetu Đakovu, kao volonter u zajednici Vjera i svjetlo, koju vode naše sestre. Jedna časna sestra me je priupitala hoću li doći u samostan, na što sam ja, jer mi je bilo neugodno reći ne, rekla da ću doći. Ta sestra je ovo shvatila prilično ozbiljno i dogovorila razgovor s časnom majkom. I tako sam prošla prvi prag svoga puta prema Kristu i zapravo i željela ono u čemu sam se slučajno našla. Sljedeće što me je sprječavalo bili su moji roditelji. Nudili su sve moguće kako bi me odvratili od tog puta, ali uz Božju pomoć, nisam odustajala. Nije bilo lako. Cijela ta situacija oko mene potaknula me je na povlačenje u samoću i molitvu. Tada mi se počinju javljati pitanja i sumnje, pa zašto baš ja, nisam dostojna, ima puno boljih, neću ja to moći. Što sam više molila, to je više taj strah nestajao. Gospodin mi je davao sve veću sigurnost! Što sam ja bila sigurnija, situacija oko mene bila je nepodnošljivija. Dok jedne noći stvarno nisam zavapila: „Evo me, uzmi me! Uzmi sve! Ako Ti stvarno želiš da budem časna sestra, onda Ti to sredi jer ja više ne mogu, ja više ne znam kako ću!“ Slučajno pronađoh knjižicu *Tridesetodnevna pobožnost sv. Josipu*. Počela sam moliti i usred tih trideset dana uslijedilo je relativno brzo rješavanje situacije. Moji su se počeli miriti s tim, čak gledati moj poziv kao blagoslov za obitelj i ja sam se već za tri mjeseca našla u samostanu. Napokon! Imala sam devetnaest godina. Uslijedilo je razdoblje formacije – kandidatura, postulat, novicijat, a zatim i Prvi zavjeti.

Zvonik: Gdje se sada nalazite?

□ Trenutno se nalazim u provincijalnoj kući, u Đakovu. Zbog studija teologije.

Zvonik: Opišite nam kratko jedan svoj dan.

□ Ustajemo u 5,30. U 6 sati nam je jutarnja molitva časoslova, nakon koje slijedi sv. misa. Zatim je doručak, a odmah poslije razmatranje. Oko pola 9 već smo svaka na svojoj dužnosti, neke su prije, a neke kasnije. Dužnosti su različite: kuhinja, škola, vrtić, studij, crkva, bolesnički kat... Svaka sestra ima svoju dužnost. U 11,45 imamo molitvu srednjeg časa, poslije kojeg slijedi ručak. Zatim malo popodnevnog odmora, duhovnog štiva, a onda opet natrag na posao, sve do pola šest kada je zajednička krunica, a poslije večernja molitva časoslova. I naravno, večera. Ve-

černji sati većinom su nam ispunjeni osobnom molitvom i još nekim aktivnostima poput rekreacije, pjevanja... Svaki nam dan izgleda različito, no ovo bi otprilike bio raspored. Nikad nam nije dosadno.

Zvonik: Hobby?

□ Nemam nešto za što bih rekla da se isključivo time bavim u slobodno vrijeme, ali kad god mogu volim otići u vrt ili negdje u prirodu i samo promatrati stvoreno i diviti se Stvoritelju. Naravno, uz to volim i čitati, crtati i pisati, snimati i praviti filmove.

Zvonik: Što biste poručili mladima? Zašto trebaju postati redovnici/redovnice?

□ Bog je tako velik da mu se isplati darovati čitav jedan život rekla je sv. Terezija Avilska. Mislim da je sv. Terezija sve rekla u jednoj jednostavnoj rečenici. Redovnički život nije lagan, kao ni jedan drugi. No, Gospodin daje milost. Daje stotruko, već ovdje na zemlji. On je umro za mene, ja želim živjeti za Njega! Želim ljubiti onu ljubav za koju je sv. Franjo rekao da nije ljubljena, a sv. Klara je to jednostavno rekla, zato jer: *Njega ljubiti oslobađa, Njega gledati odmara, Njegova dobrota ispunja, Njegova milina napunja!* ili naša suutemeljiteljica bl. m. M. Terezija Scherer: *potpuno Raspetomu, stoga potpuno bližnjemu, zastupnica Kristove ljubavi*. Puno je citata, ali to su sve ljudi sveta života, koji su pošli Njegovim stopama i postigli krunu svetosti. Vjerujem da svatko ima svoj razlog zašto, ovo je bio moj.

Iz blaga samostanske knjižnice

Knjižnom blagu franjevačkog samostana u Subotici bio je posvećen 41. znanstveni kolokvij Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata u ponedjeljak 19. listopada, organiziran skupa s Franjevačkim samostanom, u kapeli Crne Gospe crkve sv. Mihovila. Sadržajan i zanimljiv skup na kojem su predstavljeni dosadašnji rezultati projekta uređenja ovdašnje samostanske knjižnice, koji provode stručnjaci Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda, te profesori i studenti Odjela za kulturologiju Sveučilišta *Josip Juraj Strossmayer* iz Osijeka, uz potporu Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata, kao i Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici.

Gvardijan samostana fra **Zdenko Gruber**, najavljujući nastavak projekta, konstatirao je kako se kulturno blago knjižnice ovim procesom otvara javnosti i široj zajednici, na nekoliko načina. Naime, osim što se fond knjiga samostana organizira i popisuje po knjižnim standardima, stare i rijetke knjige se katalogiziraju i katalozi su već i dostupni na internetskoj stranici Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda. Uvodničari na ovom susretu izrazili su želju i nadu i u skoro digitaliziranje vrijedne građe.

Kakve knjige čuva samostan

Dr. sc. Marina Vinaj i **dr. sc. Marija Erl-Šafar** s osječkog Sveučilišta izložile su detalje o poslovima u knjižnici u Subotici realiziranim sa studentima od 13. srpnja do 8. kolovoza u obliku stručne prakse. Riječ je o studentima treće godine preddiplomskog studija knjižničarstva Odjela za kulturologiju.

„Valjalo je upoznati fond, koji je uistinu sjajan, riječ je o zbirci od 10 tisuća knjiga, o krasnom fondu koji posjeduje knjige XVI., XVII., XVIII. stoljeća, kao i bogatu riznicu periodike, dakle časopisa i novina koji su ovdje kroz dugi niz godina primani. Zatim, tu je i bogata zbirka novije literature, knjižnica je širila svoj fond i širi ga i dan-danas. Ono što je posebno vrijedno je zavičajna zbirka. Vrlo je vrijedna i glazbena ostavština koja ovdje postoji“, rekla je Vinaj.

Stručnjakinje iz Osijeka ukazale su i na poseban značaj starih knjiga s aspekta šireg kulturno-povijesnog konteksta, gdje svaka knjiga „priča jednu svoju priču“: „Riznica je prebogata. Kad imate priliku držati knjigu XVI. stoljeća, ot-

krivati rukopisne bilješke na marginama, ex libris, ukrase... uistinu tu knjigu više ne promatrate samo kao tiskovinu, nego kao rijedak, rekla bih muzeološki kulturološki predmet koji ima svoju dušu. Želja nam je od najstarijih i najljepših primjeraka otvoriti izložbu na kojoj bismo široj javnosti prikazali kako je uistinu riječ o blagu. Kad jednom spoznate što imate u svom fondu, kad otkrijete najvrednija književna djela, kulturno povijesna, glazbena, mogu se graditi iznimno vrijedne stručne i znanstvene priče.“

Na skupu je iznesen podatak kako je iz XVI. stoljeća u knjižnici otkriveno dvadesetak naslova, a iz XVII. stoljeća više od stotinu naslova.

Djelo Mihajla Radnića

Ravnatelj ZKVH-a **Tomislav Žigmanov** ukazao je na jedno od važnih otkrića tijekom uređenja samostanske knjižnice, pronalazak knjige **fra Mihajla Radnića** *Pogargegne izpraznosti od svijeta* (Pogardenje ispraznosti od svijeta), objavljene u Rimu 1683. godine. Mihovil (Mihajlo, Mijo) Radnić (Kalača, 1636. – Budim, 26. rujna 1707.) bio je franjevac provincije Bosne Srebrene. Studirao je u Rimu i ondje položio ispite za profesora filozofije i teologije. Obavljao je službe gvardijana u Olovu, tajnika provincije, kustoda, vizitatora vlastite provincije, provincijala i gvardijana u Budimu (1699. –1702.).

„Ona, skupa s drugom Radnićevom knjigom – *Razmisclagla pri bogomiona od gliubavi Boxye*, objavljenom također u Rimu iste godine – stoji na početku književnosti na narodnom jeziku ovdašnjih Hrvata“, naglasio je Žigmanov.

Radnićevu djelu, knjizi *Pogargegne izpraznosti od svijeta*, ali i vrlo temeljnom prikazu njegova života, tema kojima se bavio, jeziku kojim je pisao, načinu pisanja, pravopisu, porukama... bio je posvećen drugi dio kolokvija. Prikaz životopisa i analizu djela sačinio je prof. dr. sc. **Franjo Emanuel Hoško**, vrstan poznavatelj franjevačke povijesti, no bio je sprječčen izlagati na skupu, te je njegovu detaljnu analizu „O pronađenoj knjizi franjevca Mihajla Radnića *Pogargegne izpraznosti od svijeta* u knjižnici subotičkog Franjevačkog samostana“ ovdje pročitao Tomislav Žigmanov. Mnoštvo novih i zanimljivih podataka za prisutne.

HR: K. Korponaić

Održan 15. Festival bunjevački pisama u Subotici

Četrnaest novih, premijerno izvedenih pjesama donio je petnaesti Festival bunjevački pisama održan u nedjelju, 4. listopada u Subotici.

Sudionici iz Subotice, Sombora te Davora u Hrvatskoj, među kojima i troje debitanta, uz neizostavni festivalski orkestar pod ravnanjem **prof. Mire Temunović**, priredili su cjelovečernji glazbeni ugođaj, koji je slobodno možemo reći, opravdao glavni cilj ove manifestacije: stvaranje novih skladbi vezanih za život, kulturu i običaje bunjevačkih Hrvata u Bačkoj, kao i afirmacija skladatelja, tekstopisaca, glazbenika i vokalnih solista iz redova ove zajednice.

Najuspješnija pjesma ovogodišnjeg festivala je „Mariška“, koja je pobijedila u dvjema kategorijama. Ona je, naime, proglašena najboljom od strane žirija a ujedno je dobila i najviše glasova publike. Autor Mariškine glazbe i teksta je **Zlatko Nikolić**, a pjesmu je interpretirao **Marko Križanović**, kojemu je ovo treći nastup na festivalu. Drugu nagradu u izboru za najbolju pjesmu žiri je dodijelio **Ninoslavu Radaku** za pjesmu „Bečarska je narav vedra“, koju je izveo ansambl „Ruže“, dok je treće mjesto pripalo **Zvonku Markovinoviću** za pjesmu „Sombor stari“, koju je izveo **Stipan Parčetić**. Stručni žiri su činili: **Nataša Kostadinović**, **Šima Dominković**, **Milan Pridraški**, **Dušica Ševo** i **Đuro Parčetić**.

Ines Bajić najbolja je debitantica ovogodišnjeg festivala, a ovu je titulu zaslužila izvedbom „Moje Bačke“ **Marka Končara**. Za najbolju interpretatoricu izabrana je **Lidija Ivković**, koja je izvela „Sirotinjsku pismu“ koju su napisali **Marjan Kiš** i **Darija Kiš**. Nagrada za najbolji aranžman pripala je **Marku Parčetiću** za pjesmu „Svirajte mi noćas moji derani“.

Po odluci stručnog žirija za tekstove u sastavu: **Katarina Čelković**, **Ljiljana Dulić**, **Ivana Petrekanić-Sič**, **Tomislav Žigmanov** i **Milovan Miković**, nagrada za najbolji tekst dodijeljena je **Jakovu Relkoviću**, autoru pjesme „Ognjište“, koju je izveo TS Lengeri iz Davora (Hrvatska).

Manifestacija je održana u sportskoj dvorani Tehničke škole „Ivan Sarić“, a u publici je bilo oko 550 gledatelja. Organizator festivala je Hrvatska glazbena udruga Festival bunjevački pisama. Održavanje festivala su pomogli Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Beogradu, Ministarstvo kulture i informiranja Republike Srbije, Grad Subotica, Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice, Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje, HNV, ZKVH, DSHV, Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame Tavankut i HLU CroArt, a glavni pokrovitelj bila je Primorsko-goranska županija. D. B. P.

Novi generalni konzul Velimir Pleša

Velimir Pleša je novoimenovani generalni konzul Republike Hrvatske u Srbiji sa sjedištem u Subotici. Na ovo mjesto je došao iz Mostara, gdje je od 2008. do 2015. godine obnašao dužnost generalnog konzula RH u Bosni i Hercegovini. Od 2000. do 2008. godine bio je zastupnik u Hrvatskom saboru. U to je vrijeme bio i predstavnik u Parlamentarnoj skupštini NATO-a i Skupštini zapadnoeuropskog vijeća u Parizu. Rođen je u Čakovcu 1956. godine, diplomirao je na Pravnom fakultetu u Zagrebu.

125 godina Gradske knjižnice

Svečanom akademijom u čitaonici Gradske knjižnice 13. listopada obilježena je 125. obljetnica osnutka ove najstarije ustanove kulture u gradu, u kojoj se, među ostalim, čuva veliki broj književnih ali i drugih naslova vezanih za kulturu i povijest Hrvata u Subotici i šire.

Ravnatelj ustanove **Dragan Rokvić** je ovom prigodom istaknuo kako knjižnica želi dostići europske standarde koji se očituju u pribavljanju novih naslova, kao i digitalizaciji fonda, što je većim dijelom završeno. „Protoklih mjeseci smo pripremili veoma obimnu dokumentaciju, planove i projekte, koji će Gradsku knjižnicu u naredne tri godine dovesti u orbitu suvremenih i modernih knjižnica, odnosno, mi ćemo kroz nekoliko investicijskih ciklusa koji počinju upravo danas, za 3 godine imati knjižnicu koja će po svim svojim sadržajima odgovarati europskim standardima“, rekao je Rokvić. U sklopu proslave otvorena je izložba „Subotičko građanstvo i Knjižnica s prijelaza iz XIX. u XX. stoljeće“ autorica **Nevene Mlinko**, **Dóre Hicsik** i **Sanje Vasić** te dizajnera **Petra Gakovića**. Na svečanoj akademiji proglašena je i zavičajna knjiga godine. To je zbornik radova na mađarskom jeziku pod nazivom *Od života do života preko Holokausta*. Poslije svečanosti u atriju hotelu Galleria održan je domino spektakl Knjigotres u kojem su sudjelovali učenici srednje Politehničke škole. Obilježavanju jubileja subotičke knjižnice su nazočili brojni gosti među kojima i ravnateljica Knjižnica grada Zagreba **Davorka Bastić** sa suradnicima. /HR/

Radujmo se u Gospodinu iz dječjih grla

Tradicionalni susret dječjih župnih zborova Subotičke biskupije „Zlatna harfa“ održan je ove godine u Baču. Bila je to 29. po redu manifestacija pod ovim nazivom, a upriličena je 10. listopada.

Bač je toga dana bio domaćin djeci iz šesnaest župa Subotičke biskupije, a sudjelovala su i djeca iz dva subotička vrtića. Dakle, osamnaest dječjih zborova, od kojih su neki združeno nastupili, svojom je pjesmom radosno slavilo Gospodina. Na ovogodišnjoj „Zlatnoj harfi“ bilo je oko 280 sudionika. U velikoj župnoj crkvi sv. Pavla u Baču vjerojatno nikada nije bilo toliko mladosti. Crkvom se orila dječja pjesma. Domaćini su se potrudili oko tehničkih i popratnih detalja glede dočeka i prijema sudionika „Zlatne harfe“, glede samih nastupa, a pobrinuli su se i oko užine za sve nazočne. Ali ništa nije moglo nadmašiti veličanstveni ugođaj kada su tako brojna djeca skladno zapjevala u čast Gospodinu.

Moto ovogodišnje manifestacije bio je „Radujmo se u Gospodinu“, a izbor pjesama za nastupe bio je po slobodnoj volji. Doista je bilo puno radosti i za domaćine i za organizatore, a djeca su pokazala zavidnu disciplinu i pristojnost cijelo vrijeme boravka u Baču. Toga dana najavljivana je obilna kiša. Ipak, kiša nije padala sve do završetka manifestacije, na čemu smo Nebeskom Ocu veoma zahvalni. Organizator „Zlatne harfe“ je Katoličko društvo za kulturu povijest i duhovnost „Ivan Antunović“, a u ime društva **Miroslav Stantić**, katedralni orguljaš i zborovođa. Gospodin biskup ove godine nije mogao predvoditi svetu misu za „Zlatnu harfu“ ali je zato poslao svoje pastirsko pismo koje je djeci pročitao **mons. Stjepan Beretić**. Program „Zlatne harfe“ se sastojao od svete mise i nastupa zborova. Misu je predvodio bački župnik **Josip Štefković** a suslavili su mons. Stjepan Beretić, **mons. Marian Dej**, **Dragan Muharem**, **Marinko Stantić**, **Franjo Ivanković** i **Vinko Cvijin**.

A evo i popisa zborova koji su nastupili: Sveti Križ iz Sombora, Sveti Marko iz Žednika, Sveti Petar i Pavao iz Bajmaka, Sveti Juraj iz Subotice, Sveti Juraj iz Vajske i Sveti Ilija iz Bođana, vrtići „Marija Petković Sunčica“ i „Biseri“ iz Subotice, Sveta Terezija Avilska iz Subotice, Presveto Trojstvo iz Male Bosne, Presveto Trojstvo iz Selenče, Sveti Pavao iz Bača i Sveti Jakov iz Plavne, Sveti Josip Radnik iz Đurđina, Sveti Križ iz Subotice, Sveti Rok iz Subotice, Isusovo Uskrsnuće iz Subotice te Srce Isusovo iz Tavankuta. „Zlatna harfa“, trideseta po redu, bit će dogodine u Novom Sadu.

Josip Štefković

Djeca iz vrtića „Marija Petković Sunčica“ i „Biseri“

Djeca iz Bajmaka

Djeca iz Đurđina

Djeca iz župe „Isusovo Uskrsnuće“

Djeca iz katedrale

Djeca iz Male Bosne

Djeca (Zlatna harfa u Baču 2015.)

Djeca iz Bača i Plavne

Djeca iz Tavankuta

Djeca iz Selenče

Djeca iz župe „Uzvišenje sv. Križa“ - Subotica

Djeca iz župe „Sv. Juraj“ - Subotica

Djeca iz Vajske i Bošana

Djeca iz župe „Uzvišenje svetog Križa“ - Sombor

Djeca iz župe sv. Marka - Žednik

Djeca iz župe sv. Roka - Subotica

Započeo vjeronauk u Novom Sadu ☺

Vjeronauk u Novom Sadu započeo je u srijedu, 14. listopada 2015. godine.

Vjeronauk se održava u vjeronaučnoj župnoj dvorani u Katoličkoj porti svake srijede od 20 sati. Pozivamo sve mlade – srednjoškolce, studente, mlade radnike da nam se pridruže. Predavanja nam drži kapelan župe „Ime Marijino“ u Novom Sadu, vlč. **Siniša Tumbas Loketić**. Osim njega, jednom mjesečno imat ćemo i goste predavače različitih profila – osim svećenika, predavanja će nam držati i časne sestre, medicinski radnici, psiholozi, kako bi naš vjeronauk bio zanimljiviji, a teme koje obrađujemo šarolike. Osim klasičnih predavanja često imamo i debate, rad u grupama. Na taj način vlč. Siniša pruža mladima mogućnost da i oni izraze svoja mišljenja, daju neke svoje prijedloge i međusobno se posavjetuju. Rad u grupama i debate su zanimljive i stoga što na vjeronauk dolaze mladi različite dobi – od 18 do 25 godina. Prilika je to da stariji posavjetuju mlađe, a mlađi da nešto novo nauče. Još jednom pozivamo sve mlade da nam se pridruže, kako iz Novog Sada tako i iz drugih mjesta. S obzirom da je Novi Sad studentski, sveučilišni grad s mnoštvom fakulteta i srednjih škola u koji svake godine dolazi novi broj mladih ljudi, vjernika, pun je mladih kako iz Subotičke biskupije, tako i Srijemske i drugih. Ako do sada još niste dolazili na naš vjeronauk – dođite i vidjet ćete da nećete zažaliti. Prilika je to da upoznate nove osobe, iz različitih gradova, pa i država. Nakon vjeronauka uvijek se družimo u vjeronaučnoj dvorani uz smijeh, razgovor, ugodnu duhovnu glazbu, stolni nogomet, stolni tenis i bilijar.

Dakle – vjeronaučna dvorana, Katolička porta, srijeda u 20 sati! Vidimo se! ☺

Jelena Pinter

Misa mladih

Tradicionalno, prvog petka u mjesecu održana je misa mladih. Ovoga puta misno slavlje je bilo u Maloj Bosni u crkvi Presvetog Trojstva, a predvodio ga je vlč. **Dragan Muharem**. Kako smo tog dana slavili spomendan Anđela čuvara, bila je i prikladna propovijed. U homiliji nam je vlč. Muharem rekao kako svatko od nas ima svoga anđela i kako trebamo redovito održavati kontakt sa svojim anđelom čuvarom. Na kraju propovijedi svi zajedno smo izmolili molitvu Anđelu čuvaru. Na misi se okupilo pedesetak mladih. Na izlasku iz crkve svima su na podijeljene litanije Anđela čuvara kako bi ih na kraju svakog dana izmolili. U dvorani smo se okrijepili kolačima koje su domaćini pripremili.

Sljedeća misa mladih bit će održana 6. 11. u 20 sati u župi sv. Marije na Halaškom (Karađorđevom) putu.

Srdačno vas očekujemo!

Larisa

Obavijesti

6. 11. – misa mladih u crkvi svete Marije na Halaškom (Karađorđevom putu) u 20 sati

Emisija za mlade na radio Mariji srijedom od 21,30 sati

Dođite na vjeronauk u Ker (župa sv. Roka)! Nedjeljom od 18,30 sati ☺

Hollywin 2015.

Naši mladi su i ove godine odlučili organizirati Hollywin, večer posvećenu svecima, a ne vješticama.

Mladi Subotičke biskupije će uz potporu Dječje dramske sekcije Hrvatskog kulturnog centra „Bunjevačko kolo“ izvesti igrokaz o životu sv. Antuna Padovanskog po scenariju **Rajke Jelinčić** u režiji **Nevene Mlinko**.

Sve vas očekujemo u subotu, 31. listopada, u 20 sati u velikoj dvorani HKC „Bunjevačko kolo“, Preradovićeva 4.

Brak i obitelj

Jedno od najaktualnijih pitanja danas je pitanje braka i obitelji. U današnje vrijeme dolazi do drastičnih redefinicija ovih pojmova i većina ljudi se utapa u masu s retorikom „U čemu je problem? Neka svatko živi svoj život, dok god ne smeta drugima“. Očito je današnji kriterij za – je li nešto dobro – postalo to „da ne smeta drugom“. Zbog ovakvog relativiziranja ovih odnosa oslabljuje se osnovna jedinica čitavog čovječanstva – obitelj, a jednom kad se oslabi obitelj, pojedinca je lako manipulirati.

Međutim, brojni su problemi koji danas nagrizaju brakove i obitelji: rastave, abortusi, neodgajanje djece u vjeri, tradicionalni katolicizam. Ovo su problemi s kojima se Crkva treba uhvatiti u koštac. U razgovoru s mladima

može se primijetiti koji su to problemi koji njih muče, kako se oni pripremaju za brak, te što očekuju od Crkve povodom tog pitanja.

Odmah možemo primijetiti da postoje dvije skupine mladih. Oni koji su svjesni važnosti braka i obitelji i koji

se za to pripremaju od svoje rane mladosti, i ona druga, mnogo veća skupina, koja takvim pripravama ne daje velikog značaja i smatra ih nepotrebnim. Relativiziranjem svega, pa i ljubavi i braka, opće mišljenje je da je važno samo da se dvije osobe vole, i da treba trajati dok god je lijepo. Eventualna priprava za brak bit će život zajedno da vide pašu li si, a ako ne, svatko svojim putem.

Ipak, pozornost na brak i pripreve za isti, skrenuo je papa Ivan Pavao II. svojom Teologijom tijela. Tako u Crkvi i postoje svećenici koji su počeli aktivno raditi s mladima i to je tema koja mlade zanima i često ih i privuče Crkvi.

Nekolicina mladih iznijela je mišljenje o ovoj temi. Oni najprije smatraju važnim da se osoba formira u samačkom životu, izvan veze. Zbog toga ne preporučuju srednjoškolske veze jer tada pojedinci najčešće nisu dovoljno zreli i ne razmišljaju o braku, a veza bi trebala, barem katolicima, biti nešto što vodi u brak. U tom formativnom razdoblju naglasili su važnost duhovnika koji će tu mladu osobu voditi. Nadalje, jednom kad dvoje mladih stupe u vezu, smatraju da bi isto bilo dobro formirati ih na neki način kao par, također imati svećenika koji bi im pomogao, ali najčešće jedino što se mladima pruža je zaručnički tečaj. Jednom kad se stupi u brak, bračni parovi bi također trebali imati nekog komu se mogu obratiti redovito, a ne tek kada nastanu problemi. Primijetili su da za mlade još postoje svećenici koji s njima rade, ali jednom kad se stupi u brak, postoji jako malo pastoralnih službi koje bi im mogle pomoći. Pogotovo su primijetili problem nedostatka potpore u manjim zajednicama.

Što se obitelji tiče, naglasili su važnost obiteljskih susreta kao svjedočanstvo da postoje i druge obitelji poput njih i da takvi susreti imaju i ulogu međusobne potpore.

Od ove biskupske sinode mladi očekuju da će se više pozornosti obratiti na pastoralni rad kako s mladima tako i s bračnim parovima.

Vedrana Cvijin

Misa zaziva Duha Svetoga u Novom Sadu

Misa zaziva Duha Svetoga za početak nove školske/akademske i vjeronaučne godine slavljena je u četvrtak, 1. listopada u crkvi Ime Marijino u Novom Sadu. Misa je bila dvojezična, a predslavio ju je subotički biskup **dr. Ivan Péntzes**. Uz njega na oltaru su bili i **mr. Mirko Štefković** – tajnik Subotičke biskupije i **vlč. Róbert Erhard** – domaći župnik. Mladi su glazbeno animirali misu – župna skupina „Glasnici Božje radosti“ na hrvatskom jeziku i skupina mladih na mađarskom jeziku. Biskup **Péntzes** je u propovjedi istaknuo kako trebamo moliti da Bog umnoži vjeru mladima da bi mogli proživjeti život i voljeti.

Pozivamo sve mlade na vjeronauk u vjeronaučnu župnu dvoranu u katoličkoj Porti koji se održava utorkom od 20 sati na mađarskom jeziku i srijedom od 20 sati na hrvatskom jeziku.

Jelena Pinter

Ususret Svim Svetima...

Upoznajmo one koji nas čuvaju ☺

Kako definiramo blagdan Svih Svetih? Prema definiciji: Svi sveti (također Sesvete, Sisveti ili Sisvete; lat. Sollemnitatis Omnium Sanctorum) svetkovina je u Rimokatoličkoj crkvi, a njome se slave svi sveci, kako oni koji su već kanonizirani, tako i oni koji to još nisu. Svima nam je već poznato da je svaki svetac zaštitnik nečega što je obilježilo njegov život. Određenim svecima se molimo za lijepo vrijeme, za kišu, za zdravlje, za bolji urod, za obitelj.. No, i mi mladi imamo svoje zaštitnike i svoje svece kojima se utječemo. Kako nam se bliži blagdan Svih Svetih, predstaviti ćemo vam nekoliko zaštitnika mladih kojima se vrijedi moliti i nešto ćemo više saznati o njima.

Sveti Alojzije Gonzaga (9. III. 1568. – 21. VI. 1591.)

Rodio se kao prvo od osmero djece u talijanskom gradiću Castiglione kod Mantove u grofovskoj obitelji. Iako je živio po dvorovima velikana onoga vremena, bio je spreman na molitvu te je u jedanaestoj godini položio zavjet čistoće. Godine 1585. ulazi u Družbu Isusovu te nakon 3 go-

dine prima niže redove u Rimu. Odrekao se svojih prava u korist mlađeg brata kako bi se mogao posvetiti duhovnom životu. Godine 1590. u Rimu izbija glad i kuga, tri pape su za redom umrle od te opake bolesti. Isusovci su u to vrijeme pomagali bolesnima, no Alojzu to nije bilo dopušteno jer je bio slaba zdravlja. Nakon nekog vremena dobio je dopuštenje i revno pomagao ljudima. Kasnije se i on razorio i umro. Prije smrti u pismu je majci rekao da njegovu smrt primi kao nebeski dar. Svetim je proglašen 1726. godine, a 1729. zaštitnikom mladeži. Njegov spomendan slavimo 21. VI.

Sveti Gabrijel od Žalosne Gospe (1. III. 1838. – 27. II. 1862.)

Rodio se u Assizu pod imenom Francesco Possenti. S četiri godine ostao je bez majke. Otac mu je bio guverner u Papinskoj državi i iz tog razloga se često selio. Osnovnu školu pohađao je kod redovnika Školske

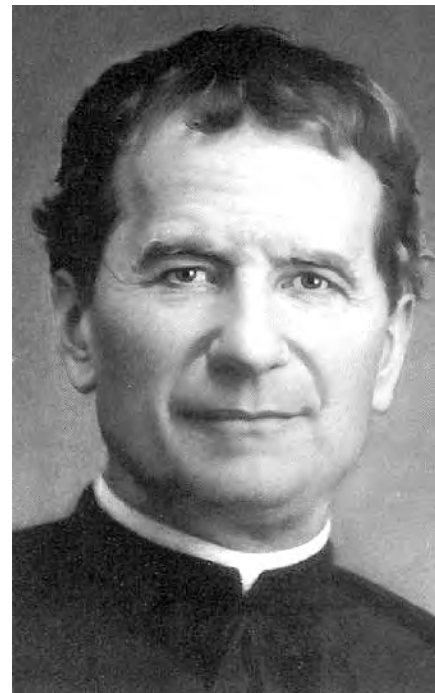

braće. Od 1850. školuje se na isusovačkom kolegiju gdje je primljen u Marijinu kongregaciju i posvećuje se Blaženoj Djevici Mariji. Volio je ples,

lov i lijepa odijela. Tek što je 1856. godine napunio osamnaest godina, Francesco je odlučio napustiti obitelj i stupiti u novicijat pasionista. U 19. godini stupio je u red pasionista svetog Pavla od Križa. Započeo je i studij filozofije u Isoli del Gran Sasso. Na putu svećeništva prekinula ga je smrt. Primio je samo niže redove. Umro je 27. II. 1862. godine u 24. godini. Resio ga duh pokore i molitve baš kao i svetog Alojzija. Godine 1908. proglašen je blaženim, a svetim je proglašen 1920. godine. Njegov spomendan slavimo 27. II.

Sveti Ivan don Bosco (16. VIII. 1815 – 31. I. 1888.)

Utemeljitelj je salezijanaca. Rodio se u Castelnovome kod Astija 1815. godine, u vrlo siromašnoj seljačkoj obitelji. Godine 1835. ulazi u sjemenište, a 1841. postaje svećenikom.

Od tada se brine isključivo za mlade, siromahe i odbačene. Prvi oratorij utemeljio je 1844. Godine, zatim školu za znanstvenike, srednju školu, smještaj za odmarališta, profesionalne tečajeve. Na taj način je htio po-

moći mladeži koja se tada našla na rubu ljudskog društva. Davao je svima njima svoju ruku pomoćnicu. Bio je učitelj sv. Dominiku Saviu. Umire 31. I. 1888. godine u Torinu. Blaženim je proglašen 1929. godine a na Uskrs 1934. svetim. Papa Ivan Pavao II. proglasio ga je ocem i učiteljem mladeži. Njegov spomendan slavimo 31. I.

Sveta Maria Goretti (16. X. 1890. – 6. VII. 1902.)

Najmlađa je svetica Rimokatoličke Crkve, djeвица mučenica. Rodila se u Corinaldu kod Ancone 1890. Maria se brinula o petero mlađe braće, kad joj je otac umro od malarije, a majka radila na poljima. Bila je vrlo vesele naravi, pobožna i radosno je vršila povjerenu joj dužnost. U njenoj 12. godini u nju se zagledao Alessandro Senerelli, susjedov sin. Maria se dva puta odupirala mladićevim napastovanjima, no treći put on je izgubio

glavu te opijen vidjevši da ne može svoju strast utoliti zbog njezina otpora, u osveti djevojku ubode nožem. Zadobila je četrnaest velikih i četiri male rane. Prevežena je u bolnicu i umire 6. srpnja 1902. godine opraštajući nasilniku i slijedeći Isusa. Poslije 26 godina prisilnog rada, Alessandro

se iskreno pokajao. Prisustvovao je i njezinoj kanonizaciji. Godine 1950. papa Pio XII. proglasio je 24. lipnja Mariju Goretti svetom. Kod te svečanosti, kojoj je prisustvovalo pola milijuna vjernika, bila je prisutna i mama Assunta. Jedinstven slučaj u povijesti svetaca da majka prisustvuje kanonizaciji kćerke. Tu dobru staricu primio je u audijenciju Pio XII. i zagrlio je. Spomendan joj je 6. srpnja.

Ukratko smo upoznali neke od naših zaštitnika. Potičem vas da im se molite i utječete. Svaki od njih je radio za Boga i bio mu vjeran. Svaki od ovih svetaca nas zagovara kod našeg Nebeskog Oca.

Priredila Larisa Skenderović

Literatura: S. Beretić: *Božji prijatelji s nama na putu*; M. Rosso: *Sveci zaštitnici zvanja i zanimanja – Sveci kroz 365 dana u godini*.

Milost susreta

Kada nekoga susretnemo na ulici, on ulazi u naš život na velika vrata. Svaki put kada sretnemo nekog prijatelja i popričamo s njim, on dobiva vodeću ulogu u tom trenutku našeg života. Dapače, mislim da nije veliki promašaj reći kako on ispunjava naš život tada. No, svi mi imamo neke osobe koje nam nisu drage i nije nam zadovoljstvo sresti ih. To se nikako ne može reći za papu Franju. On je čovjek koji nikoga ne ostavlja ravnodušnim. Pogotovo njegova bliskost s ljudima iz raznih osjetljivih kategorija. Osobno sam imao milost biti u Sarajevu kad je Papa bio tamo. Riječima se to ne može opisati. Stajao sam naslonjen na ogradu kada je Papa prolazio u papamobilu na putu do dvorane Renovabis u kojoj je imao susret s mladima. Ni tada, a ni na stadionu Koševo, nisam imao želju fotografirati Papu. Možda sam priprost, neuk ili nešto treće, ali nema smisla da ja slikam Papu. Meni ima smisla da se ja upustim u susret s njime, iako je on udaljen par metara od mene. Dapače, da dignem ruke i raširim ih prema njemu. Jer ga želim pustiti da ispuni taj trenutak mog života. No, nismo svi isti. Tako sam u razgovoru s prijate-

ljima primijetio da je, prilikom Papina posjeta SAD-u, većina ljudi željela samo napraviti popularni „selfi“ s Papom.

To je pomalo i razumljivo. Rijetko se može tako blizu prići Svetom Ocu da se možete fotografirati s njime. To je iznimno lijepa uspomena. Usudit ću se izazvati tu ideju s idejom susreta. Je li ta osoba koja ima „selfi“ s Papom doista susrela-doživjela Papu? Je li mu darovala taj trenutak svoga života i u tom momentu jednostavno – postojala s Papom zajedno?

Fotografija je samo fotografija, lijepa uspomena. Za prave i dobre uspomene nam nije potrebna fotografija.

N. N.

Što osim lišća pada u listopadu?

Dragi čitatelji! Ovoga listopada, čini se, „pada“ svašta – pored onog najljepšeg, kada „naš Bog dolazi da obećanje ispuni i spusti na nas kišu milosti“, pa do otvora nebeske brane – „pada“ na nas i dosta drugoga: teške, grube riječi i uvrede, nekad čak olako izrečene, jer su toliko čest gost na usnama nekih da ih se ne primijeti, kao kapljica pljuvačke koja slučajno izleti. „Padaju“ pogledi ogorčeni, bijesni. Mnogo toga „pada u vodu“: naš plan da srežemo sve nepotrebne obveze, brige i stres. Ipak, kako to da nikako ne padnu krinke, one krinke koje nosimo, uvjereni da smo kršćani, Kristovi skroz, pravi, a u biti – sve po malo? Čvrsto vjerujem da je svakog listopada (naravno, i svakog drugog mjeseca) šansa da padne i naš „stari čovjek“, a ustane *novi čovjek* (Ef 4,22.24) – po Bogu stvoren u pravедnosti i svetosti istine. Eh, ta istina – kako bi ju samo slatko i zgodno htjeli, smjeli i mogli relativizirati da nije Isus, naš Gospodin, rekao da je on „Istina, Put i Život“! Kako je On to tako odlučno rekao, nema vrdanja: sve što činimo, a znamo da Isus ne bi to tako, ne valja – laž je! Ako li nastavimo tako – padamo i mi, i naše „istine“, kao – lišće u listopadu. (*Ivh*)

10 đavolovih zamki

Sedma i osma zamka

Da bi čovjek doista bio sretan, ne mora bježati od granica, nego ih prihvatiti i nastaviti te granice pomicati s Bogom, tada, samo tada, pomicanje mojih granica neće ograničavati tuđu slobodu.

Zamka br. 7 – MOGU ŠTO HOĆU

Kada je sv. Pavao napisao: *Braćo, sve je dopušteno, ali sve ne koristi* (1 Kor 10,23), želio je naglasiti da Bog ne ulazi u naš život bez naše privole i želje, ne nameće se, ne ulazi na bučan način i ne zahtijeva da se držiš zapovijedi, nego On preporuča, jer Bog zna da je čovjek sretan samo kad čini dobro. Ako ja imam svoju autonomnu i bezgraničnu slobodu, to znači da ja zadirem u tuđu slobodu. Kako?! Pa recimo da meni netko smeta tako jako da ga ne mogu smisliti. Moja (ta lažna) sloboda, mi dopušta da tog drugoga ubijem, jer mi smeta, ne?! I tada sam ja zapravo zadržao u slobodu drugoga! A to onda više nije sloboda, nego tiranija!

Gore sam napisala da je čovjek sretan samo kad čini dobro. U svojoj slobodi mogu činiti dobro koliko god hoću, jer to drugoga izgrađuje, a mene osobno obogaćuje, no ako ja u svojoj slobodi tuđe pravo na nešto osporavam, tada ni taj drugi, ni ja, ne izlazimo iz te situacije doista sretni! A tko je onaj koji ne želi da budemo sretni?! Naravno, đavlu je u cilju da se čovjek ne raduje i da pojmom o lažnoj slobodi, gdje se sve smije, u kojem god trenutku, na koji god način, prema bilo kome, čovjek se udaljava od Boga i svoje sreće, jer je Bog čovjekovo srce upisao zakon davanja, mira i poštivanja. I upravo je đavao taj koji nudi tu lažnu slobodu, on je taj koji želi čovjeka koji će drugoga povrijediti, koji će se udaljiti od prirodnih zakona i u ime slobode podržavati sve anomalije u društvu, odnosima, stavovima. U ime te lažne slobode, ljudi će se maknuti od samoga Boga i Njegovih zakona koji održavaju taj svijet... a to nije ništa drugo nego put u Babilonsko sužanjstvo – sužanjstvo i zarobljenost strastima, požudi, tijelu i užitku!

Zamka br. 8 – BOG ME ODBACIO

Preuveličan pojam slobode koji isključuje Boga vodi ka grijehu, grijeh ranama, rane osjećaju krivnje i odbačenosti, a krivnja i odbačenost nas uvlače u bezdan besmisla i samoponižavanja, straha i nesigurnosti.

Kada prvi put kreneš u grijeh, svaki idući put, pronalaziš razlog da to učiniš ponovno, sve dok to ne prijeđe u naviku, kada ni ne moraš imati razlog za to. Upravo to nukanje na grijeh posao je zloga koji zna koliko te neki grijeh može udaljiti od Boga. A onda, kad počneš osjećati krivnju i u odnosu na druge i u odnosu na Boga, tada počinju nove zavjere, gotovo jasne misli o tome kako Bogu zapravo više nije stalo do tebe, ako mu je i prije možda bilo stalo, te da si sam zaslužio Božju kaznu i nebrigu. Mora nam jedno postati jasno: Bog je milosrdan, ali i pravedan! Istina je da snosimo posljedice zbog svojih grijeha, a prva je ta da nas grijeh udaljava od Boga, gotovo vidljivo i jasno! Zatim naš osjećaj srama, kao Adama koji se skrivao od Boga... ali Bog ga je i dalje tražio: „Adame, gdje si?“. Bogu nisu prepreka naši grijesi, nama su! Nama su grijesi prepreka u odnosu na Boga, na život u dobru i sreći.

No, ne zaboravimo, Bog je mislio i na to – *Naši nas prijestupi taru i ti ih pomiruješ* kaže Ps 65 i to je nešto što se događa uvijek kada pristupamo *prijestolju milosti*, u sakramentu pomirenja! Tamo nas čeka milosrdni Bog, Bog koji UVIJEK VJERAN OSTAJE! I možda je to nešto što čovjek najteže shvaća, jer smo mi jedni prema drugima osvetnici, vršitelji pravde, oni koji spočitavaju i predbacuju... Posebno to projiciramo na Boga ako su se naši roditelji prema nama tako ponašali, no u svakom slučaju, Bog je i iznad toga!!! On je Onaj koji liječi, koji umiruje, koji prašta i koji BEZUVJETNO LJUBI! Zato ne kloni duhom, i ne nasjedaj... Bog te bez obzira na sve želi, voli, traži i čeka!

(Izvor: kristocentrik.wordpress.com)

Ljubav s neba

Brak je dar – čudesan blagoslov od Boga. Ipak, često najveće darove ne cijenimo onako kako bismo trebali. Možda zato što život postaje ubrzan, ili smo mi u žurbi i nismo usredotočeni. Možda zato što jedno drugo počinjemo uzimati zdravo za gotovo. Ili se ne slažemo i puštamo da ljutnja potraje duže nego što bi trebala.

Život zna biti težak, a prtljaga koju nosimo iz prošlosti može samo otežati stvar. Ono što nam je odgovaralo kao dvjema individualima, koje su se same borile sa svakodnevnim stresom, možda neće odgovarati kada postanemo „jedno“. Uspoređujemo svoj brak s drugima, žalimo se na probleme, misleći da će to onog drugoga potaknuti na akciju. Žudimo za sjajnijom sutrašnjicom, ali umjesto toga smo zapeli u žaljenju i povrijeđenosti. Počinjemo se udaljavati jedno od drugoga. I na žalost, mnogo puta, počinjemo tražiti najbliži „izlaz“. Danas se vodi bitka za brakove, a neprijatelju je cilj uništiti tvoj brak i tebe obeshrabriti.

U cijeloj toj priči o braku, dok branimo vlastita stajališta, ili ukazujemo na različitosti, moramo se zapitati jedno pitanje... jesmo li molili? Mislim, uistinu molili, uporno, duže vrijeme? Jer, ako nismo mi, onda tko će?

40 snažnih citata iz Biblije za molitvu nad vašim brakom

Dragi Bože, zahvaljujemo Ti na Tvojoj ljubavi i vjernosti. Zahvaljujemo Ti na tvojoj golemoj milosti. Zahvaljujemo Ti što nam daješ moć voljeti dobro. Hvala Ti za mog/moju supruga/u. Hvala Ti za dar braka. Hvala Ti što si tu za nas, što se boriš za nas. Hvala Ti što si Otkupitelj, i imaš naše dobro na umu. Priznajemo da brak ponekad postaje težak a mi često klonemo. Molimo da postanemo poput Tebe. Molimo Te da ispuniš istinom naš brak i naš živote i blagosloviš ih. Gospodine, molimo za ...

Divljenje: *Dragi moj pripada meni, a ja njemu* – Pj 2,16;

Vjeru: *Vjeruj u Gospodina Isusa pa ćeš se spasiti ti i tvoj dom* – Dj 16,31;

Blagoslov: *Blagoslov Božji je u stanu pravednika* Izr 3,33;

Odanost: *I ako tko udari na jednoga, dvojica će mu se oprijeti; i trostruko se uže ne kida brzo* – Prop 4,12;

Hrabrost: *Odvaži se i budi hrabar! Ne boj se i ne strahuj, jer kuda god pođeš, s tobom je Jahve, Bog tvoj* – Još 1,9.

Neka nas Tvoja milost obasja. To Te molimo u Isusovo ime. Amen.

(nastavak u sljedećem broju)

(Debbie McDanie | Bitno.net)

Vjera i umjetnost

„Trudna planina“

Mladi kolumbijski umjetnik, student arhitekture, napravio je reljef u stijeni, kao posvetu *ženi koja daje život, život koji ima vrijednost od začeca do svojega kraja*. Za ovo izvanredno umjetničko djelo mladog Kolumbijca Dubiana Monsalvea, nastalo još 2012. godine, svjetska javnost saznala je tek nedavno, nakon što je anonimni prolaznik na internetu objavio fotografiju.

– Ne predstavlja mi problem biti umjetnik i izraziti ono što osjećam i vjerujem. Zašto bih odustao od svojeg vjerovanja? – rekao je Monsalve.

U izradi reljefa rabio je jednostavno oruđe kako bi seljacima iz okolice Santo Dominga poručio da *ne napuštaju svoju zemlju i svoju vjeru, svoj kršćanski identitet i identitet seljaka koji hrane ovu Zemlju*.

– Ne bojte se. To nas je Isus poučio i ne možemo šutjeti. Uživao sam izrađujući ovo djelo jer ono sadrži univerzalnu poruku o životu, poruku da život treba štiti od njegova početka sve do kraja, te da od toga ne treba odustati zbog predrasuda i kritika svijeta – kazao je mladi Kolumbijac. **(Prema: Bitno.net)**

Tormásy piše o nagradama za svećenike, kantore, zvonare i učitelje u Szent Máriji (Subotici)

Piše: Stjepan Beretić

Krštenje, vjenčanje, sveta misa

Za pogreb odraslih se naplaćivalo 8 marijaša, za sprovod djece ako se zvonilo sa svim zvonima 4 marijaša, ako se pak zvonilo samo s jednim zvonom plaćao se jedan groš i pet kajcara. U tom slučaju svećenik nije pratio pokojnika u groblje, već su pokojnika ispratili sami rođaci, a svećenik je došao u dogovoreno vrijeme u groblje kako bi obavio pogreb.

Prigodom kanonskoga pohoda koji je 1756. godine obavio nadbiskup Klobusiczky, u zapisnik je unesena sljedeća štola. Za krštenje se plaćalo sedamnaest krajcara, za vjenčanje jedan forint i pedeset denara. Za sprovod odraslih i djece, ako su rođaci tražili i pokojničku misu sa zvonjenjem svim zvonima, trebalo je platiti dvije forinte i dvanaest krajcara. Ako srodnici nisu tražili ni svetu misu ni zvonjenje, trebalo je platiti dvanaest krajcara.

Zapisnik s kanonskoga pohoda iz 1767. godine što se tiče štolarine, određuje sljedeće. Svećenik će bez obzira na to je li pokojnik odrastao ili dijete, ako se svim zvonima zvoni, za sprovod dobiti četiri marijaša. Jedan marijaš će svećenik dobiti ako se zvoni samo jednim zvonom a pokojnik je dijete. Ako tko želi da svećenik za sprovod obuče plašt, onda će samo za to platiti jedan marijaš. Ako tko želi sprovod s asistencijom (još dva svećenika), osim štole za sprovod i za plašt platit će jedan imperijal. Za krštenje se plaća jedan marijaš, a za uvod sedam krajcara. Za uvod nove mlade, ako je siromašna, dat će jednu maramu i jedan kolač, ako je bogata dat će finu maramu. Taksa za vjenčanje, ako su mještani, je jedan forint i trideset krajcara, ako su iz okolice platit će tri forinte. Za pjevanu svetu misu se plaća jedan forint, ako je s asistencijom za asistenciju još jedan forint. Za krsni list i ostale dokumente koji se izdaju u župnom uredu, plaćalo se jedan forint.

Premali je bio broj vjernika

Spočetka je redovnicima u Szent Máriji kao župnicima bio potreban taj prihod, koji je bio zaista neznatan, ako

se uzme u obzir da je u gradu 1731. godine bilo svega 1856 katolika koji su se trebali ispovijedati. Na ispovijed su se pripuštali vjernici poslije navršene sedme godine. I tada se štola podmirivala darom u naravi. Godine 1748. je u gradu bilo svega 5290, a 1767. godine 7779. Tako maleni broj vjernika ukazuje na to kako je prihod od štole za redovnike bio uistinu mali. Zato su franjevci tražili i dobili od grada još plaću u gotovom novcu.

18. § Osoblje koje je služilo u crkvi: kantor i zvonar

Za bogoslužje i za ostalu svećeničku službu već je u to vrijeme bilo određenih ljudi koji su bili zaduženi za posluživanje. Tako je župa imala dva kantora koji su bili zaduženi za rukovanje s orguljama, te da pjevanjem obavljaju pjevane dijelove sprovoda i drugih obreda. Prvi kantor je bio Šime Romić, koji je iz gradske blagajne primao plaću od 60 forinti, a drugi kantor, to jest zamjenik i pomoćnik je bio Jakov Jakočević. Njemu je prvi kantor plaćao dvadeset i tri forinta i dvadeset krajcara. Unatoč toj maloj plaći spočetka su morali plaćati još i javne dažbine. Kasnije, u prvom redu na inzistiranje nadbiskupa, Šime Romić je zajedno sa svojom obitelji oslobođen od plaćanja javnih dažbina, što je inače bio običaj na župama u Mađarskoj.

Kantori su osim za obavljanje službe za vrijeme obreda dobivali određenu plaću štolarsku pristojbu, koja se isto tako mijenjala kao i ona svećenička.

Posljednjih godina toga razdoblja, 1767. godine je ovako izgledala štolarina. Za mali sprovod, ako se zvonilo samo malim zvonom, dobili su 7 krajcara, a taj se iznos trebao podijeliti između dva kantora i zvonara. Kantor je za službu kod pjevane svete mise dobio trideset krajcara. Budući da je bio mali broj vjernika, mali je mogao biti i njevog prihod od štolarine.

U to je vrijeme zvonar bio Mihály Mialtó. Njemu je grad plaćao četrdeset i pet forinti. Dužnost mu je bila da zvoni za bogoslužje, da zvoni za vrijeme dok se išlo na pogreb, da zvoni za jutarnje, podnevno i večernje pozdravljenje. Jed-

no je vrijeme bio običaj da se poslije večernjeg pozdravljenja zvoni i za početak, ali budući da se tim zvonjenjem nije polučio nikakav uspjeh, to je zvonjenje na kraju dokinuto. Osim toga zvonar je bio dužan danonočno paziti da se ne primiče kakav težak oblak, jer je tada zvonar trebao zvoniti svim zvonima i zato da vjernike potakne na molitvu, ali i zato da prema tadašnjem vjerovanju zvonjenjem odagna opasne oblake. Za tu svoju službu, osim redovne plaće, dobio je od grada jedan kvintal mesa, nešto pšenice, a za vjenčanje ljudi iz okolice trideset krajcara.

19. § Školstvo

Budući da Crkva školu drži za vlastito predvorje, na školu je u svim vremenima polagala veliku važnost.

Kad je nadbiskupska vlast ponovno ustrojila biskupiju, nastojala je dovesti u red i školstvo koliko god su to prilike i početne teškoće dopuštale. Zato je nadbiskupska vlast strogo naložila župnicima da u svojim župama organiziraju škole, te da roditelje ozbiljno opomenu da djecu marljivo šalju u školu. Kad se župnikova opomena ne pokaže djelotvornom, neka ih i kaznom prisile da udovolje toj dužnosti. Zato zbirka odredbi iz 1738. godine naređuje da tamo gdje postoje učitelji roditelji šalju djecu u školu, ili će svakoga mjeseca platiti kaznu od jednog groša za dijete koje ne odlazi u školu. I dekani su dobili nalog da na području svoga dekanata strogo paze na učitelje i školsku djecu.

Prva škola i prvi učitelj

Od kada je grad Szent Mária razvojačen, posvećivao se veći pozor na školstvo. Godine 1743. je podignuta prva redovna škola, u kojoj je János Kádár poučavao djecu u pisanju, čitanju. Kao priznanje za svoj trud godišnje je od grada dobivao plaću od šezdeset forinti. Par godina kasnije je zaposlena i učiteljica Mária Rosaffa, koja se, čini se, trebala starati za siročad. Ona je bila zadužena da osim svih svojih dužnosti siročad poučava u katoličkom vjeri.

Održan četvrti ekumenski susret zborova crkvenog pjevanja

U župnoj crkvi „Uznesenja Blažene Djevice Marije“ u Zemunu, 18. listopada, održan je četvrti ekumenski susret zborova crkvenog pjevanja pod sloganom „Kao što si ti Oče u meni i ja u tebi, tako neka i oni u nama budu jedno“.

Slogan nosi jasnu poruku što je glavni motiv zbog koga je i nastala ideja o njegovom održavanju, isto tako su tu povezanost u Bogu mogli osjetiti i svi sudionici susreta i publika. Crkva, iako je bila popunjena do posljednjeg mjesta, bila je obavijena svečanom tišinom pred sam početak koncerta. Nakon kratkog obraćanja domaćeg župnika **Joze Duspore** i nekoliko uvodnih riječi **Renate Nađ**, započeo je četvrti ekumenski susret. Program je bio bogatiji i raznovrsniji u odnosu na prethodne godine. Koncert su otvorili članovi zbora „Sv. Cecilija“ iz Zemuna. Oni su, kao domaćini, a pod dirigentskom palicom **Mine Bošnjak** i uz pratnju na orguljama **Kristine Vučić**, izveli četiri kompozicije. Umjetnički ansambl „Kralj Petar Prvi“ iz Beograda nastupio je pod dirigentskom palicom **Miloša Markovića** a mješovitim zborom „Tilia“ iz Stare Pazove ravnala je **Ana Đurđević**. U nastavku programa nastupio je mješoviti zbor „Harmonija“ iz Novog Sada pod rvananjem **Vesne Kesić Krsmanović**. Svoj program izveo je ansambl „Zlatne go-

dine“ iz Velike Gorice pod vodstvom **Siniše Beloševića** a pod dirigentskom palicom **To-mislava Fratrića**. Program je zatvorio Srpski vizantijski zbor „Mojsije Petrović“ iz Beograda kojim je ravnao **Nikola Pop-mihajlov**.

Nakon službenog dijela programa, prisutnima se obratio velečasni **Jozo Duspara** i istaknuo tom prigodom da je ponosan što je domaćin jednog ovakvog događaja. Nekoliko prigodnih riječi uputili su i nadbiskup beogradski **Stanislav Hočevar**, pravoslavni svećenik **Nikola Soldatović** i predstavnik Uprave za suradnju s crkvama i vjerskim zajednicama **Gavrilo Grban**.

Dodijeljene su i zahvalnice ravnateljima zborova i svima koji su svojim radom i trudom pridonijeli da ovaj Ekumenski Susret dostigne veoma zavidnu razinu.

Kao i svake godine, koncert ni ovoga puta nije završen službenim dijelom programa, već druženjem te je ovaj susret još jedan dokaz da muzika briše sve granice i da potiče zajedništvo u Bogu. /**Danijela Lukinović**/

Zemunski zborovi u posjetu Kotoru i Dubrovniku

Združeni mješoviti zbor „Odjek“ i „Sveta Cecilija“ iz Zemuna, a na inicijativu župnika župe „Uznesenja Blažene Djevice Marije“ vlč. **Joze Duspore**, krenuli su 8. listopada u kasnim večernjim satima u trodnevni posjet Kotoru i Dubrovniku, a na inicijativu dirigentice **Mine Bošnjak** i ravnateljice **Renate Nađ**.

Ideju je prihvatila i ravnateljica zbora „Sveta Cecilija“ **Kristina Vučić** kao i uprava oba zbora. Kada su stigli na određeno mjesto, a predivno primorsko mjesto Donja Lastva, Zemunce je čekao novoootvoreni smještaj koji su dobili ljubaznošću kotorskog biskupa **mons. Ilije Janjića**. Bila je ovo prigoda za razgledanje Kotora, a drugi je dan počeo svetom misom u crkvi Bl. Ozane Kotsorske koju je predvodio kotorski biskup **Janjić**. Članovi zbora su zatim posjetili otok „Gospa od Škrpjela“. Ostatak dana proveli su u slobodnim aktivnostima i radno, odnosno održane su dvije probe zbora. Treći dan Zemunci su proveli u Dubrovniku. Tom prigodom prisustvovali su svetom euharistijskom slavlju u dubrovačkoj katedrali. Nakon toga članovi zbora izveli su nekoliko kompozicija i na taj način predstavili sebe i svoj rad. Uslijedio je obilazak dubrovačkih Gradskih zidina koje okružuju stari dio Dubrovnika. Nakon toga, gosti su pozvani na ručak koji je sa puno ljubavi upriličio **preč. Stanko Lasić**, katedralni župnik. Popodnevni sati su protekli u obilasku ostalih znamenitosti Dubrovnika.

Svaki član zbora ponio je sa sobom prelijepe uspomene i veliku zahvalnost domaćinima u nadi da će oni uzvratiti posjet. Zemun je grad koji također ima što pokazati te stoga Zemunci nestrpljivo očekuju svoje prijatelje iz Kotora i Dubrovnika kako bi im kao domaćini uzvratili doživljeno gostoprimstvo.

Danijela Lukinović

Svećenikova ZAHVALA

Za Mladu misu dobio sam pozlaćeni kalež. Kao svećenik svaki dan ću iz tog kaleža piti. Ne bilo kakvo piće, nego Krv Kristovu, koja će me krijepti na mome svećeničkom putu. Kalež mi je darovala moja Mama. Prije nego li mi ga dala u ruke, dobro sjećam njenih riječi, koje mi je nježno uputila: *Sine moj, ne zaboravi nikada da se u kaležu preko tvojih svećeničkih ruku pretvaraju i darivaju kapi Kristove Krvi. One kapi krvi koje su tekle niz lice Raspetoga.* Kad je Isus svojim prijateljima Jakovu i Ivanu rekao – Možete li piti čašu koju ću ja piti? – postavio im je pitanje koje pogađa bit moga svećeništva i moga života. Prije 25 godina, kada sam dobio svoj pozlaćeni kalež i držao ga u svojim rukama, odgovor na ovo pitanje nije bio težak. Za mene mladomisnika s puno ideja i ideala, život se otvarao poput velikih obećanja. Čeznuo sam piti iz te čaše. Ali sada, kada sjedim za niskim stolom, okružen ljudima koji su puni rana na duši i tijelu, to pitanje doživljam kao duhovni izazov. Mogu li ja, možemo li mi piti čašu koju je ispio Isus? Nakon 25 godina pastorala, pitam se koliko još kapi ima u mome kaležu, kojega trebam ispiti. Gospodine, hvala ti što mi podario kalež u kojemu je i radost moga svećeništva, jer posebna je milost biti tvoja ruka koja liječi ranjene i bolesne, biti tvoje oko koje zapaža uplakane, biti tvoje uho koje čuje krik umornih i opterećenih, biti tvoj korak koji neumorno ide za izgubljenima, i najzad biti tvoje otvoreno srce koje kuca za sve. Bože, sve je to mene čekalo i bilo mi je ponuđeno. Tada sam stajao na raskršću i čekao da me primijetiš, baš kao i onaj sluga koji je čekao da ga netko najmi u svoj vinograd.

Svjestan sam, Bože, da si mogao izabrati puno sposobnijeg, vrjednijeg i kreposnijeg radnika u svoju žetvu. Tvoj pogled zaustavio se na meni. Pogledao si me, zavolio i pozvao. Znam, Bože, da je duhovni poziv nezasluženi dar. Večeras ti za njega zahvaljujem. Jednako tako zahvaljujem ti za tolike dobre ljude koje si mi darovao na putu kojim koračam. Zahvaljujem ti, Bože, za tolike Šimune Cirence koji su mi pomogli nositi križ. Zahvaljujem ti za tolike koji su poput ljubljenog učenika Ivana stajali podno moga svećeničkog života, i onda kada sam bio bespomoćan, kada sam bio sam. Bože, u svojoj zahvalnosti ne zaboravljam tolike molitelje i dobročinitelje. One koji su se sa mnom radovali i danas se raduju i tebi zahvaljuju za jedan duhovni poziv. U svojoj zahvali jedinstveno mjesto zauzima moja

pokojna Mama koja je budnim okom pratila svaki moj korak. Znam da se i moj pokojni otac, kojega je Bog pozvao ranije nego sam se odlučio biti svećenik, raduje i tebi, Bože, zahvaljuje. Dragi roditelji, od srca vam hvala za darovani život.

A opet, Bože, imam ti još nešto reći. Oprosti na tolikim pogreškama koje sam, nekada svjesno, a nekada nesvjesno činio i tako povrijedio Tebe i svoje bližnje. Katkada sam bio Pilat, kada sam pod pritiskom onih koji ne misle kao ja osudio svoje bližnje. Nije lako biti odgovoran. U toj odgovornosti moraš donijeti pravičnu odluku. Oprosti mi, Bože, što sam tada donio nepravednu odluku i tako povrijedio one koje sam upravo volio. Baš kao i Petar, znao sam te zatajiti. Bio je to trenutak moje slabosti. A onda dogodilo se i ono licemjerje, kada sam te poput Jude izdao i to poljupcem. Danas mi je zbog svega žao i kajem se zbog toga. Znamo da je Bog dobar, ali i pravedan. Moram priznati, puno o tome razmišljam dok radim s ljudima. Kako biti dobar i pravedan. To dvoje nikada nisam mogao uskladiti. I zato ti večeras upućujem samo dvije riječi: **BOŽE, OPROSTI MI, i BOŽE, HVALA TI.**

Želim večeras zahvaliti mnogima: mojim dragim roditeljima, mojoj rodbini, mojim sada već bivšim župljanima, mojim dragim dobročiniteljima moje rodne župe, napose mojim dragim Sonćanima, svećenicima redovnicima i redovnicama na čelu s **biskupom Ivanom**. Velika zahvalnost mome bivšem župniku **Marku Forgiću**, koji mi je kroz moj bogoslovski život bio podrška. Svakako rado spominjem moga bivšeg bogoslova **Dragana Muharema**, današnjeg župnika moje rodne župe. Dragi župniče, ponosim se tobom i hvala ti što si prihvatio moj jubilej da ga proslavim u svojoj rodnoj župi. Neka tvoja upućena riječ nađe plodno tlo u srcima našim. Hvala katedralnom pjevačkom zboru pod ravnanjem **Miroslava Stantića**. Hvala uredništvu našeg *Zvonika*... Jednostavno – hvala svima...

Josip Kujundžić,
srebromisnik

Film o hrabrosti jednog bačkog svećenika

Produkcijaska kuća „Ninamedia“ tijekom ove godine proizvela je dokumentarni film „Adam Berenz“ (29). Uvod filma prikazuje ozračje koje je u Apatinu, kulturnom i vjerskom središtu podunavskih Nijemaca u ondašnjoj Jugoslaviji, vladalo od vremena dolaska Hitlera na vlast u Njemačkoj. Ideologija nacional-socijalizma, koju su on i njegovi sljedbenici pokušavali nametnuti svim Nijemcima, velikom je žestinom bila je usmjerena i protiv Crkve, njezinih službenika i vjernika. U tako teškom vremenu, odlučno javno nastupa Adam Berenz, čiji glas, propovijedi i jasno prepoznavanje društvene zbilje predratnog i ratnog vremena postaju snažan stup otpora nacional-socijalizmu. Taj otpor širio se i u ostalim njemačkim katoličkim župama u Bačkoj i Banatu, snagom same Berenzove vjere, ali i preko medija: katoličkog tjednika koji je sam uređivao i Radio Vatikana, koji je tajno djelovao, uz snažno suprostavljanje vlasti i apatinskih Nijemaca koji su pošli za njima, kao i samog Gestapoa koji je Berenza uhićenjem ušutkao.

Kombinacijom scenskog nastupa, naracije i postojećih dokumentaraca, ovaj film vodi gledatelje u upoznavanje uzroka i posljedica koje je snaga odlučnosti i hrabrosti jednog svećenika imala u preteškim vremenima u kojima je djelovao. U izjavi za *Zvonik* povodom najave ovog filma, autor Dušan Miletić govori o motivima za snimanje priče o svećeniku koji je vrlo rano naslutio zlo koje će zahvatiti svijet u prvoj polovici prošlog stoljeća. „Podrijetlo Adama Berenza predviđalo mu je drugačiju budućnost, ali je podrijetlo ništavna crtica identiteta u usporedbi sa sklopom najuzvišenijih moralnih osobina koje su postojale u njegovom biću, i koje su do izražaja došle baš u vremenu kada ih je najteže iznjedrili. Adam Berenz je bio čovjek koji je istinski vjerovao da je njegov život najmanji ulog u ratu izopačenog uma i razuma. Od kada je svijeta i čovjeka, pa do danas, veliki je broj onih koji će krenuti putovima mržnje. Upravo zato postoji potreba za svećenikom, za čovjekom, čija će žrtva i riječ biti posljednja slamka za koju se možemo uhvatiti na toj litici propasti. Upravo takvi, poput Berenza, bivaju do kraja dosljedni vrijednostima koje su ih do te uloge i dovele. Ista ta ideja nas je vodila kroz snimanje, do posljednje klapce“, kaže Miletić.

Adam Berenz rodio se u Apatinu 1989. Visoku naobrazbu stekao je na Nadbiskupskom učilištu u Kalači kod otaca isusovaca, nakon čega je zaređen za svećenika ondašnje Kalačko-bačke nadbiskupije. Bilo je to vrijeme kada su mnoge župe ve-

like nadbiskupije, pa tako i one u Bačkoj, imale redovito više od jednog kapelana, a kapelani nisu lako postajali župnici. Tako je Berenz kao kapelan služio, koristeći sva tri službena jezika, vjernicima u čak sedam župa u Bačkoj, da bi se 1933. vratio u Apatin na službu kapelana, kasnije i upravitelja u župi Marijinog Uznesenja i vikara u župi Srca Isusova. Ubrzo nakon njemačke okupacije Mađarske, 22. svibnja 1944., Berenza je uhitio Gestapo. Odveden je u Sombor i zatvoren, a odatle je prebačen u zatvor u Segedin. Nakon što je osuđen jer se borio protiv nacizma, prebačen je u logor u Bačkoj Topoli, u kojem su bili zatočeni Židovi i komunisti. Kalačko-bački nadbiskup József Grósz intervenirao je kod mađarskih vlasti, te je Berenz izbačen i premješten u Kalaču, 23. svibnja iste godine, od kada prestaje njegov javni društveni angažman. Umro je 21. listopada 1968. i pokopan u Kalači.

Berenz je, kao odgovorni urednik katoličkog tjednika na njemačkom jeziku *Die Donau*, u svojim tekstovima vodio gotovo cijelo desetljeće otpor protiv tada vladajuće ideologije, kao i protiv njezinog arogantnog provođenja u okupiranoj Jugoslaviji. Do dana uhićenja Berenz je dokumentirao aktivnosti pokreta otpora podunavskih Nijemaca, protestirajući također protiv kvalifikacija o kolektivnoj krivici koja je nakon rata propisivana njegovu narodu u tada osnovanim državama našeg područja. Nažalost, dokumentacija o tome često se zanemaruje u analizama povijesnih događaja. Apatinska Udruga podunavskih Nijemaca „Adam Berenz“ danas ponosno čuva uspomenu na ovog Kristovog svećenika, kao i bogatu baštinu koju je on ostavio, a koja je uglavnom smještena u župnom domu župe Apatin II.

U naslovnoj ulozi u ovom filmu, koji je režirao Daniel Topader, pojavljuje se Ranko Španjević, dok ulogu Josepha Goebbelsa igra Stefan Milutin. U ostalim ulogama pojavljuju se: Ivan Ninčić, Uroš Zdjelar, Tihomir Dosen Đuka, Zdravko Aleksić i Aleksandar Mašić. Kameru potpisuju Lazar Vukadinović, Daniel Toader i Miodrag Janošević, dok je za montažu i post-produkciju bio zadužen Boris Škrbić. Film je sniman u Apatinu, u obje apatinske katoličke crkve, te u župnoj kući župe Srca Isusova. Naratori povijesnih događaja u ovom filmu su Boris Mašić (inicijator i podupiratelj ideje o njegovom snimanju) i preč. Jakob Pfeifer, sadašnji apatinski župnik. Film će biti prikazan kao jedna od epizoda serije „Vojvodina na dlanu“ tijekom ove jeseni na Radio-televiziji Vojvodine.

Marko Tucakov

NOVO – NOVO – NOVO

NARUČITE NOVE KALENDARE ZA 2016. GODINU

zidni po 30 dinara; džepni po 50 dinara

Narudžbe: vlč. Josip Štefković, Bač
Tel.: 021/770-093

SUBOTIČKA DANICA

za 2016. godinu

od Materica potražite u svojim župama
po cijeni od 400 dinara

In memoriam

Draga naša Tina!

Ti više nisi tamo gdje si bila, ali si uvijek tamo gdje smo mi.

Na svetoj misi ćemo moliti za tebe
25. 10. 2015. godine u 9,30 sati u
crkvi Isusova Uskrsnuća.

Tvoji: tata Tomica, mama Sandra,
braća Dario i Mateo i sestra Kristina.

23.10. 2011. – 23. 10. 2015.

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“
24000 SUBOTICA, Trg svete Terezije 3 SRB 24000 Subotica
e-mail: drustvoia@gmail.com mob.: +381643226613; tel: +38124600240
Dinarski broj računa: 310-210508-62 NLB Banka A.D. Beograd
Telefon: +381 63 844 9368; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Dragan Muharem, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381 63 844 9368
Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika
mr. sc. Ervin Čeliković, tehnički urednik
Katarina Čeliković, lektorica
dr. sc. Andrija Anišić
mr. sc. Mirko Štefković

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,
mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435
ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupiru: Ministarstvo vera R. Srbije, Grad Subotica,
Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske
i Hrvatska biskupska konferencija

Hrvatska

osnovana 2002. u Subotici
sa sjedištem u spomen-kući
prof. Bele Gabrića, radi prikupljanja,
objavljivanja i promicanja kulturne
baštine Hrvata u Vojvodini

Subotica, ulica Bele Gabrića 21

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hrvivo@tothfalu.co.rs

CsALÁDI MAGAZIN
Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

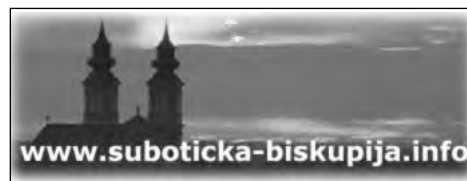
RADIO MARIJA

Tel.: 021/4790-529; 024/692-265; 011/3349745

www.radiomarija.rs

radiomarija.srbija@gmail.com

NOVI SAD: 90,0 MHz; SUBOTICA: 90,7 MHz; PLAVIŠTE: 99,7 MHz;
SOMBOR: 95,7 MHz; LESKOVAC: 107,4 MHz; VEDNIK: 88,4 MHz; NIŠ: 102,7 MHz

Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Hrvatska riječ, Vedran Jegerić,
Snežana V. Lamić

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- izravnom dostavom na župe: 1650 din

- poštom:

1900 din: tuzemstvo (za više primjeraka
slijedi popust)

50 Eura: Europa

60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati
poštanskom uplatnicom na ime Dragan Muharem,
Trg sv. Terezije 2, 24000 Subotica, s naznakom
podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime
Svetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12,
10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozems-
tva mogu poslati na račun s naznakom **Zv-
onik**:

NLB Banka A.D. Beograd

SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200533294

Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhov-
nost „Ivan Antunović“, Trg sv. Terezije 3, 24000
Subotica, Serbia.

NAŠI MLADI SU I OVE GODINE
ODLUČILI ORGANIZIRATI

HOLLYWIŃ

VEČER POSVEĆENU
S V E C I M A
A NE VJEŠTICAMA

Mladi Subotičke biskupije
će uz potporu
Dječje dramske sekcije
HKC „Bunjevačko kolo“
izvesti igrokaz o životu
sv. Antuna Padovanskog
po scenariju *Rajke Jelinčić*
u režiji *Nevene Mlinko*

SVE VAS OČEKUJEMO

31. LISTOPADA U 20H

U VELIKOJ SALI HKC „BUNJEVAČKO KOLO“

PRERADOVIĆEVA 4, SUBOTICA

ULAZ SLOBODAN

VIS „Trinity” iz Osijeka, pobjednici 10. HosanaFesta

Sudionici 29. Zlatne harfe u Baču